

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση

και Σπουδές Άμυνας και Διεθνούς Ασφάλειας

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

«Το ζήτημα της μετανάστευσης (λαθρομετανάστευσης) ως απειλή για την ελληνική εσωτερική ασφάλεια και ο ρόλος των ΜΚΟ».

Επόπτες:

Ιωάννης Θ. Μάζης, κύριος επιβλέπων, Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών, ΕΚΠΑ

Κωνσταντίνος Γρίβας, Καθηγητής, Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων

Δρ. Μάρκος Τρούλης, Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών, ΕΚΠΑ

Ονοματεπώνυμο: Χαραλαμπίδης Χρήστος

Αθήνα, 2024

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Κατά τη διάρκεια της περιόδου συγγραφής της παρούσας εργασίας μου συνέβησαν αρκετά πράγματα, άλλοτε θετικά άλλοτε αρνητικά. Το κυριότερο ήταν πως μαζί μου σε όλα αυτά είχα ανθρώπους που με υποστήριξαν, με βοήθησαν και που χωρίς την αρωγή τους δεν θα είχα καταφέρει να ολοκληρώσω ένα τόσο χρονοβόρο έργο που υπήρξε εξ αρχής πρόκληση για μένα καθώς προκάλεσε την αναβλητικότητα, την υπομονή και την επιμονή μου.

Ευχαριστώ λοιπόν από τα βάθη της καρδιάς μου την κοπέλα μου, που με ανέχτηκε, τους γονείς μου για την αμέριστη συμπαράστασή τους, τους πολύ κοντινούς μου φίλους που έστω και από απόσταση με βοήθησαν τόσο ψυχολογικά όσο και με τις γνώσεις τους, και τέλος ευχαριστώ την γραμματεία του τμήματος και τους επιβλέποντες διδάσκοντες για την αμεσότητα, σαφήνεια, κατανόηση και υπομονή τους καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της 8μηνης περιπέτειας που τελικά ολοκληρώνεται με τις καλύτερες των εντυπώσεων από πλευράς μου. Είμαι σε όλους πραγματικά ευγνώμων.

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
2. ΛΙΣΤΑ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ	9
3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10
3 ^α . Ελληνική βιβλιογραφία	10
3 ^β . Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	13
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	19
4.1. Περιγραφή της εφαρμοσθείσας μεθοδολογίας	19
4.2. Ανάλυση του θέματος με βάση την ορολογία της ΣΓΑ.....	23
4.2.1. Γεωπολιτικός Παράγοντας.....	23
4.2.2. Γεωπολιτικό Σύστημα.....	23
4.2.3. Υποσυστήματα.....	23
4.2.4. Υπερσυστημικοί Δρώντες.....	24
4.2.5. Γεωπολιτικοί Πυλώνες Ισχύος.....	25
4.2.6. Γεωπολιτικοί Δείκτες.....	25
4.3. Περιγραφή της έρευνας.....	26
4.4. Ερευνητικοί Περιορισμοί.....	28
5. ΣΥΣΤΗΜΙΚΗ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	30
5.1. Γεωπολιτικοί δείκτες – Ανακατανομή ισχύος – Σύμπλοκα.....	30
5.1.1. Μεταναστευτικές ροές στην Ελλάδα.....	31
5.1.1.α Η μετανάστευση σε αριθμούς.....	31
5.1.1.β Δημογραφικά στοιχεία.....	43
5.1.2. Συστημικοί δρώντες και νομικό πλαίσιο	50
5.1.2.α Νομοθετικό πλαίσιο – Ισχύουσα Νομοθεσία	50
5.1.2.β Υπολογισμός ανακατανομής ισχύος στα υπό εξέταση υποσυστήματα	53
5.1.2.γ Υπερσυστημικοί δρώντες:.....	68
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ	72

6.1. ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.....	72
6.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	77
7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	80
8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΑΡΤΩΝ & ΕΙΚΟΝΩΝ	81
9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	89

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Αισθάνομαι ότι η Ευρώπη στη σημερινή εκφυλιστική της κατάσταση έχει υπογράψει τη θανατική καταδίκη της – στον ιερό τόπο της Ευρώπης, που αποτελεί το λίκνο και τον Παρθενώνα του δυτικού πολιτισμού» (Zweig, 1942)

Η ανατολική Μεσόγειος αντιμετωπίζει σήμερα μια σειρά από προκλήσεις που σχετίζονται με το φαινόμενο της μετανάστευσης. Με την επιδείνωση των πολιτικών και οικονομικών συνθηκών σε πολλές χώρες της περιοχής, οι πολίτες βρίσκονται σε αναζήτηση καλύτερων συνθηκών ζωής και ασφάλειας, προκαλώντας έναν αυξανόμενο ρυθμό μετανάστευσης. Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία επιχειρεί να εξετάσει εκτενώς το μεταναστευτικό φαινόμενο στην ανατολική Μεσόγειο, αναλύοντας τις αιτίες, τις συνέπειες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τόσο οι χώρες προέλευσης όσο και οι χώρες προορισμού.

Πρέπει να γίνει σαφές πως σκοπός της εν λόγω εργασίας είναι κυρίως η επικαιροποίηση εκ νέου του ζητήματος και η υπογράμμιση των πολλών κινδύνων που ελλοχεύουν στην επικρατούσα αντιμετώπισή του από την ελληνική αλλά και την ευρωπαϊκή πολιτεία συνολικά. Είναι ευρέως γνωστό πως η αθρόα μετανάστευση αλλοφύλων και αλλοθρήσκων πληθυσμών σε ευρωπαϊκό έδαφος δεν είναι φαινόμενο της τελευταίας δεκαετίας. Αποτέλεσε όμως εξ αρχής ένα πεδίο σφοδρής αντιπαράθεσης τόσο στο εσωτερικό των ευρωπαϊκών θεσμών και οργανισμών, όσο και στο εσωτερικό των κρατών μελών της ΕΕ ξεχωριστά.

Παρατηρείται όλο και πιο έντονα όμως με την πάροδο του χρόνου μία τάση κατευνασμού προς τις αντιδραστικές ομάδες ευρωπαίων (οργανωμένες ή μη) απ' τη μία, ενώ ανοχή και δεκτικότητα προς τους παρανόμως εισερχόμενους πληθυσμούς απ' την άλλη. Πλέον η σύμπνοια που παρατηρείται από όλους τους ευρωπαϊκούς και κρατικούς φορείς εντός της γηραιάς ηπείρου καταμαρτυρά τη «γραμμή» που ακολουθείται σε μεγάλη κλίμακα από τις χώρες της Δύσης. Χαρακτηριστική και ενδεικτική της επικρατούσας κατάστασης είναι και η πρόσφατη δήλωση του νέου επικεφαλής της ευρωπαϊκής συνοριοφυλακής (FRONTEX) Hans Leijtens σε συνέντευξή του στο γερμανικό μέσο ενημέρωσης "WELT AM SONNTAG" ο οποίος δήλωσε επί λέξει: *«Για να είμαστε σαφείς: Τίποτα δεν μπορεί να*

εμποδίζει τους ανθρώπους να διασχίσουν ένα σύνορο, κανένα τείχος, κανένα φράχτη, καμία θάλασσα, κανένα ποτάμι» (Tim Röhn, WELT, 2024).

Γίνεται λοιπόν εύκολα κατανοητό πως το ζήτημα της μετανάστευσης έχει περάσει σε δεύτερη μοίρα για τους ανθρώπους που βρίσκονται σε θέσεις με ισχύ ακριβώς με σκοπό να αντιμετωπίσουν προβλήματα σαν αυτό που για τον μέσο ευρωπαϊό πολίτη παραμένουν φλέγοντα.

Η παρούσα εργασία λοιπόν, έρχεται με σκοπό να κάνει αυτό που πλέον θεωρείται «ταμπού». Να αναδείξει την πραγματική διάσταση της κατάστασης στην Ευρώπη μέσα από το γεωγραφικό σύμπλοκο της Ανατολικής Μεσογείου και το δίπολο Ελλάδος – Τουρκίας, διαμορφώνοντας ερωτήματα και δίνοντας απαντήσεις με στοιχεία από επίσημους φορείς και αξιόπιστες πηγές που θα προσδώσουν τελικά στο ζήτημα τη σημασία που του αρμόζει καθώς αποτελεί ίσως τον σημαντικότερο κίνδυνο που αντιμετωπίζει η Ευρώπη σήμερα.

Με βάση πολυποίκιλες προσεγγίσεις από τον τομέα των μεταναστευτικών σπουδών, των διεθνών σχέσεων και των σπουδών άμυνας και ασφάλειας, η παρούσα έρευνα θα επικεντρωθεί στην ανάλυση των πολυπλοκοτήτων και των δυναμικών που διαμορφώνουν το μεταναστευτικό περιβάλλον στην περιοχή. Αναμένεται ότι η ανάλυση αυτή θα προσφέρει σημαντικές εισηγήσεις για την ανάπτυξη πολιτικών και κοινωνικών προσεγγίσεων που μπορούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που προκύπτουν από τη μετανάστευση στην ανατολική Μεσόγειο.

Με την προοπτική αυτή, η εργασία θα εξερευνήσει τους καίριους παράγοντες που επηρεάζουν τη μεταναστευτική ροή, καθώς και τις πολιτικές απαντήσεις που υιοθετούν οι εμπλεκόμενες χώρες. Επιπλέον, η έρευνα θα εξετάσει τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στον τομέα της εθνικής ασφάλειας των εμπλεκόμενων χωρών, προσφέροντας μια πολυδιάστατη και καλά τεκμηριωμένη κατανόηση του θέματος.

Σε πρώτη φάση, θα διενεργηθεί μία επιγραμματική ανάλυση της δοθείσης σχετικής βιβλιογραφίας ώστε να γίνει δυνατή η καλύτερη εισαγωγή του κάθε αναγνώστη στο παρόν θέμα. Με μία σύντομη επισκόπηση λοιπόν της κείμενης βιβλιογραφίας θα μπορέσουμε να προσδώσουμε στο ζήτημα τη βαρύτητα που του αρμόζει και να καθορίσουμε τα πλαίσια της έρευνας τα οποία και θα μας βοηθήσουν εν τέλει στην εξαγωγή συμπερασμάτων και προτάσεων επίλυσης και αντιμετώπισης του προβλήματος.

Έπειτα, θα προχωρήσουμε στην ανάλυση της μεθοδολογίας που θα χρησιμοποιηθεί στο ερευνητικό κομμάτι της εργασίας, κάτι το οποίο θα χρειαστεί περαιτέρω ανάλυση και επεξήγηση καθώς αποτελεί την ουσία και όχι απλώς κάτι επιπρόσθετο στο όλο εγχείρημα της ανάλυσης αυτού του ζητήματος. Αφού διεξάγουμε μία πρώτη σύσταση της μεθοδολογίας που θα χρησιμοποιήσουμε, εύλογα θα πρέπει να προχωρήσουμε και στην ανάλυση και επεξήγησή της μέσα στο πλαίσιο της συστημικής γεωπολιτικής ανάλυσης. Για να γίνει απολύτως σαφές, θα πρέπει αρχικά να θέσουμε τη βάση της έρευνας αναλύοντας τόσο τους γεωπολιτικούς δείκτες που θα χρησιμοποιήσουμε, όσο και το πως θα το κάνουμε αυτό, στην προκειμένη περίπτωση παρουσιάζοντάς τους και συγκρίνοντάς τους με απλή αντιπαραβολή.

Έτσι θα έχουμε κάνει μία καλή εισαγωγή στην συστημική γεωπολιτική ανάλυση του θέματος ώστε να προχωρήσει η έρευνα με μεγαλύτερη ευκολία. Σε αυτό το σημείο, θα γίνει η παρουσίαση της έρευνας και των πορισμάτων αυτής, χωρίς όμως να υπάρξει σε αυτή την φάση κάποιας μορφής ανάλυση καθώς ο αναγνώστης θα πρέπει να επεξεργαστεί τα στοιχεία που παρατίθενται εμπρός του, για να είναι σε θέση, αργότερα να νοηματοδοτήσει με τον τρόπο του τα εξαγόμενα συμπεράσματα του γράφοντος, αλλά και τις προτάσεις που θα ακολουθήσουν στο τελευταίο κομμάτι.

Πριν προχωρήσουμε όμως σε αυτά, θεωρείται απαραίτητη μία αναφορά σε ενδεχόμενους ερευνητικούς περιορισμούς που εύλογα θα έχουν προκύψει, ειδικά σε ένα θέμα όπως αυτό που έχουμε επιλέξει στην παρούσα εργασία που αντιμετωπίζεται από μεγάλο κομμάτι του δυτικού κόσμου ως ταμπού και σπάνια αναλύεται με τον τρόπο που πρέπει λόγω παρωπίδων, ιδεοληψιών και κοινωνικών προκαταλήψεων. Αφού εκπληρωθεί και αυτό το στάδιο της εργασίας, θα επέλθει νομοτελειακά το επόμενο, αυτό της Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως.

Η Συστημική Γεωπολιτική Ανάλυση αποτελεί το επίκεντρο της μελέτης μας καθώς είναι η αφορμή και η εναρκτήριος δύναμη που ώθησε στην συγγραφή αυτής της εργασίας μέσω του μεταπτυχιακού αυτού προγράμματος. Θα επιχειρήσουμε, με εφόδια τους γεωπολιτικούς δείκτες που έχουμε συγκεντρώσει και συγκρίνει στο προηγούμενο στάδιο, να παρουσιάσουμε μέσω οπτικοποίησης δεδομένων την επικρατούσα κατάσταση στο γεωπολιτικό σύμπλοκο που αναλύουμε, ώστε να γίνει ευκολότερα αντιληπτή από τον μέσο αναγνώστη της εργασίας που επιθυμεί να έχει μία καλή εικόνα περί των γεγονότων και δεδομένων που έχουν ήδη παρατεθεί στην θεωρία.

Στο ευρύτερο κομμάτι της Συστημικής Γεωπολιτικής Ανάλυσης εντάσσεται ασφαλώς και το γεωπολιτικό υποδείγμα. Εδώ λοιπόν θα πρέπει να παρατεθεί το παζλ που συνθέσαμε στην διάρκεια της Γεωπολιτικής Ανάλυσης το οποίο θα παραθέτει τις τάσεις ανακατανομής ισχύος στο ευρύτερο γεωπολιτικό σύμπλοκο που έχουμε επιλέξει, ώστε να δώσει την πλήρη εικόνα στον αναγνώστη ο οποίος θα είναι σε θέση να εξάγει τα δικά του συμπεράσματα μέσω αυτού του υποδείγματος.

Μέσω της Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως έχουμε επιτύχει περίπου το 50% του στόχου μας. Σε αυτό λοιπόν το σημείο είναι που θα ακολουθήσει η Γεωστρατηγική Σύνθεση.

Λίγο πριν την ανακεφαλαίωση και το κλείσιμο της εργασίας, επιβάλλεται να επιχειρηθεί η λεγόμενη Γεωστρατηγική Σύνθεση, η σύνθεση δηλαδή των δεδομένων που έχουμε αποκτήσει, με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων και προτάσεων αντιμετώπισης των προβλημάτων που προέκυψαν ώστε η έρευνα να έχει τελικά εκπληρώσει τον σκοπό της, καθώς μόνο η θεωρία και η παρατήρηση-κατάδειξη ενός προβλήματος ή μίας παθογένειας δεν επαρκεί για την επίλυσή της. Μείζονος σημασίας λοιπόν καθίσταται το εν λόγω κεφάλαιο καθώς ο γράφων θα κληθεί να παραθέσει τα δικά του συμπεράσματα τα οποία βεβαίως, ως προϊόντα έρευνας θα έχουν την ανάλογη βαρύτητα ώστε να δώσουν τροφή για σκέψη στον εκάστοτε αναγνώστη. Ουσιαστικά στο κομμάτι αυτό της εργασίας ο γράφων έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει την κριτική του προσέγγιση στο ζήτημα μέσα από την δική του οπτική γωνία πάντα αξιολογώντας ταυτόχρονα και τα δεδομένα που ο ίδιος προηγουμένως εξήγαγε στην έρευνά του.

Τέλος, σειρά έχει η τελική ανακεφαλαίωση της εργασίας και ο καθιερωμένος και επιβεβλημένος επίλογος, στον οποίο θα πρέπει να γίνει σαφής και πάλι η οπτική του γράφοντα αλλά και η σημασία της θεματικής που επιλέχθηκε ούτως ώστε να εξαλειφθούν και οι τελευταίες αμφιβολίες και του τελευταίου δύσπιστου αναγνώστη που ενδεχομένως να μην έχει μέχρι και σε αυτό το στάδιο κατανοήσει την βαρύτητα του ζητήματος τόσο για τον ίδιο, την κοινωνία στην οποία εντάσσεται, αλλά και την χώρα του, το έθνος στο οποίο ανήκει. Εδώ θα γίνει η ύστατη προσπάθεια αφύπνισης και του τελευταίου αναγνώστη της παρούσης διπλωματικής εργασίας στο θέμα της λαθρομετανάστευσης και της αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού τόσο γενικά, όσο και ειδικά στην Ελλάδα ως χώρα αποδέκτη των ροών στο γεωγραφικό σύμπλοκο της Α. Μεσογείου.

2. ΛΙΣΤΑ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ

Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
DIIS	Danish Institute for International Studies
ICMPD	International Center for Migration Policy Development
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΣΓΑ	Συστημική Γεωπολιτική Ανάλυση
ΕΛΑΣ	Ελληνική Αστυνομία
ΚΥΤ	Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης
UNHCR	Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους Πρόσφυγες
ΚΕΣΑ/CEAS	Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣΕΕ	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
ΟΕΑΑ	Οδηγία για τις Ελάχιστες Απαιτήσεις Ασύλου

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ξεκινώντας την απόπειρα συγγραφής της παρούσας εργασίας, προέβην σε ορισμένες διαπιστώσεις περί της ήδη υπάρχουσας βιβλιογραφίας.

Αρχικά, το ζήτημα προς ανάλυση είναι αρκετά πρόσφατο σε σχέση με άλλα παρόμοια του ευρύτερου κλάδου, ενώ παρατηρείται και μία αδικαιολόγητη έλλειψη πληθώρας επιστημονικών αναλύσεων την ίδια στιγμή που η αντίστοιχη αρθρογραφία αλλά και σε θεωρητικό επίπεδο βρίσκεται σε δυσανάλογη έξαρση.

Κρίνεται απαραίτητο να χωριστεί το κεφάλαιο αυτό σε δύο κομμάτια, όπου στο πρώτο θα γίνει αναφορά στην εγχώρια βιβλιογραφία επί του θέματος, ενώ στο δεύτερο θα παρουσιαστεί η ξενόγλωσση βιβλιογραφία προσπαθώντας πάντοτε να εστιάσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου την οποία και πρόκειται να μελετήσουμε στη συνέχεια.

3^α. Ελληνική βιβλιογραφία

Κάνοντας κάποιος μία αναζήτηση του όρου «μετανάστευση» στο διαδίκτυο, γρήγορα θα αντιληφθεί πως μεταχειρίζονται την έννοια αυτή οι περισσότεροι αρθρογράφοι, αναλυτές και επιστήμονες του τομέα της Κοινωνιολογίας και όχι μόνο.

Η ελληνική βιβλιογραφία επί του θέματος, αν και θα έπρεπε να είναι εκτενέστερη λόγω εγγύτητας του φαινομένου στην ελληνική κοινωνία, αποτελεί μία ελαφρώς μονοδιάστατη προσέγγιση στο θέμα, κυρίως από την σκοπιά της πολυπολιτισμικότητας ως φαινόμενο και ως νέα τάση, είτε από αυτήν της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και των προκλήσεων που προκύπτουν στην διαδικασία ένταξης των μεταναστών και προσφύγων στις χώρες προορισμούς. Ενδεικτικά, θα ακολουθήσει σύντομη παρουσίαση παρόμοιων προσεγγίσεων για του λόγου το αληθές:

«Η σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από γλωσσική και πολιτισμική πολυμορφία (Unicef, 2001). Σε ένα οποιοδήποτε σχολείο της χώρας ο / η εκπαιδευτικός καλείται να διδάξει σε ένα σύνολο παιδιών με διαφορετικές γλωσσικές καταβολές αλλά και με διαφορετικά επίπεδα γνώσης της Ελληνικής. Κατά συνέπεια, τίθεται το ζήτημα της συνεκπαίδευσης των μμαθητών αυτών με τους γηγενείς μμαθητές. (Σκούρτου, 2004)»

Αντιστοίχως διαβάζουμε στην διδακτορική διατριβή του κυρίου Μαρούκη, καθηγητή στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, την κατευθυντήρια «πτυξίδα» του να αποτελεί το *«κατά πόσο η μονομερής συνέχιση της διαδικασίας κατάρτισης και εκπαίδευσης σε λίγο πολύ γνώριμες οδούς (και η ένταξη και των μεταναστών σε αυτές) δύναται να ωφελήσει την αγορά εργασίας στο σταυροδρόμι που βρίσκεται»* (Μαρούκης, 2007)

Ενώ λίγο πολύ στο ίδιο μήκος κύματος βρίσκεται και ο συνάδελφος του κυρίου Μαρούκη στο Πάντειο Πανεπιστήμιο κύριος Δημήτρης Χριστόπουλος, όπου σε αντίστοιχο άρθρο του *«διερευνά τις πιθανότητες εφαρμογής μιας θεωρίας και κοινωνικών πρακτικών ενσωμάτωσης για τους μετανάστες εστιασμένων στο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον της ελληνικής κρίσης χρέους των αρχών του 21^{ου} αιώνα.»* (Χριστόπουλος, 2015)

Παρόλα αυτά, έχουν γίνει και αρκετές προσπάθειες προσέγγισης του ζητήματος από τη σκοπιά της ασφάλειας, αντιμετωπίζοντάς το περισσότερο ως πρόκληση που χρήζει σοβαρής αντιμετώπισης, παρά ως φαινόμενο – απότοκο της παγκοσμιοποίησης και των συνεχών μετατροπών στο οικονομικοπολιτικό «status quo» των κρατών του λεγόμενου «τρίτου κόσμου».

Κοντά στο θετικό γεγονός που προανέφερα, πρέπει να αναφερθεί πως σε μεγάλο βαθμό, οι ηλεκτρονικές πηγές που καταπιάνονται με το μεταναστευτικό ως ζήτημα ασφαλείας είναι στην πλειοψηφία τους πτυχιακές και διπλωματικές εργασίες προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών από διάφορα τμήματα ελληνικών πανεπιστημίων όπως και ο γράφων.

Επί παραδείγματι, στην αντίστοιχη διπλωματική εργασία του Νικόλαου Σταματελόπουλου από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, γίνεται μία αναφορά στην κρίσιμη γεωγραφική θέση της χώρας μας: *«Στο πλαίσιο των παράνομων μεταναστευτικών ρευμάτων προς την Ευρώπη η Ελλάδα διατηρεί μια μη προνομιακή γεωγραφική θέση. Η διαχείριση του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης από τις ελληνικές αρχές είναι δύσκολη, καθώς η Ελλάδα βρίσκεται στο σταυροδρόμι των θαλάσσιων και χερσαίων διαδρομών μεταξύ ανατολής και δύσης.»* αλλά και στην αρωγή της Ευρώπης σε αυτή την τόσο δύσκολη προσπάθεια της Ελλάδος με την ίδρυση της «Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα» ή αλλιώς FRONTEX», η οποία όπως αναφέρει *«συνδράμει τις ελληνικές αρχές στην επιτήρηση των συνόρων της. Ωστόσο, η παράνομη μετανάστευση δεν είναι ένα στενά ελληνικό πρόβλημα, αλλά ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί στη βάση της ισότητας και της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών*

μελών προκειμένου να περιοριστεί το πρόβλημα της παράνομης μετανάστευσης στις χώρες που βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.»

Ενώ άξιο αναφοράς είναι και το απόφθεγμα που χρησιμοποιείται στην άνωθι αναφερόμενη εργασία όπου περιγράφεται η επίδραση των μετακινήσεων πληθυσμών: «*Η κινητικότητα των ανθρώπων όταν γίνεται με συντεταγμένο τρόπο λειτουργεί επωφελώς για τις χώρες προορισμού και λυτρωτικά για τις χώρες προέλευσης. Όταν γίνεται άναρχα και μαζικά διαταράσσει τις κοινωνικές σταθερές των χωρών διέλευσης και προορισμού αλλά και τις σχέσεις των χωρών μεταξύ τους*» (Σταματελόπουλος, 2014)

Μία εξίσου ενδιαφέρουσα προσέγγιση του μεταναστευτικού-προσφυγικού ζητήματος γίνεται από τον Επίκουρο Καθηγητή στη Σχολή Ικάρων, Ταξίαρχο (ε.α). Πολεμικής Αεροπορίας, Αλέξανδρο Κολοβό σε ένα ομολογουμένως περιεκτικό και συμπτυκνωμένο πολιτικό κείμενο εστιάζοντας στην κρίση του Έβρου το 2020 και την αντιμετώπισή της από τις ελληνικές αρχές. Άξιο αναφοράς είναι το κομμάτι εκείνο στο οποίο ο γράφων αναφέρεται σε κείμενο της ΕΕ από τον Ιούνιο του 2016 με τίτλο «*Κοινό όραμα, κοινή δράση: μια ισχυρότερη Ευρώπη, μια παγκόσμια στρατηγική για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης*»¹ αναφέροντας τα εξής:

- Το κείμενο αποτυπώνει μια κοινή αντίληψη περί των υπαρκτών προκλήσεων του ευρωπαϊκού εγχειρήματος, το οποίο διαπιστώνεται ότι βρίσκεται πλέον υπό αμφισβήτηση. Ως Κοινό Συμφέρον προβάλλεται η εγγύηση της ασφάλειας πολιτών / εδάφους (territory) της Ε.Ε.
- Καταγράφονται τα Συστατικά Στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ασφάλειας: κυριαρχία, ανεξαρτησία, εδαφική ακεραιότητα / παραβίαστο των συνόρων/ ειρηνική επίλυση διαφορών.
- Απειλές: Τρομοκρατία, υβριδικές απειλές, οικονομική μεταβλητότητα, κλιματική αλλαγή, ενεργειακή ανασφάλεια.
- Συσχέτιση Μετανάστευσης και Ευρωπαϊκής Ασφάλειας. Η μετανάστευση δεν είναι απειλή. Ως φαινόμενο παράγει επιπτώσεις σε επίπεδο ασφάλειας (εσωτερική – εξωτερική). Ορίζεται ως πρόκληση για την ασφάλεια. Λειτουργεί ως

¹ Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, (2016). *Κοινό όραμα, κοινές δράσεις : μία ισχυρότερη Ευρώπη : μια συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας*, Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2871/2479>

«πολλαπλασιαστής» της απειλής της τρομοκρατίας και άλλων προκλήσεων για την ασφάλεια, όπως το οργανωμένο έγκλημα.

- Δίνεται έμφαση στην μεταναστευτική διάσταση των συγκρούσεων και των κρίσεων στην ευρύτερη περιφέρεια της Ευρώπης και αναζητούνται μέσα και πολιτικές που πρέπει να ενεργοποιήσει η Ε.Ε. (Κολοβός, 2020)

Κλείνοντας την επισκόπηση της ελληνόγλωσσης βιβλιογραφίας, πρέπει να σημειωθεί πως οι περισσότερες προσεγγίσεις που διατίθενται στο ελεύθερο διαδίκτυο αφορούν πτυχές του μεταναστευτικού που σχετίζονται είτε με την ένταξη των παρανόμως εισελθόντων πληθυσμών, είτε με την αντιμετώπιση προβλημάτων όπως ο ρατσισμός και οι διακρίσεις, είτε με την ανάλυση των πολιτισμικών διαφορών ντόπιων και μεταναστών υπό το πρίσμα όμως της εξίσωσης των δύο σε βάρος των πρώτων.

Η ξενόγλωσση βιβλιογραφία διαθέτει κάποια παραπάνω εχέγγυα για να μας προμηθεύσει στην προσπάθεια αυτή να αναλύσουμε το ζήτημα από τη σκοπιά της εσωτερικής ασφάλειας ενός κράτους-ξενιστή.

3^β. Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

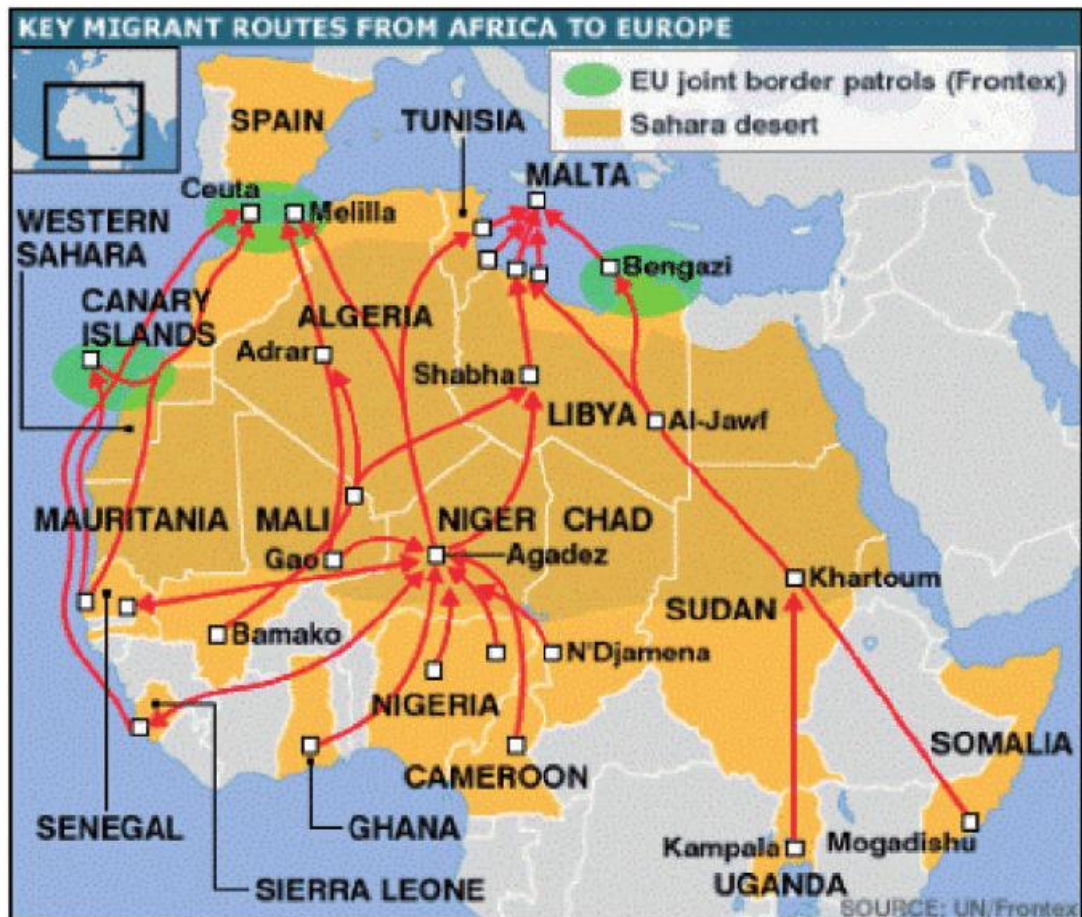
Πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ξενόγλωσση αρθρογραφία αλλά και πληθώρα ερευνών που άπτονται του ζητήματος και μας παρέχουν ορισμένες πολύ χρήσιμες πληροφορίες όσον αφορά κάποια βασικά δημογραφικά στατιστικά των εισελθόντων αλλοφύλων και αλλοθρήσκων πληθυσμών.

Ξεκινώντας, άξιο αναφοράς θεωρείται ένα σχετικά πρόσφατο άρθρο που δημοσιεύτηκε το 2014 στο *European Journal of Public Health* του Oxford Academic, από όπου λαμβάνουμε ορισμένες πολύ χρήσιμες πληροφορίες τόσο για τα δημογραφικά στοιχεία των εισελθόντων πληθυσμών (κυρίως μέσω της Αφρικανικής οδού, που εξετάζεται στο εν λόγω άρθρο), αλλά και για τις συνήθειες διαδρομές που ακολουθούν μέσω της Αφρικανικής ηπείρου και ορισμένων σημείων-κλειδιών της Μεσογείου όπως η Μάλτα (εικ.1)

Οι συγγραφείς του εν θέματι άρθρου, παρουσιάζουν λοιπόν μία εικόνα των δημογραφικών στοιχείων των πληθυσμών που διέρχονται της Μεσογείου με σκοπό να εποίκισουν τις Ευρωπαϊκές χώρες που θα βρουν στο δρόμο τους, λέγοντας πως «*Η μετανάστευση είναι κυρίως ανδρική παρά τη σχετική αύξηση του αριθμού μεταναστριών.*» (Hassene Kassar, 2014),

Όσο για την ηλικία τους, «Στην Τυνησία, η ηλικία των μεταναστών κυμαίνεται γενικά από 20 έως 40 χρόνια. Ανεξάρτητα από την ηλικία, χρειάζεται πολύ θάρρος και καλή υγεία να επιχειρήσει ένα τόσο επικίνδυνο πέρασμα» (Hassene Kassar, 2014)

Ενώ για το εκπαιδευτικό και κοινωνικό-οικονομικό τους υπόβαθρο, μάλλον σύμφωνα με τους συγγραφείς προκύπτει πως «Ενώ δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με την εκπαίδευση και το επάγγελμα των μεταναστών στην Τυνησία, μια μελέτη των μαροκινών μεταναστών έδειξε μάλλον υψηλά επίπεδα εκπαίδευσης: Το 48,5% έφτασε στην ανώτερη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, το 32,4% στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και 16,1% επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όσοι δεν έχουν δίπλωμα αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το ένα τρίτο των μεταναστών (31,7%)» (Hassene Kassar, 2014)

Εικόνα 3.1: Διαδρομές μεταναστών από την Αφρική προς την Ευρώπη. Πηγή: UN-Frontex European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union, 2007.

Στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου ως δίοδο μεταναστών Αφρικανικής καταγωγής, έχουν εστιάσει και άλλοι Ευρωπαίοι αναλυτές, επί παραδείγματι, το DIIS · DANISH INSTITUTE FOR INTERNATIONAL STUDIES, σε έκθεσή του το 2006 παρέθεσε ορισμένα στατιστικά στοιχεία για αυτούς τους πληθυσμούς που επίσης μαρτυρούν ένα κομμάτι της (για ορισμένους) άβολης αλήθειας περί μεταναστευτικών ροών.

Φερειπείν, «Οι Αφρικανοί μετανάστες αντιπροσωπεύουν περίπου το 17% του συνολικού αλλοδαπού πληθυσμού στην Ευρώπη. Το 43,3% κατοικεί στη Γαλλία. Η Ισπανία έχει έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους αφρικανικούς πληθυσμούς, κυρίως λόγω του προγράμματος νομιμοποίησης του 2005.» (Ninna Nyberg Sørensen, 2006)

Μέσα από την έκθεση του DIIS, προκύπτουν στοιχεία που συγκεντρώθηκαν και από τις ελληνικές, κυπριακές, και τουρκικές αρχές, όσον αφορά τους αριθμούς μεταναστών που επεδίωξαν παρανόμως να διέλθουν των υδάτων της Α. Μεσογείου και να περάσουν μέσω Τουρκίας στην Ελλάδα και την Κύπρο, κατά τη διάρκεια του 2002, μίας περιόδου δηλαδή μη συνυφασμένης με το μεταναστευτικό πρόβλημα για την ελληνική κοινή γνώμη. *«Σύμφωνα με την κυπριακή αστυνομία, υπήρχαν περίπου 182 άτομα που σχετίζονται με τη μετανάστευση στις συνοριακές συλλήψεις στην Κύπρο το 2001, 725 το 2002, 3.796 το 2003 και 2.559 συλλήψεις στην Κύπρο το 2004. Οι περισσότεροι μετανάστες προέρχονται από το Μπαγκλαντές, το Πακιστάν, τη Ρουμανία και την Ιορδανία. Επιπλέον, το 2004 οι κυπριακές αρχές επέστρεψαν 2.800 παράτυπους μετανάστες. Σύμφωνα με τις κυπριακές αρχές, η πίεση της παράνομης μετανάστευσης έχει αυξηθεί από τότε που η Κύπρος έγινε κράτος μέλος της ΕΕ τον Μάιο του 2004.» (Ninna Nyberg Sørensen, 2006)*

Πολύ χρήσιμες πληροφορίες μας παρέχει και η ιστοσελίδα του “Διεθνούς Κέντρου για την Ανάπτυξη Μεταναστευτικής Πολιτικής” (ICMPD), όπου παρέχεται αναλυτικά ο αριθμός εισελθόντων μεταναστών σε πολλές ευρωπαϊκές (και μη) χώρες ετησίως.

Επί παραδείγματι, για το έτος 2010, οι αριθμοί όπως παρουσιάζονται από το ICMPD είναι ενδεικτικοί της κατάστασης:

Number of illegal border crossings and the top 10 nationalities/citizenships with most of the illegal border crossings (including foreigners and citizens of Greece)			
Citizens of the following countries in 2009	Number of illegal border crossings in 2009	Citizens of the following countries in 2010	Number of illegal border crossings in 2010
1. -	-	1. Albania	50,175
2.		2. Afghanistan	28,299
3.		3. Pakistan	8,830
4.		4. Occupied Palestinian Territories	7,561
5.		5. Algeria	7,336
6.		6. Somalia	6,525
7.		7. Iraq	4,968
8.		8. Bangladesh	3,264
9.		9. Morocco	1,645
10.		10. Eritrea	1,628
Other		Other	12,293
Total		Total	132,524

Εικόνα 3.2: Αριθμός παρανόμων εισόδων και οι κυριότερες 10 εθνικότητες με τις περισσότερες εισόδους σε σύνορα (συμπεριλαμβανομένων αλλοδαπών και Ελλήνων υπηκόων). (Πηγή: ICMPD Yearbook 2010).

Persons rejected at the border and the top 10 nationalities/citizenships rejected at the border			
Citizens of the following countries in 2009	Number of rejected persons in 2009	Citizens of the following countries in 2010	Number of rejected persons in 2010
1. -	-	1. The former Yugoslav Republic of Macedonia	1,414
2.		2. Albania	1,016
3.		3. Serbia	308
4.		4. Turkey	197
5.		5. Georgia	74
6.		6. Egypt	69
7.		7. Syria	60
8.		8. Russia	58
9.		9. Pakistan	48
10.		10. India	23
Other		Other	537
Total of ALL rejected persons at the border (of any nationality)		Total of ALL rejected persons at the border (of any nationality)	3,804

Εικόνα 3.3: Αριθμός και εθνικότητα ατόμων που τους αρνήθηκε η είσοδος στα σύνορα (Πηγή: ICMPD Yearbook 2010).

Στα πλαίσια της αναζήτησης ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας περί του θέματος της μαζικής εισροής αλλοφύλων πληθυσμών σε ευρωπαϊκό έδαφος και της έκτασης που έχει πλέον λάβει, δεν πρέπει να παραλείψουμε και το αρκετά εύστοχο σύγγραμμα του Βρετανού συγγραφέα Douglas Murray με τίτλο *«The Strange Death of Europe»* όπου μεταξύ άλλων θίγει και τον ρόλο των ΜΚΟ μέσα και από τη σκοπιά ευρωπαίων ηγετών όπως ο πρωθυπουργός της Ουγγαρίας V.Orban. Χρησιμοποιώντας τα λεγόμενα του Ούγγρου πρωθυπουργού, ο Murray κατηγορεί τον εβραϊκής καταγωγής Ούγγρο δισεκατομμυριούχο George Soros, ιδιοκτήτη πολυάριθμων ΜΚΟ ανά την Ευρώπη με δραστηριότητα που επικεντρώνεται κυρίως στον τομέα της μετανάστευσης όπως η «Solidarity Now», με δράση και στην Ελλάδα, για *«δράση που υποστηρίζει οτιδήποτε εξασθενεί τα έθνη-κράτη»* (Murray, 2017), ενώ παρατίθεται και η απάντηση του Soros όπως αποτυπώθηκε στο Bloomberg (30 Οκτωβρίου 2015): *«Το σχέδιο του Orban θεωρεί την προστασία των συνόρων ως το ζητούμενο, και τους πρόσφυγες ως το εμπόδιο. Το σχέδιό μας μεταχειρίζεται τους πρόσφυγες ως το ζητούμενο και τα εθνικά σύνορα ως το εμπόδιο»*²

Σε αυτό το σημείο, πριν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο της βιβλιογραφικής επισκόπησης, δεν πρέπει να παραλειφθεί η σύνδεση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που δρουν στην Ελλάδα και την Ανατολική Μεσόγειο, με την αθρόα μετανάστευση και την εισδοχή (κάθε άλλο παρά αποτροπή) του φαινομένου που δείχνει να αναγνωρίζεται και από αρκετούς στον ευρύτερο ακαδημαϊκό χώρο της Ελλάδος.

Χαρακτηριστικά, ο επίτιμος καθηγητής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κύριος Ιωάννης Μάζης μιλώντας στο Newsbomb.gr στις 8 Νοεμβρίου του 2022, αναφερόμενος στον ρόλο των ΜΚΟ ανέφερε:

«Πώς είναι δυνατόν ορισμένοι Έλληνες να κατηγορούν τη χώρα μας για τα Push backs όπως τα λένε. Τη νόμιμη προστασία των συνόρων τη χαρακτηρίζουν με μια λέξη-κόλαση, προωθώντας έτσι τα συμφέροντα των ΜΚΟ –μιλάμε για πολλά λεφτά– και φυσικά τις επιδιώξεις του Ερντογάν.

Πώς βρέθηκαν αυτοί οι μετανάστες στη θάλασσα; Έχετε ακούσει ποτέ τις ΜΚΟ να κατηγορούν αυτούς που τους βάζουν εκεί; Εδώ μέλη τους φωτογραφίζουν τα στρατόπεδα μας και δεν

² Orban accuses Soros of stoking refugee wave to weaken Europe, Bloomberg, 30 Οκτωβρίου 2015.

κάνουμε τίποτα για αυτό. Αρκετοί από αυτούς βγάζουν χρήμα -πολύ χρήμα- από αυτή τη μπίζνα και το γνωρίζουμε καλά».³

Εν κατακλείδι, μέσω αυτής της συμπυκνωμένης βιβλιογραφικής επισκόπησης, εξάγονται κάποια χρήσιμα συμπεράσματα καθώς και ερωτήματα που αναζητούν απαντήσεις. Αρχικά, είναι κάτι παραπάνω από έκδηλη η ελλιπής ή ανεπαρκής βιβλιογραφία που αφορά τη σύνδεση του φαινομένου της λαθρομετανάστευσης με ζητήματα εσωτερικής ασφαλείας των χωρών-προορισμών, ενώ αντιθέτως, υπάρχει πληθώρα ερευνών που απασχολούνται με ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι εισερχόμενοι πληθυσμοί στην Ελλάδα και στην Ευρώπη εν γένει, όπως η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ο περιορισμός τους σε προαναχωρησιακά κέντρα και Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, θέματα σίτισης, ασύλου κλπ.

Έπειτα, ακόμα λιγότερες είναι οι φωνές εκείνων που στα πλαίσια μίας γεωπολιτικής ανάλυσης, θα αναδείξουν τον μείζονος σημασίας ρόλο που διαδραματίζουν τα τεκταινόμενα που λαμβάνουν χώρα στην ανατολική Μεσόγειο και στον Έβρο θέτοντάς τα στο προσκήνιο ως όπλο της Τουρκίας για την ανακατανομή ισχύος στο γεωγραφικό σύμπλοκο της Α. Μεσογείου. Τέτοιου είδους αναλύσεις θα βρει κάποιος σε πολύ συγκεκριμένες πηγές ή σε μεταπτυχιακές και διπλωματικές εργασίες (όπως η παρούσα) του τμήματος Τουρκικών και Ασιατικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, υπό την αιγίδα πάντοτε του κυρίου Ιωάννη Μάζη που όπως προαναφέρθηκε ανωτέρω, πράττει τα μέγιστα για την ανάδειξη της κρισιμότητας του ζητήματος αυτού για την Ελλάδα.

Ο συγγραφέας της παρούσας διπλωματικής εργασίας, εντοπίζοντας τις προαναφερθείσες ελλείψεις στο συγκεκριμένο θέμα, θα αναλάβει με υπεύθυνη έρευνα να αναδείξει τον ρόλο της μετανάστευσης ως πιθανού κινδύνου για την ελληνική εσωτερική ασφάλεια. Με αυτή την προσπάθεια, σκοπεύει να συμβάλει στην ενημέρωση του κοινού για ένα θέμα που πολλοί θεωρούν ευαίσθητο ή ακόμα και "ταμπού".

³ <https://www.youtube.com/watch?v=ml0A8TNgonM>

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, η μεθοδολογία που έχει επιλεγεί αντλεί έμπνευση από έναν ποικίλο συνδυασμό προσεγγίσεων, με σκοπό την ολοκληρωμένη κατανόηση και ανάλυση του ερευνητικού αντικειμένου. Η μεθοδολογία βασίζεται σε δύο βασικά στάδια: πρώτον, μια λεπτομερή συλλογή και ανάλυση βιβλιογραφικών πηγών, επισημαίνοντας τις κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις και τις προηγούμενες ερευνητικές ευρήματα. Δεύτερον, η εφαρμογή ποικίλων ερευνητικών μεθόδων, συμπεριλαμβανομένων συνεντεύξεων, ανάλυσης περιεχομένου και στατιστικών δεδομένων, προκειμένου να αξιολογηθούν και να ερμηνευθούν συστηματικά οι παραγόμενες πληροφορίες. Μέσα από αυτή τη συνολική προσέγγιση, επιδιώκεται η απόκτηση εμπειρικών δεδομένων που θα υποστηρίξουν την αξιολόγηση της ερευνητικής ερώτησης και τη διαμόρφωση σαφών και θεμελιωμένων συμπερασμάτων.

4.1. Περιγραφή της εφαρμοσθείσας μεθοδολογίας

Το θέμα της παρούσας εργασίας αναλύεται έχοντας ως βάση τη γεωπολιτική συστημική μέθοδο, όπως αυτή διατυπώθηκε από τον καθηγητή κύριο Ιωάννη Μάζη και εξειδικεύτηκε για την περιπτωσιολογική μελέτη του θέματός μας⁴. Ο Καθηγητής Ιωάννης Μάζης περιέγραψε μια μεθοδολογία γεωπολιτικής ανάλυσης για όσους ερευνητές που χρησιμοποιούν το γεωγραφικό αναλυτικό επιστημονικό εργαλείο, με σκοπό να διευρύνουν τα διεθνή πολιτικά γεγονότα και τις συναφείς ανακατανομές ισχύος (αμυντικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής) στο συστημικό σύνολο των εθνικών και κοινωνικών σχηματισμών του πλανήτη (τόσο εθνικών-κρατικών αλλά και εθνοτικών) και των φαινομένων αλλά και των οντοτήτων που επηρεάζουν τη συγκρότηση, τη δομή και τις διατάξεις ισχύος μεταξύ των σχηματισμών αυτών.⁵ Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη μας τον άνωθι ορισμό⁶, τόσο η γεωπολιτική όσο και η γεωγραφία είναι άμεσα συνυφασμένες και ορίζουν τα συστήματα κατανομής ισχύος από την οπτική της χωρικής τους διάστασης. Το

⁴ Μάζης Θ. Ιωάννης, «Μεθοδολογία συγγραφής μίας γεωπολιτικής ανάλυσης: δομή, έννοιες και όροι», Αθήνα :Γεωστρατηγική, Τεύχος 12, Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2007, σελ. 151-155

⁵ Όροι: γεωπολιτικό σύμπλοκο, υποσύστημα, υπερσύστημα, γεωπολιτικές τάσεις-δυναμικές, θετική υποσυστημική συνιστώσα τάση ισχύος, μηδενική υποσυστημική συνιστώσα τάση ισχύος, εσωτερικό και εξωτερικό του συστήματος.

⁶ Μάζης Θ. Ιωάννης, Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο, Αθήνα : Παπαζήσης, 2012, σ.σ. 331-377 και στο Μάζης Θ. Ιωάννης, Η Γεωπολιτική, η Θεωρία και η Πράξη, Αθήνα: Παπαζήση, , 2002, σ.σ. 43-44.

συγκεκριμένο μοντέλο ερευνά μέσω ενός διευρυμένου νεοθετικιστικού πλαισίου τους συσχετισμούς και αποδέχεται τη χρήση της μεθοδολογίας του «εκλεπτυσμένου συμπεριφορισμού» (αποδοχή του παραγωγικού τρόπου σκέψης του μελετητή ως εκκίνηση κάθε μορφής σοβαρής έρευνας με εμπειρικό χαρακτήρα, χωρίς ασφαλώς αυτό να συνεπάγεται αδυναμία οποιασδήποτε μελλοντικής διάγνωσης, τροποποίησης ή βελτίωσης των θεωριών).⁷

Για να γίνει κατανοητή η μεθοδολογία που ακολουθούμε, πρέπει να καθοριστούν οι συνθήκες που ισχύουν για τη συστημική γεωπολιτική ανάλυση.

Αυτό θα επιτευχθεί μέσω μίας σύντομης παράθεσης και επεξήγησης των ορολογιών που αποτελούν τα θεμέλια της συστημικής γεωπολιτικής ανάλυσης, όπως προκύπτουν από τον ίδιο τον εμπνευστή της, κύριο Ιωάννη Μάζη:

«Γεωπολιτικός παράγοντας: Είναι ο παράγοντας εκείνος που προκαλεί την ανακατανομή της ισχύος στο υπό μελέτη Σύστημα / Σύμπλοκο. Επηρεάζει συγκεκριμένους Γεωπολιτικούς Δείκτες σε κάθε ένα από τους Γεωπολιτικούς Πυλώνες. Οι γεωπολιτικοί πυλώνες και οι αντίστοιχοι γεωπολιτικοί τους δείκτες, επιλέγονται από τον αναλυτή κατά το κριτήριο της βαρύτητας/αντιπροσωπευτικότητας τους.

Σύστημα: καλείται το ακριβές άθροισμα των εδαφικών ενοτήτων που αποτελούντα γεωπολιτικά υποσυστήματα τα προσδιορισθέντα από τον εντοπισμό, την διακεκριμένη δράση και τη συστηματική και διακεκριμένη λειτουργία του συγκεκριμένου γεωπολιτικού παράγοντος στον φυσικό τους χώρο.

Σύμπλοκο: είναι η ευρύτερη, εν πολλοίς, γεωγραφική ενότητα του συστήματος.

Υπερσύστημα: καλείται το σύνολο των πόλων διεθνούς ισχύος που επηρεάζουν τη δράση των γεωπολιτικών παραγόντων στο εσωτερικό των υποσυστημάτων και του αντίστοιχου συστήματος το οποίο τα εμπεριέχει.

Υποσύστημα: καλείται η ομοιογενής, ως προς τη δράση και λειτουργία ενός γεωπολιτικού παράγοντος, εδαφική ενότητα.

⁷ Μάζης Θ. Ιωάννης, *ibidem*, σ.σ. 62-79.

Γεωπολιτικός δείκτης: είναι η ποσοτικοποίηση του υπό μελέτη θέματος, το αριθμητικό εκείνο στοιχείο που δείχνει την ανακατανομή ισχύος στο Σύστημα/Σύμπλοκο.

Πυλώνες ισχύος: Η γεωπολιτική μελετά τέσσερις πτυχές ασκήσεως της επιρροής της ισχύος των εθνικό-κρατικών οντοτήτων ή άλλης μορφής διεθνών δρώντων (νέων πόλων διεθνούς ισχύος). Οι πτυχές αυτές είναι: η αμυντική, η οικονομική, η πολιτική και η πολιτισμική. Αντίστοιχα, οι πυλώνες ισχύος είναι οι τέσσερις πυλώνες (άμυνα / ασφάλεια, οικονομία, πολιτική, πολιτισμός/πληροφορία) που καθορίζουν την ισχύ και την κατανομή της στο υπό μελέτη σύμπλοκο.»

(Μάζης, Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο, 2012, σσ. 331-377) (Μάζης, Η Γεωπολιτική, η Θεωρία και η Πράξη, 2002, σσ. 43-44)

Πριν ακόμη περάσουμε στην ανάλυση των φάσεων από τις οποίες θα διέλθει η έρευνά μας, είναι τουλάχιστον σκόπιμο και επιβεβλημένο όπως και σε κάθε άλλη γεωπολιτική μελέτη, έτσι και εδώ, να ορίσουμε τα δεδομένα και τα ζητούμενά μας:

1. τα όρια του γεωγραφικού συμπλόκου, το γεωγραφικό πεδίο που εφαρμόζεται η εργασία,
2. τον χώρο μελέτης ήτοι εσωτερικό ή εξωτερικό του οποίου συμπλόκου, στον ανακατανέμεται η ισχύς λόγω της ύπαρξης του γεωπολιτικού παράγοντα και
3. τον γεωπολιτικό παράγοντα, η ύπαρξη του οποίου επηρεάζει την κατανομή ισχύος στο δεδομένο γεωγραφικό σύμπλοκο. (Μάζης, Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο, 2012, σσ. 367-369)

Τα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας

Η ενότητα αυτή περιγράφει τα "στάδια" της μεθοδολογίας που εφαρμόζονται για τον ορισμό των γεωπολιτικών συστημάτων και τον προσδιορισμό των γεωπολιτικών περιοχών επιρροής.

Στο πρώτο στάδιο, θα πρέπει να ορίσουμε το υπό μελέτη γεωπολιτικό σύστημα. Όπως και πάλι ορίζει ο κύριος Μάζης, τα συστήματα καθορίζονται σε 3 κλίμακες όσον αφορά το εύρος του γεωγραφικού χώρου:⁸

- α) Τα **υποσυστήματα**, τα οποία αποτελούν υποσύνολα των συστημάτων,
- β) Τα **συστήματα**, τα οποία αποτελούν το γεωγραφικό μας σύμπλοκο και
- γ) Τα **υπερσυστήματα**, τα οποία επιδρούν στη δράση του εξεταζόμενου συστήματος.

Ενώ εξίσου σημαντικό είναι να ορίσουμε και ένα ποιοτικό χαρακτηριστικό χωρίς το οποίο δε θα έχει νόημα η διάκριση των παραπάνω συστημάτων γεωγραφικού χώρου. (Μάζης, Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο, 2012, σσ. 367-369)

Στο δεύτερο στάδιο πρέπει να αποσαφηνιστεί η δράση και επιρροή του γεωπολιτικού μας παράγοντα, δηλαδή πως τα γεωπολιτικά πεδία επηρεάζονται από τον γεωπολιτικό παράγοντα της έρευνας (στην προκειμένη περίπτωση το φαινόμενο της αθρόας μετανάστευσης).

Εδώ λοιπόν πρέπει να καταστεί σαφές και πάνω σε ποιόν εκ των πυλώνων γεωπολιτικής ισχύος επιδρά ο γεωπολιτικός παράγοντας της έρευνάς μας, ενώ τέλος, θα πρέπει να δημιουργηθούν οι γεωπολιτικές τάσεις ισχύος για κάθε ένα από τα αναφερόμενα υποσυστήματα ξεχωριστά. (Μάζης, Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο, 2012, σσ. 367-391)

Η γεωπολιτική δυναμική που περιεγράφηκε παραπάνω θα πρέπει να απαντήσει στα συγκεκριμένα ερωτήματα που περιγράψαμε. Ως αποτέλεσμα θα εξαχθούν συγκεκριμένα συμπεράσματα και τάσεις στη γεωπολιτική δυναμική.

Τα δύο πιο βασικά ερωτήματα που τίθενται προς απάντηση σύμφωνα πάντα και με τον καθηγητή κύριο Μάζη είναι τα ακόλουθα:

1. Σε ποιους πυλώνες υπερισχύει ο γεωπολιτικός μας παράγοντας και πώς καθορίζει ή δύναται να καθορίσει τη συμπεριφορά τους στο πλαίσιο του εκάστοτε υποσυστήματος.

⁸ Mazis Th. Ioannis, L'analyse géopolitique systémique: propositions terminologiques et définitions métathéoriques selon l'exigence métathéoriques Lacatienne», Géographies, Géopolitiques et Géostratégies Régionales, Vol. I, (1), 2013, pp. 21-32.

Αυτή η μορφή του συμπεράσματος ορίζεται ως «θετική υποσυστημική συνιστώσα τάση ισχύος» του «γεωπολιτικού παράγοντος» στο «εσωτερικό του συστήματος».

2. Σε ποιους πυλώνες απορροφάται η επιρροή του «γεωπολιτικού παράγοντος» και άρα δεν επηρεάζει τη συνολική συμπεριφορά του υποσυστήματος. Αυτή η μορφή του συμπεράσματος ορίζεται ως μηδενική υποσυστημική συνιστώσα τάση ισχύος του «γεωπολιτικού παράγοντος» στο «εσωτερικό του συστήματος» (Μάζης, Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο, 2012, σσ. 367-369)

4.2. Ανάλυση του θέματος με βάση την ορολογία της ΣΓΑ

Σε αυτό το σημείο πρέπει να παρουσιαστεί η μεθοδολογία της ΣΓΑ προσαρμοσμένη στα δεδομένα του θέματος της παρούσης εργασίας. Πιο αναλυτικά:

4.2.1. Γεωπολιτικός Παράγοντας

Στην παρούσα μελέτη, ως Γεωπολιτικός παράγων ορίζονται οι μεταναστευτικές ροές που σαν φαινόμενο και πλέον υπο μελέτη παράγων γεωπολιτικής έρευνας, εντάσσεται στους πυλώνες α) Άμυνας & Ασφάλειας, και β) Πολιτικής

4.2.2. Γεωπολιτικό Σύστημα

Το υπό μελέτη Γεωπολιτικό Σύστημα αποτελείται κυρίως από τον ευρύτερο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου, με μεγαλύτερη έμφαση στην περιοχή του Αιγαίου πελάγους που αποτελεί αδιαμφισβήτητα ένα από τα πιο πολυσύχναστα δρομολόγια των άμεσα και έμμεσα εμπλεκομένων στη διακίνηση πληθυσμών με προέλευση τις χώρες της Μέσης Ανατολής και κάποιες της Βορείου Αφρικής.

4.2.3. Υποσυστήματα

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, ως υποσυστήματα θα λειτουργήσουν το Βόρειο Αιγαίο, τα νησιά του βορείου Αιγαίου, αλλά και κομμάτια της Ανατολικής Μεσογείου όπως αυτό που εκτείνεται από τα Δωδεκάνησα έως το σύμπλεγμα του Καστελόριζου, επίσης εξίσου σημαντικό υποσύστημα προς μελέτη αποτελεί και αυτό της χερσαίας διόδου μεταναστών μέσω των ελληνοτουρκικών συνόρων στην περιοχή του ποταμού Έβρου. Ως βασικοί δρώντες σε αυτά τα υποσυστήματα τίθενται αναπόφευκτα η Ελλάδα και η Τουρκία.

4.2.4. Υπερσυστημικοί Δρώντες

Ως υπερσυστημικοί δρώντες, μπορούν να τεθούν υπό μελέτη αρκετοί καθώς το συγκεκριμένο ζήτημα εμπλέκει πολυάριθμους δρώντες είτε με ιδιοτελή και ανεξάρτητα συμφέροντα, και άλλοτε με οργανωμένη μορφή και δράση εξυπηρετώντας συγκεκριμένα συμφέροντα συνήθως υποβεβλημένα από τρίτους. Στην προκειμένη περίπτωση θα περιοριστούμε στην ανάλυση της δράσης και των κινήτρων κάποιων μόνο εξ αυτών όπως οι παρακάτω:

- **Ευρωπαϊκή Ένωση:** Η Ε.Ε, δρώντας συνήθως μέσω ορισμένων θεσμών και οργανισμών της, επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τη στρατηγική και τη στάση που αναλαμβάνουν να ακολουθήσουν αρκετά από τα κράτη μέλη της (όπως η Ελλάδα) σε πολλά ζητήματα, μεταξύ αυτών και για το ζήτημα της μετανάστευσης. Ενδεικτικό παράδειγμα αυτού αποτελεί η Ευρωπαϊκή συνοριοφυλακή επονομαζόμενη και ως «FRONTEX» η οποία δρα πάντοτε στα πλαίσια που θέτει η Ε.Ε και σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία περισσότερο παρά με την όποια εγχώρια.
- **Μ.Κ.Ο:** Η εμπλοκή πολυάριθμων ΜΚΟ στην προσπάθεια αντιμετώπισης του μεταναστευτικού ζητήματος είναι όχι μόνο ευρέως γνωστή και διαδεδομένη, αλλά αρκετές φορές έχει αποτελέσει έναυσμα για σφοδρή αντιπαράθεση μεταξύ των εγχώριων πολιτικών δυνάμεων, τόσο εντός, όσο και εκτός κοινοβουλίου. Επιβάλλεται επομένως να εξεταστεί η όποια δράση τους υπό το πρίσμα πάντοτε του «καχύποπτου» αλλά ακριβοδίκαιου αναλυτή και μελετητή που σκοπεύει να εξάγει ασφαλή συμπεράσματα και να αναδείξει την αληθινή πλευρά των δεδομένων χωρίς να υπολογίσει το ενδεχόμενο κόστος που αυτό θα επιφέρει.
- **Άλλοι δρώντες:** σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται κυρίως οι λεγόμενοι «διακινητές». Αυτοί που διαθέτουν τα μέσα, και τα κίνητρα για να διευκολύνουν ή και να εκμεταλλευτούν τους πληθυσμούς που μαζικά εκδηλώνουν ενδιαφέρον να κάνουν το εγχείρημα της διάσχισης των μονοπατιών μέσω ξηράς και θάλασσας ώστε να εισέλθουν παράνομα σε μία άλλη χώρα. Σε αυτήν την περίπτωση τα συμφέροντα είναι συνήθως ιδιοτελή και πιο εύκολα στην κατανόησή τους όσο τουλάχιστον δεν συνδέονται με άλλους κρατικούς ή μη κρατικούς δρώντες.
- **Διεθνείς Οργανισμοί:** Τέλος, δε θα μπορούσε να λείπει από την κατηγορία αυτή οποιοσδήποτε Διεθνής Οργανισμός εμπλέκεται έμμεσα ή άμεσα στο φαινόμενο αυτό. Χαρακτηριστικά παραδείγματα Διεθνών Οργανισμών με δράση και επιρροή στη διαχείριση του μεταναστευτικού ζητήματος αποτελούν η «Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ

για τους Πρόσφυγες» και το «Διεθνές Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ελσίνκι» που εμπλέκονται συνήθως με έμμεσο τρόπο στην διαχείριση του φαινομένου από τους άμεσα εμπλεκόμενους δρώντες και πολύ συχνά επεμβαίνουν με τον δικό τους τρόπο ασκώντας επιρροή στην κοινή γνώμη και όχι μόνο.

4.2.5. Γεωπολιτικοί Πυλώνες Ισχύος

Αφού ορίσαμε τα υπό μελέτη συστήματα, υποσυστήματα και υπερσυστήματα, θα πρέπει να εξεταστεί και ο βαθμός γεωπολιτικής επιρροής του παράγοντα σε αυτά. (Μάξης, Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο, 2012). Όπως προκύπτει και από τον ορισμό του θέματος, οι πιο σημαντικοί πυλώνες επίδρασης του μεταναστευτικού είναι αυτοί της **Άμυνας & Ασφάλειας**, και της **Πολιτικής**. Με έναυσμα αυτό, θα επιχειρηθεί η άντληση στοιχείων από κρατικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πηγές που άπτονται τουλάχιστον του ενός εκ των δύο πυλώνων ισχύος, αλλά και του ζητήματος της μετανάστευσης. Τα στοιχεία θα αφορούν την εισροή μεταναστών μέσω της διόδου του Αιγαίου αλλά και του Έβρου.

4.2.6. Γεωπολιτικοί Δείκτες

Η επιλογή των γεωπολιτικών δεικτών έγινε με βάση την υποκειμενική επιλογή και τις προτιμήσεις του εκάστοτε αναλυτή, την επιλογή του χρονικού διαστήματος και την εξεταζόμενη γεωγραφική περιοχή. Όπως και με τις γεωγραφικές περιοχές, η επιλογή οφείλεται στις υποκειμενικές επιλογές και προτιμήσεις του αναλυτή. Αυτό επιτρέπει την επιλογή των κατάλληλων γεωπολιτικών δεικτών. (Th., 2014) Μπορούμε να καταγράψουμε και να αναλύσουμε τους ακόλουθους γενικούς δείκτες σύμφωνα με το θέμα της παρούσας μελέτης:

- Δύναμη λιμενικού σώματος Ελλάδος και Τουρκίας
- Δύναμη συνολικής συνοριοφυλακής Ελλάδος-Τουρκίας
- Αστυνομική δύναμη Ελλάδος και Τουρκίας στις επίμαχες περιοχές
- Εξοπλισμός και στρατηγική διαχείρισης μεταναστευτικών ροών από τις δύο πλευρές
- Αιτήματα ασύλου στην ελληνική επικράτεια, ποσοστά δεκτών, απορριπτέων, επαναπατρισμών και νομίμως-παρανόμως διαμενόντων εν Ελλάδι. Μικρή αναφορά στα δημογραφικά στοιχεία των εν λόγω πληθυσμών

- Νομοθεσία και παροχές σε μετανάστες και πρόσφυγες. Σύγκριση Ελλάδος-Τουρκίας
- Ποσοστό μεταναστών που συνδέονται με εγκληματικές και τρομοκρατικές πράξεις

Οι γεωπολιτικοί δείκτες, δεν δύνανται να διαχωριστούν πλήρως, η διασύνδεσή τους είναι αναπόφευκτη. Επομένως κρίνεται σκόπιμη η ομαδοποίησή τους για χάρη ευκολίας του αναγνώστη και διευκόλυνση του ίδιου του αναλυτή που εν συνεχεία θα κληθεί να «ενώσει τις τελείες» προς αναζήτηση συμπερασμάτων.

Στον πυλώνα Άμυνας και Ασφάλειας κύριο ρόλο παίζουν οι δείκτες που αφορούν τη δράση της Ελληνικής Αστυνομίας, τόσο στα επίμαχα σημεία εισόδου των μεταναστών, όσο και εντός του αστικού ιστού στη διαχείριση των παραβατικών ομάδων που εντάσσονται σε αυτούς τους πληθυσμούς. Η ανάλυση με στοιχεία προερχόμενα από τις ίδιες τις πηγές του αρμόδιου υπουργείου μπορούν να φανούν χρήσιμες.

Στον πυλώνα της Πολιτικής, οι κυριότεροι δείκτες που θα επηρεάσουν το τελικό γεωπολιτικό υπόδειγμα είναι αυτοί που πηγάζουν από την εκάστοτε πολιτική εξουσία όπως η νομοθεσία που πλαισιώνει την εκτελεστική εξουσία (αστυνομία, λιμενικό) και οι πόροι που διατίθενται αντίστοιχα προς αυτές για να διαχειριστούν την οποιαδήποτε κρίση.

4.3. Περιγραφή της έρευνας

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε μέσω έρευνας και μελέτης πληθώρας πηγών διαδικτυακών και φυσικών, με κύριο σκοπό της να εντοπίσει και να αναδείξει τις παθογένειες που γίνονται έκδηλες στο ελληνικό σύστημα υποδοχής και ταυτοποίησης μεταναστών, υπό το πρίσμα της μετανάστευσης ως ενός αρκετά σημαντικού φαινομένου γεωπολιτικής επιρροής στην ευρύτερη περιοχή της Α. Μεσογείου και ειδικότερα του Αιγαίου.

Ένα βασικό στοιχείο που βοήθησε στην υλοποίηση και ολοκλήρωση της παρούσας έρευνας:

Δεν είναι δυνατόν να ποσοτικοποιηθούν οι γεωπολιτικοί δείκτες. Γενικά και ειδικά στατιστικά στοιχεία θα μπορούσαν να ληφθούν από ανοικτές πηγές όπως το διαδίκτυο, τις ειδικές υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και φυσικά από ευρωπαϊκές πηγές. Αυτές αφορούν κυρίως από πληροφορίες αντλούμενες από ιστοσελίδες της ΕΕ και της FRONTEX. Και αυτό διότι τα δεδομένα αυτά αντικατοπτρίζουν την κατάσταση στο γεωπολιτικό μας

σύμπλεγμα και επειδή επηρεάζουν έντονα τις τάσεις στην ανακατανομή της ισχύος στην περιοχή.

Η χρήση των Γεωπολιτικών Δεικτών, σε συνδυασμό με το νομικό περιβάλλον που θέτει σε συγκεκριμένο πλαίσιο την μετανάστευση πληθυσμών τόσο στην Ελλάδα αλλά και εν γένει στην ΕΕ, έγινε καθώς αυτά επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τον υπό εξέταση Γεωπολιτικό Παράγοντα της εργασίας, και κατ' αυτόν τον τρόπο έχουν αντίκτυπο και επιρροή, άμεση ή έμμεση στο ευρύτερο Γεωπολιτικό Σύμπλοκο. Για να γίνει περισσότερο σαφές, ο γράφων θεωρεί το πολιτικό και νομικό πλαίσιο που περικλείει το φαινόμενο της μετανάστευσης και την αντιμετώπισή του, όχι απλά μείζονος σημασίας, αλλά θεμελιώδες και καθοριστικό καθώς από μόνο του έχει την ικανότητα να μεταβάλλει την κατάσταση εντελώς και να επηρεάσει ολικά τις ισορροπίες κατανομής ισχύος τόσο στο υπό μελέτη σύμπλοκο, όσο και σε οποιοδήποτε άλλο διεξαχθεί αντίστοιχη μελέτη.

Η επεξεργασία των γεωπολιτικών δεικτών που συγκεντρώθηκαν, διεξήχθη μέσω της παρουσίας στατιστικών στοιχείων με τη συγκριτική μέθοδο. Τα στατιστικά στοιχεία όπως αριθμοί εισελθόντων μεταναστών στην Ελλάδα μέσω Τουρκίας, ποσοστά μεταναστών που σχετίζονται με εγκληματικές πράξεις, νομοθετήματα που καθορίζουν για την εκάστοτε πλευρά την συμπεριφορά των αρμόδιων αρχών σε καταστάσεις κρίσης, και ενδεχομένως ο αριθμός των ΜΚΟ με έδρα την Ελλάδα ή την Τουρκία που απασχολείται με τη διάσωση, φροντίδα και ένταξη μεταναστών στην αντίστοιχη κοινωνία, αναζητήθηκαν με υπευθυνότητα και ευθυγράμμιση στον τομέα και στην περιοχή δραστηριότητάς τους ενώ προήλθαν και από πηγές κατά κοινή ομολογία αντικειμενικές και ακέραιες.

Τελικά, έρχεται η σύνταξη του τελικού υποδείγματος των τάσεων ανακατανομής ισχύος. Οι συγκεκριμένες τάσεις προκύπτουν ασφαλώς αποτελούν προϊόντα των αποτελεσμάτων της προαναφερθείσας επεξεργασίας των δεικτών οι οποίοι συγκρίνονται μεταξύ τους στα πλαίσια της έρευνας. Βάση της εν λόγω σύγκρισης αποτελούν τα στοιχεία που διαθέτουν επιρροή εντός των συστημάτων και επηρεάζουν τόσο τους υποσυστημικούς, όσο και τους υπερσυστημικούς δρώντες αυτών. Και τελικά είναι αυτά ακριβώς τα αποτελέσματα που θα μας δώσουν την τελική κατανομή ισχύος που αναζητούμε.

4.4. Ερευνητικοί Περιορισμοί

Κύριο μέλημα του γράφοντος αποτελεί η ανάλυση του φαινομένου της αθρόας μετανάστευσης μέσα από ακριβή στοιχεία που προέρχονται από έγκυρες πηγές ώστε να μπορέσει να πειστεί για την σοβαρότητα της κατάστασης ακόμη και ο πιο δύσπιστος αναγνώστης. Κάτι τέτοιο είναι οτιδήποτε άλλο παρά εύκολο έργο. Το να αποτυπωθεί με σαφήνεια μέσα από την σύγκριση των όποιων στοιχείων συγκεντρωθούν, η αλληλουχία των δεδομένων που τελικά οδηγούν στο να παγιώσουν μία δυσμενή κατάσταση για την χώρα υποδοχής, αποτελεί αγώνα δρόμου μεγάλης απόστασης και μάλιστα μετ' εμποδίων.

Εδώ θα γίνει λοιπόν μία αναφορά στα εν θέματι εμπόδια που βρέθηκαν, και θα συνεχίσουν να βρίσκονται μπροστά στον οποιονδήποτε φιλοδοξεί να ερευνήσει αυτό το αντικείμενο εις βάθος.

Εν αρχή, ην η έλλειψη. Όπως προαναφέρθηκε και στο κεφάλαιο της ανασκόπησης βιβλιογραφίας, η έλλειψη μελετών και στοιχείων (δημοσιευμένων) προς ευρεία κατανάλωση για τον μέσο χρήστη του διαδικτύου, είναι ενδεικτική. Η άντληση στοιχείων απευθείας από τους αρμόδιους φορείς όπως παραδείγματος χάρη από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, από τον ιστότοπο της FRONTEx ή τα δημοσιεύματα της ΕΛΑΣ, αποτέλεσε μονόδρομο στην προσπάθεια να εξαχθούν αξιόπιστα στοιχεία προς σύνταξη αξιόπιστων συμπερασμάτων.

Το νομοθετικό πλαίσιο που περιβάλλει το μεταναστευτικό ζήτημα είναι υπό διαμόρφωση όχι μόνο εντός της ελληνικής επικράτειας, αλλά στην ευρωπαϊκή ήπειρο εν γένει. Κάτι τέτοιο σημαίνει πως ενώ η μαζική μετανάστευση πληθυσμών είναι πανάρχαιο φαινόμενο, η νομοθεσία που το οριοθετεί σχεδόν εκλείπει καθώς όπου εφαρμόζεται δεν καταφέρνει να ανταπεξέλθει στο ολοένα μεταβαλλόμενο μωσαϊκό που η ίδια με την αδράνειά της δημιουργεί μέσα στα σπλάχνα της Ευρώπης. Η σκιαγράφιση λοιπόν του νομοθετικού πλαισίου είναι δύσκολη για τον ερευνητή όχι μόνο λόγω πολυπλοκότητας του συστήματος λήψης αποφάσεων στην Ευρώπη και τα κράτη μέλη της, αλλά και για τον επιπρόσθετο λόγο πως οι εγχώριες νομοθεσίες που συχνά πυκνά έρχονται σε σύγκρουση με τις ευρωπαϊκές, επηρεάζονται από αρκετούς και ποικίλους πολιτικούς και κοινωνικούς παράγοντες που ως υποσυστημικοί δρώντες δρουν με ιδιοτελείς συνήθως σκοπούς.

Από τη στιγμή λοιπόν, που στη Δύση ορισμένες πολιτικές (ή μη) δυνάμεις και κατά πολλούς «ύποπτα κέντρα εξουσίας» μέσω μαζικής προπαγάνδας σε μέσα ενημέρωσης και

κοινωνικής δικτύωσης, μετέτρεψαν το ζήτημα σε ένα ιδιότυπο «ταμπού» για το οποίο όποιος αναδείξει μία πλευρά διαφορετική της ήδη προβαλλόμενης, υποπίπτει σε σωρεία αδικημάτων μίσους, μισαλλοδοξίας και ρατσισμού, ο εν δυνάμει ανεξάρτητος ερευνητής θα διαπιστώσει πως η εύρεση ή δημοσίευση «άβολου» για τους παραπάνω δεδομένων συγκρίνεται με την «ανίχνευση ψύλλων εις άχυρα».

Μεγαλύτερη όμως δυσκολία για τον συντάκτη αυτής της έρευνας αποτέλεσε η σύνδεση των δεδομένων με τρόπο που θα δημιουργεί μία σαφή τελική εικόνα στον αναγνώστη. Από τη στιγμή μάλιστα που η εμφανής έλλειψη αντίστοιχων μελετών στην Ελλάδα είναι εμφανής, το βάρος κάλυψης αυτού του τεράστιου κενού πέφτει βαρύ για οποιονδήποτε φιλοδοξεί να το επιχειρήσει.

Άλλη μία δυσκολία υπήρξε η σύγχυση που συχνά επικρατεί στον δημόσιο διάλογο όταν αυτός καταπιάνεται με το μεταναστευτικό ζήτημα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ίδια η ονομασία αυτού καθώς οι όροι «μετανάστης», «λαθρομετανάστης», «πρόσφυγας» σε συνδυασμό με άλλες πολλές φορές συμβάλλουν με αποτέλεσμα κάθε άλλο παρά να ξεκαθαρίσουν το τοπίο, ίσως περισσότερο με σκοπό να το συσκοτίσουν περαιτέρω. Αυτό δεν συμβαίνει μόνο στα πλαίσια του δημοσίου διαλόγου, αλλά και σε αυτά της νομολογίας.

Τέλος, η δυσκολία ανίχνευσης ασφαλών στοιχείων που να σκιαγραφούν την κατάσταση από την πλευρά της Τουρκίας είναι ένα αρκετά αναμενόμενο εμπόδιο το οποίο αντιμετωπίστηκε με τον πιο πρόσφορο τρόπο δυνατό. Και αυτό γιατί αποτέλεσε μείζονος σημασίας ζήτημα για την τρέχουσα μελέτη η ιχνηλάτηση της προέλευσης των πληθυσμών αυτών και των συνθηκών που τους οδήγησαν σε αυτή τη δύσκολη και ριψοκίνδυνη μετάβαση σε ευρωπαϊκό έδαφος με ότι κινδύνους αυτό τους επιφύλασσε.

Στο σημείο αυτό, ήρθε η ώρα να μεταβούμε στο κεφάλαιο της Γεωπολιτικής Ανάλυσης όπου θα παρατεθούν τα στατιστικά στοιχεία, θα γίνει η μεταξύ τους σύγκριση, και θα ψηλαφήσουμε τις καθοριστικές λεπτομέρειες που τελικά θα καθορίσουν την τελική διαμόρφωση της γενικής εικόνας μετά την εκπόνηση των γεωπολιτικών υποδειγμάτων κατανομής ισχύος στο επιλεγμένο γεωπολιτικό σύμπλοκο.

5. ΣΥΣΤΗΜΙΚΗ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

5.1. Γεωπολιτικοί δείκτες – Ανακατανομή ισχύος – Σύμπλοκα

Αρχίζοντας το κύριο κομμάτι της μελέτης, είναι απαραίτητο να καταδείξουμε την επιρροή του υπό εξέταση γεωπολιτικού παράγοντα που στην προκειμένη περίπτωση είναι οι μεταναστευτικές ροές, πάντοτε σε συνάρτηση με τους γεωπολιτικούς δείκτες που ενσωματώνονται μέσω της νομοθεσίας και του τρόπου λήψης αποφάσεων των συστημικών δρώντων του συμπλόκου. Οι γεωπολιτικοί δείκτες μας προκύπτουν είτε μέσω δεδομένων που αντλήθηκαν απευθείας από κρατικές πηγές, είτε από δεδομένα που αντλήθηκαν εκ του ανοιχτού διαδικτύου μέσω ελεύθερων πηγών και τελικά συνθέτουν τους δείκτες που χρησιμοποιούνται στην παρούσα ανάλυση και εξετάζεται το κατά πόσο επηρεάζουν την ανακατανομή ισχύος στο υπό εξέταση γεωπολιτικό σύμπλοκο.

Συγκεκριμένα θα εξετάσουμε τις τάσεις και τις δυνάμεις που εμφανίζονται γεωπολιτικά σε τρεις διαφορετικές κλίμακες συστημάτων, εντός του συγκεκριμένου πλαισίου ανάλυσης, στις υποενότητες που έχουμε προσδιορίσει, καθώς και στους παράγοντες που υπερβαίνουν αυτές τις υποενότητες.

Καθώς οι γεωπολιτικοί δείκτες κυρίως αποτελούν ενέργειες και πληροφορίες, θα εξετάσουμε την επίδρασή τους στον γεωπολιτικό τομέα της Άμυνας/Ασφάλειας. Όσον αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία, θα επικεντρωθούμε στην επίδρασή τους στο γεωπολιτικό πεδίο της Πολιτικής.

Θα μελετήσουμε τη θέση των κύριων παραγόντων παγκόσμιας επιρροής, δηλαδή των υπερδυνάμεων που διαμορφώνουν το γεωπολιτικό σκηνικό στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, συμπεριλαμβανομένων της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Οι γεωπολιτικοί δείκτες που αναλύονται στην παρούσα μελέτη, κυρίως μέσω στατιστικών και οικονομικών δεδομένων, επιβεβαιώνουν την επίδρασή τους στην αναδιανομή της ισχύος εντός του γεωπολιτικού συστήματος που εξετάζεται, καθώς και στα αντίστοιχα υποσυστήματα. Τέλος, θα εξεταστεί η επίδραση των υπερσυστημικών φορέων, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, μεγάλες ΜΚΟ, η FRONTEX (μέσω των στατιστικών του Ε.Σ.Κ.Ε.Σ.Μ.Α.) και οι ΗΠΑ, στις προσπάθειες παροχής υπηρεσιών σε πρόσφυγες και μετανάστες εντός των υποσυστημάτων και του αντίστοιχου συστήματος.

5.1.1. Μεταναστευτικές ροές στην Ελλάδα

5.1.1.α Η μετανάστευση σε αριθμούς

Ξεκινώντας την ανάλυση του μεταναστευτικού ζητήματος στα πλαίσια της ΣΓΑ, και έχοντας οριοθετήσει την έρευνά μας χωρικά στις μεταναστευτικές ροές που διασχίζουν το Αιγαίο και τον Έβρο από την Τουρκία προς την Ελλάδα, και κατ' επέκταση την Ευρώπη, θα ήταν πολύ χρήσιμο να οριοθετηθεί και χρονικά.

Η κύρια περίοδος που εξετάζεται και η οποία μας παρέχει περισσότερα δεδομένα είναι και η πιο πρόσφατη από τη στιγμή που εξετάζουμε ένα φαινόμενο που ναι μεν προϋπήρχε, έλαβε όμως τις διαστάσεις που έχει σήμερα μέσα σε μικρό σχετικά χρονικό διάστημα, με αποκορύφωση την τελευταία δεκαετία την οποία και θα αναλύσουμε στο κυριότερο μέρος της εργασίας.

Δεν υπάρχει ορθότερος τρόπος για μία μελέτη να ξεκινήσει παρά με την παράθεση και ανάλυση των απόλυτων δεδομένων με αριθμούς, που έρχονται στην προκειμένη περίπτωση να «ραπίσουν» τον μέσο αναγνώστη που δεν έχει συνειδητοποιήσει ακόμη τις διαστάσεις όσων συντελούνται σε καθημερινή βάση δίπλα του.

Σύμφωνα με στοιχεία που αντλήθηκαν εκ του ελεύθερου διαδικτύου και εν προκειμένω, από την επίσημη ιστοσελίδα της Έπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), μόνο για το 2024, ο συνολικός αριθμός μεταναστών που έχει παρανόμως εισέλθει στην Ελλάδα ανέρχεται στις **11.889** (μέχρι τις 14 Απριλίου του έτους), εκ των οποίων οι 10.609 εισήλθαν μέσω της θαλάσσιας οδού (συγκεκριμένα στοιχεία για τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου παρακάτω), και 1.280 μέσω της χερσαίας οδού του Έβρου.

Αυτοί οι αριθμοί έρχονται να προστεθούν στους ήδη καταγεγραμμένους των προηγούμενων ετών που επίσης υπάρχουν διαθέσιμοι και είναι διαφωτιστικοί:

Πιο αναλυτικά,

Προηγούμενα έτη	Θαλάσσιες αφίξεις	Χερσαίες αφίξεις	Νεκροί & Αγνοούμενοι
2023	41.561	7.160	799
2022	12.758	6.022	343
2021	4.331	4.826	115
2020	9.714	5.982	105
2019	59.726	14.887	71
2018	32.494	18.014	187
2017	29.718	6.592	56
2016	173.450	3.784	441
2015	856.723	4.907	799
2014	41.038	2.280	405

Πηγή: <https://data.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>

Κοιτώντας με μία δεύτερη, πιο προσεκτική ματιά τους εν λόγω αριθμούς, παρατηρεί εύκολα κάποιος την ραγδαία αύξηση μεταναστευτικών ροών μέσω της θαλάσσιας οδού την διετία 2015-2016 η οποία συνολικά προσέθεσε στον ήδη υπάρχοντα πληθυσμό αλλοδαπών μεταναστών εν Ελλάδα, πλέον του ενός εκατομμυρίου λαθρομετανάστες. Αυτόματα γίνεται κατανοητό πόσο επηρεάζεται μία χώρα των 10-11 εκατομμυρίων όταν μέσα σε μία διετία αναγκάζεται να υποδεχθεί μία τόσο μεγάλη μάζα αλλοφύλων και αλλοθρήσκων πληθυσμών με αδιευκρίνιστες προθέσεις. Επίσης, μία δεύτερη μεγάλη αύξηση παρατηρείται και το 2019 όταν, όπως και το 2015, η νεοσύστατη κυβέρνηση (τότε του ΣΥΡΙΖΑ) και τώρα της Νέας Δημοκρατίας, βρίσκεται στην θέση να υποδέχεται περί τους 60 χιλιάδες λαθρομετανάστες μέσω Αιγαίου και άλλους 14 χιλιάδες μέσω του Έβρου, με το πρώτο νούμερο να διπλασιάζεται σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (32 χιλιάδες).

Με μία τρίτη ματιά επίσης γίνεται αντιληπτή η μείωση των ροών τη διετία 2020-2021 κυρίως λόγω της υγειονομικής κρίσης του κορονοϊού που αδιαμφισβήτητα θα επηρέαζε και αυτόν τον τομέα.

Επίσης παρατηρείται και η αύξηση των χερσαίων ροών μεταναστών μέσω του Έβρου τη χρονική περίοδο 2018-2019 όταν η Ελλάδα ήρθε αντιμέτωπη με εκείνη την πρωτοφανή κρίση με χιλιάδες λαθρομετανάστες να οδηγούνται από τις τουρκικές αρχές στα ελληνοτουρκικά σύνορα με σκοπό να εισέλθουν παράνομα εντός ελληνικής επικράτειας.

Το πιο σημαντικό δεδομένο που προκύπτει όμως από τα παραπάνω στοιχεία, είναι το σύνολο των μεταναστών που εδώ και μία δεκαετία σχεδόν έχουν εισέλθει παρανόμως στην Ελλάδα μέσω χερσαίων και θαλασσίων οδών. Συνολικά, την τελευταία δεκαετία λοιπόν, έχουν παρανόμως εισέλθει στην Ελλάδα από κάθε πιθανή δίοδο και με κάθε δυνατό μέσο, **1.335.967** άνθρωποι. Σε μία χώρα που αριθμεί πληθυσμό 10,4 εκατομμύρια με τις τελευταίες μετρήσεις, το νούμερο αυτό αποτελεί πάνω από το 10% του συνολικού πληθυσμού.

Πέραν όμως της γενικής εικόνας των αριθμών, αξίζει να εντοπιστούν και οι συχνότερες δίοδοι που χρησιμοποιούνται από τους διακινητές για την μεταφορά μεταναστών στην ελληνική επικράτεια, αλλά και πως έχει η κατάσταση των διαμενόντων εν Ελλάδι μεταναστών, πως δηλαδή διανέμονται στην ελληνική επικράτεια. Αυτό γίνεται αντιληπτό από τους χάρτες δεδομένων που μας παρέχει τόσο η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, όσο και το ελληνικό Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου κυρίως για την κατάσταση στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου.

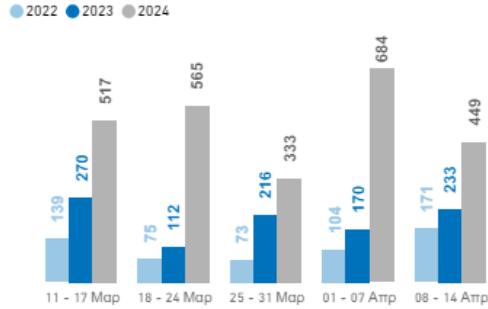
Πολύ σημαντική σημείωση πως τα συγκεκριμένα στοιχεία όσον αφορά το ζήτημα αυτό δεν καλύπτουν παρά ένα κομμάτι της πραγματικότητας καθώς αναρίθμητοι μετανάστες βρίσκονται εντός της ελληνικής επικράτειας σήμερα χωρίς να είναι επισήμως καταγεγραμμένοι.

Ακολουθούν στοιχεία που αντλήθηκαν από δημοσιεύσεις του UNHCR που γίνονται σε εβδομαδιαία και ημερήσια βάση και αφορούν εν προκειμένω την εβδομάδα από 8 έως 14 Απριλίου του τρέχοντος έτους 2024. Λόγω χρονικής εγγύτητας με τη παρούσα στιγμή συγγραφής αυτού του κεφαλαίου της εργασίας, θεωρήθηκε αντιπροσωπευτική της κατάστασης των νήσων του ανατολικού Αιγαίου και των Δωδεκανήσων.

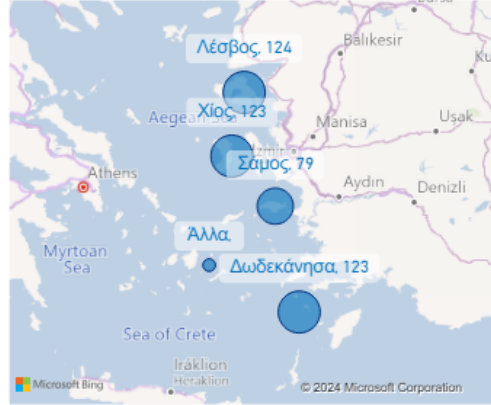
Νησιά Αιγαίου Εβδομαδιαία Στατιστική Ανασκόπηση

Αφίξεις μέσω θαλάσσης

Αυτή την εβδομάδα, 449 άτομα έφθασαν στα νησιά του Αιγαίου. Οι αφίξεις μέσω θαλάσσης είναι λιγότερες από αυτές της προηγούμενης εβδομάδας (684). Ο μέσος όρος των ημερησίων αφίξεων στα νησιά του Αιγαίου για αυτή την εβδομάδα είναι 64.

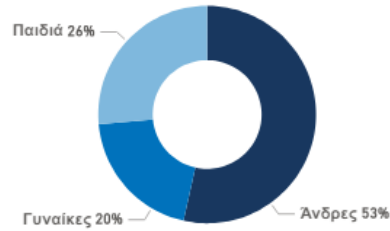
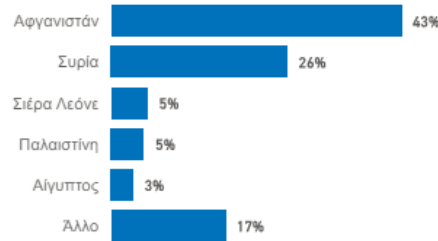
Σημεία εισόδου

Πληθυσμός στα ΚΕΔ

Συνολικά 8,891 πρόσφυγες και μετανάστες διαμένουν επί του παρόντος στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές Νήσων.

Οι περισσότεροι από αυτούς είναι από Αφγανιστάν (43%), Συρία (26%) και Σιέρα Λεόνε (5%). Οι άνδρες αποτελούν το 53% του πληθυσμού, οι γυναίκες το 20% και τα παιδιά το υπόλοιπο 26%.

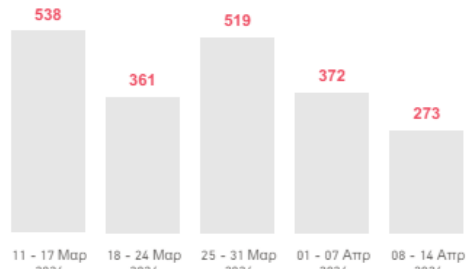
Πληθυσμός στα νησιά

Στα νησιά του Αιγαίου βρίσκονται 9,833 πρόσφυγες και μετανάστες. Από αυτό το σύνολο, 8,891 διαμένουν στις ΚΕΔ, 290 φιλοξενούνται σε άλλες εγκαταστάσεις και, βάσει εκτιμήσεων της Ύπατης Αρμοστείας, 652 στεγάζονται με ίδια μέσα.

Αναχωρήσεις

Αυτή την εβδομάδα 273 πρόσφυγες και μετανάστες αναχώρησαν από τα νησιά του Αιγαίου προς την ενδοχώρα.

Δημοσιεύτηκε στις 18/04/2024

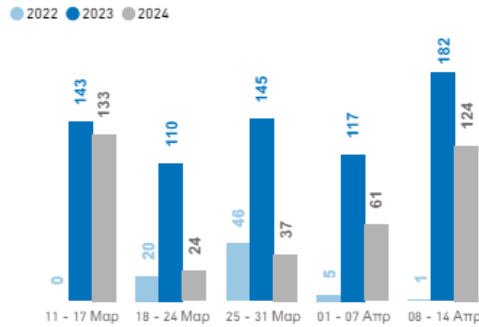
Περισσότερες πληροφορίες: [UNHCR Operational Portal - Greece](#)

*Στις άλλες εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται τα καταλύματα για ασυνόδευτα παιδιά, οι χώροι κράτησης κ.λπ. Το ΕΣΤΙΑ αφορά μόνο την Τρίτη. Στους πρόσφυγες και μετανάστες περιλαμβάνονται οι αιτούντες άσυλο, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας και τα άτομα εκτός διαδικασίας άσυλου. Στις αναχωρήσεις προς την ενδοχώρα περιλαμβάνονται κυρίως: i) οι μεταφορές στο πλαίσιο του προγράμματος Υποστηρίξιμης Εθελούσιας Επιστροφής και Επένταξης του ΔΟΜ, ii) οι μεταφορές ασυνόδευτων παιδιών σε κρατικές εγκαταστάσεις, iii) οι οργανωμένες μεταφορές που απηχούνται από τις Αρχές, συμπεριλαμβανομένων των διαμερισμάτων στο πλαίσιο του ΕΣΤΙΑ II και των ελεγχόμενων δομών για την προσωρινή φιλοξενία αποόντων άσυλο στην ενδοχώρα και τις δομές, και iv) τα άτομα που αναχωρούν με ίδια μέσα. Πηγές στοιχείων: Πληθυσμιακά Στοιχεία - Αρχές και άλλες πηγές, Αφίξεις/Αναχωρήσεις - Ελληνική Αστυνομία, Ελληνική Αεροπορική. Τα στοιχεία υπόκεινται σε μελλοντική προσαρμογή βάσει των ενισχυμένων στοιχείων που παρέχουν οι Αρχές. Το άθροισμα των ποσοστών ενδέχεται να μην είναι 100 λόγω στρογγυλοποίησης. Τα ποσοστά που εμφανίζονται στο κείμενο ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρώς από εκείνα που εμφανίζονται στα γραφήματα. Τα όρα, οι αναφορές και οι περιγραφές που χρησιμοποιούνται στον χάρτη δεν σημαίνει ότι χοιρούν επίσημη έγκριση ή αποδοχής από τα Ηνωμένα Έθνη.

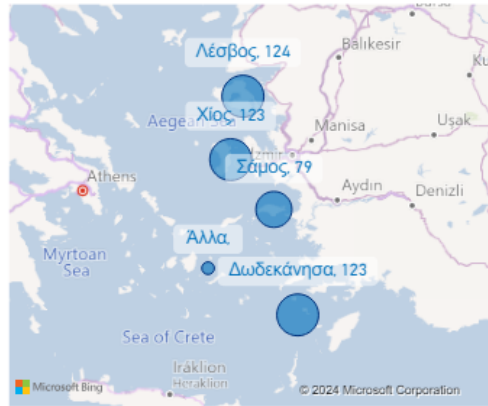
Λέσβος Εβδομαδιαία Στατιστική Ανασκόπηση

Αφίξεις μέσω θαλάσσης

Αυτήν την εβδομάδα, 124 άτομα έφθασαν στη Λέσβο. Οι αφίξεις μέσω θαλάσσης είναι περισσότερες από αυτές της προηγούμενης εβδομάδας (61). Ο μέσος όρος των ημερησίων αφίξεων στη Λέσβο για αυτή την εβδομάδα είναι 18.

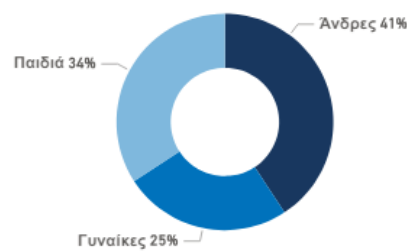
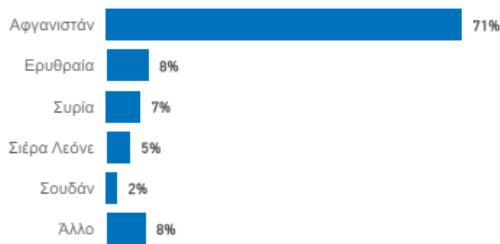
Σημεία εισόδου

Πληθυσμός στο ΚΕΔ

Συνολικά 2,866 πρόσφυγες και μετανάστες διαμένουν επί του παρόντος στην Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή στη Λέσβο.

Οι περισσότεροι από αυτούς είναι από Αφγανιστάν (71%), Ερυθραία (8%) και Συρία (7%). Οι άνδρες αποτελούν το 41% του πληθυσμού, οι γυναίκες το 25% και τα παιδιά το υπόλοιπο 34%.

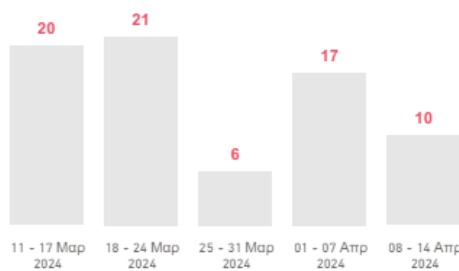
Πληθυσμός στη Λέσβο

Στη Λέσβο βρίσκονται 3,251 πρόσφυγες και μετανάστες. Από αυτό το σύνολο, 2,866 διαμένουν στο ΚΕΔ, 166 φιλοξενούνται σε άλλες εγκαταστάσεις και, βάσει εκτιμήσεων της Υπατης Αρμοστείας, 219 στεγάζονται με ίδια μέσα.

Αναχωρήσεις

Αυτή την εβδομάδα 10 πρόσφυγες και μετανάστες αναχώρησαν από τη Λέσβο προς την ενδοχώρα.

Δημοσιεύτηκε στις 18/04/2024

Περισσότερες πληροφορίες: [UNHCR Operational Portal - Greece](#)

*Στις άλλες εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται τα καταφύγια για ασυνόδευτα παιδιά, οι χώροι κράτησης κ.λπ. Το ΕΕΣΤΙΑ αφορά μόνο την Τήλο. Στους πρόσφυγες και μετανάστες περιλαμβάνονται οι αιτούντες άσυλο, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας και τα άτομα εκτός διαδικασίας ασύλου. Στις αναχωρήσεις προς την ενδοχώρα περιλαμβάνονται κυρίως: i) οι μεταφορές στο πλαίσιο του προγράμματος Υποβιβασμένης Εθελούσιας Επιστροφής και Επανεπίταξης του ΔΟΜ, ii) οι μεταφορές ασυνόδευτων παιδιών σε κρατικές εγκαταστάσεις, iii) οι οργανωμένες μεταφορές που σπρώχνονται από τις Αρχές, συμπεριλαμβανομένων των διαμερισμάτων στο πλαίσιο του ΕΕΣΤΙΑ II και των ελεγχόμενων δομών για την προσωρινή φιλοξενία αιτούντων άσυλο στην ενδοχώρα και τις δομές, και iv) τα άτομα που αναχωρούν με ίδια μέσα.

Πηγές στοιχείων: Πληθυσμιακά Στοιχεία - Αρχές και άλλες πηγές; Αφίξεις/Αναχωρήσεις - Ελληνική Αστυνομία, Ελληνική Ακτοφυλακή

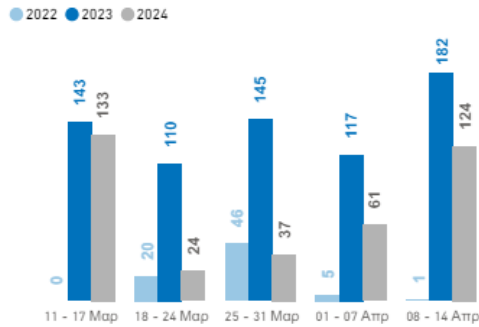
Τα στοιχεία υπόκεινται σε μελλοντική προσαρμογή βάσει των εντοπιζόμενων στοιχείων που παρέχουν οι Αρχές. Το θάβοισμα των ποσοστών ενδέχεται να μην είναι 100 λόγω στρογγυλοποίησης. Τα ποσοστά που εμφανίζονται στο κείμενο ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρώς από εκείνα που εμφανίζονται στα γραφήματα.

Τα όρια, οι ονομασίες και οι περιγραφές που χρησιμοποιούνται στον χάρτη δεν σημαίνει ότι χαιρούμεν επίσημη έγκριση ή αποδοχής από τα Ηνωμένα Έθνη.

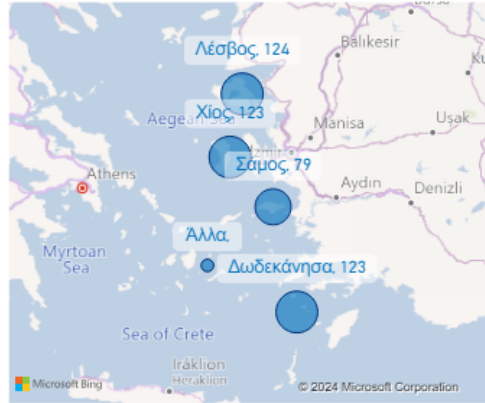
Λέσβος Εβδομαδιαία Στατιστική Ανασκόπηση

Αφίξεις μέσω θαλάσσης

Αυτήν την εβδομάδα, 124 άτομα έφθασαν στη Λέσβο. Οι αφίξεις μέσω θαλάσσης είναι περισσότερες από αυτές της προηγούμενης εβδομάδας (61). Ο μέσος όρος των ημερησίων αφίξεων στη Λέσβο για αυτή την εβδομάδα είναι 18.

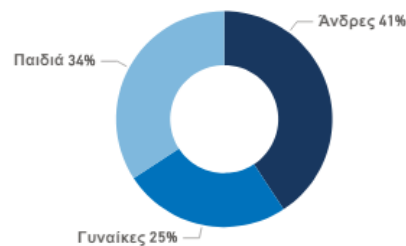
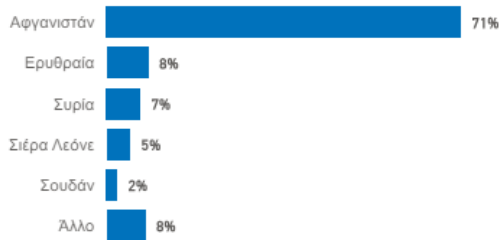
Σημεία εισόδου

Πληθυσμός στο ΚΕΔ

Συνολικά 2,866 πρόσφυγες και μετανάστες διαμένουν επί του παρόντος στην Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή στη Λέσβο.

Οι περισσότεροι από αυτούς είναι από Αφγανιστάν (71%), Ερυθραία (8%) και Συρία (7%). Οι άνδρες αποτελούν το 41% του πληθυσμού, οι γυναίκες το 25% και τα παιδιά το υπόλοιπο 34%.

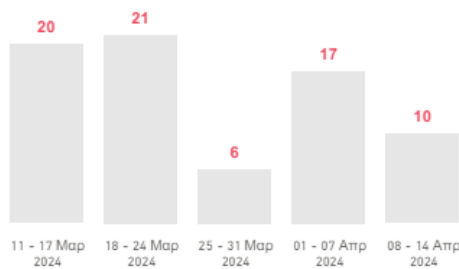
Πληθυσμός στη Λέσβο

Στη Λέσβο βρίσκονται 3,251 πρόσφυγες και μετανάστες. Από αυτό το σύνολο, 2,866 διαμένουν στο ΚΕΔ, 166 φιλοξενούνται σε άλλες εγκαταστάσεις και, βάσει εκτιμήσεων της Ύπαιτης Αρμοστείας, 219 στεγάζονται με ίδια μέσα.

Αναχωρήσεις

Αυτή την εβδομάδα 10 πρόσφυγες και μετανάστες αναχώρησαν από τη Λέσβο προς την ενδοχώρα.

Δημοσιεύτηκε στις 18/04/2024

Περισσότερες πληροφορίες: [UNHCR Operational Portal - Greece](#)

*Στις άλλες εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται τα καταφύγια για ασυνόδευτα παιδιά, οι χώροι κράτησης κ.λπ. Το ΕΕΤΙΑ αφορά μόνο την Τήλο. Στους πρόσφυγες και μετανάστες περιλαμβάνονται οι αιτούντες άσυλο, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας και τα άτομα εκτός διαδικασίας ασύλου. Στις αναχωρήσεις προς την ενδοχώρα περιλαμβάνονται κυρίως: i) οι μεταφορές στο πλαίσιο του προγράμματος Υποβοηθούμενης Εθελούσιας Επιστροφής και Επανεπίταξης του ΔΟΜ, ii) οι μεταφορές ασυνόδευτων παιδιών σε κρατικές εγκαταστάσεις, iii) οι οργανωμένες μεταφορές που στηρίζονται από τις Αρχές, συμπεριλαμβανομένων των διαμερισμάτων στο πλαίσιο του ΕΕΤΙΑ II και των ελεγχόμενων δομών για την προσωρινή φιλοξενία αιτούντων άσυλο στην ενδοχώρα και τις δομές, και iv) τα άτομα που αναχωρούν με ίδια μέσα. Πηγές στοιχείων: Πληθυσμιακά Στοιχεία - Αρχές και άλλες πηγές: Αφίξεις/Αναχωρήσεις - Ελληνική Αστυνομία, Ελληνική Ακτοφυλακή

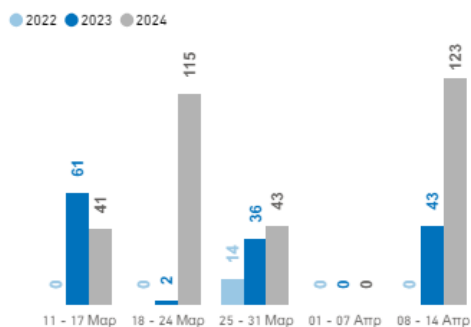
Τα στοιχεία υπόκεινται σε μελλοντική προσαρμογή βάσει των εντοπιζόμενων στοιχείων που παρέχουν οι Αρχές. Το άθροισμα των ποσοστών ενδέχεται να μην είναι 100 λόγω στρογγυλοποίησης. Τα ποσοστά που εμφανίζονται στο κείμενο ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρώς από εκείνα που εμφανίζονται στα γραφήματα.

Τα όρια, οι ονομασίες και οι περιγραφές που χρησιμοποιούνται στον χάρτη δεν σημαίνει ότι χαιρούμε επίσημα έγκριση ή αποδοχή από τα Ηνωμένα Έθνη.

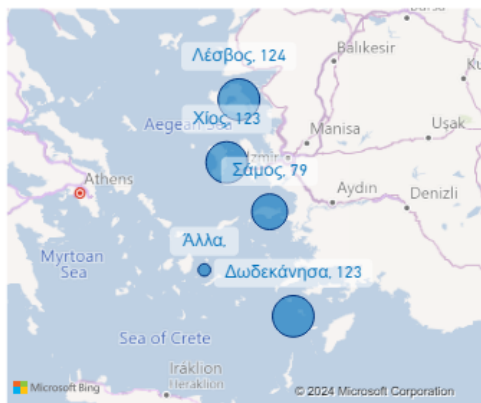
Χίος Εβδομαδιαία Στατιστική Ανασκόπηση

Αφίξεις μέσω θαλάσσης

Αυτήν την εβδομάδα, 123 άτομα έφθασαν στη Χίο. Οι αφίξεις μέσω θαλάσσης είναι περισσότερες από αυτές της προηγούμενης εβδομάδας (0). Ο μέσος όρος των ημερήσιων αφίξεων στη Χίο για αυτή την εβδομάδα είναι 18.

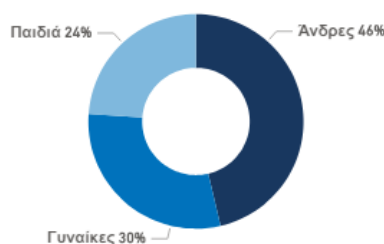
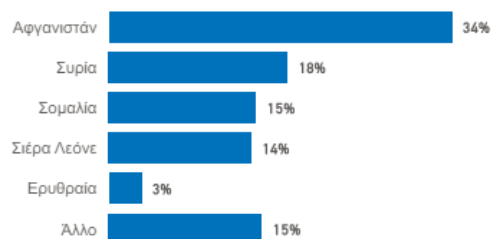
Σημεία εισόδου

Πληθυσμός στην ΚΕΔ

Συνολικά 1,085 πρόσφυγες και μετανάστες διαμένουν επί του παρόντος στην Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή της Χίου.

Οι περισσότεροι από αυτούς είναι από Αφγανιστάν (34%), Συρία (18%) και Σομαλία (15%). Οι άνδρες αποτελούν το 46% του πληθυσμού, οι γυναίκες το 30% και τα παιδιά το υπόλοιπο 24%.

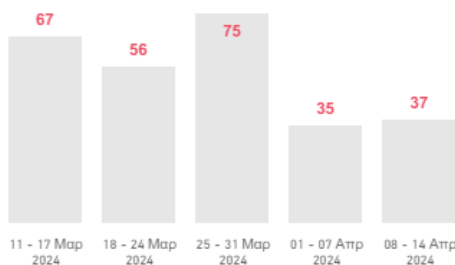
Πληθυσμός στη Χίο

Στη Χίο βρίσκονται 1,211 πρόσφυγες και μετανάστες. Από αυτό το σύνολο, 1,085 διαμένουν στην ΚΕΔ, 17 φιλοξενούνται σε άλλες εγκαταστάσεις και, βάσει εκτιμήσεων της Ύπατης Αρμοστείας, 109 στεγάζονται με ίδια μέσα.

Αναχωρήσεις

Αυτή την εβδομάδα 37 πρόσφυγες και μετανάστες αναχώρησαν από τη Χίο προς την ενδοχώρα.

Δημοσιοεύτηκε στις 18/04/2024

Περισσότερες πληροφορίες: [UNHCR Operational Portal - Greece](#)

*Στις άλλες εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται τα καταφύγια για ασυνόδευτα παιδιά, οι χώροι κράτησης κ.λπ. Το ΕΣΤΙΑ αφορά μόνο την Τήλο. Στους πρόσφυγες και μετανάστες περιλαμβάνονται οι αιτούντες άσυλο, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας και τα άτομα εκτός διαδικασίας ασύλου. Στις αναχωρήσεις προς την ενδοχώρα περιλαμβάνονται κυρίως: i) οι μεταφορές στο πλαίσιο του προγράμματος Υποβοηθούμενης Εθελούσιας Επιστροφής και Επανεπίταξης του ΔΟΜ, ii) οι μεταφορές ασυνόδευτων παιδιών σε κρατικές εγκαταστάσεις, iii) οι οργανωμένες μεταφορές που απηφρίζονται από τις Αρχές, συμπεριλαμβανομένων των διαμερισμάτων στο πλαίσιο του ΕΣΤΙΑ II και των ελεγχόμενων δομών για την προσωρινή φιλοξενία αιτούντων άσυλο στην ενδοχώρα και τις βομές, και iv) τα άτομα που αναχωρούν με ίδια μέσα. Πηγές στοιχείων: Πληθυσμιακά Στοιχεία - Αρχές και άλλες πηγές; Αφίξεις/Αναχωρήσεις - Ελληνική Αστυνομία, Ελληνική Ακτοφυλακή

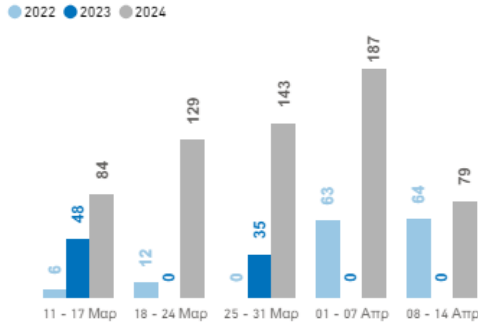
Τα στοιχεία υπόκεινται σε μελλοντική προσαρμογή βάσει των ενστοιχημένων στοιχείων που παράχουν οι Αρχές. Το άθροισμα των ποσοτήτων ενδέχεται να μην είναι 100 λόγω στρογγυλοποίησης. Τα ποσοστά που εμφανίζονται στο κείμενο ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρώς από εκείνα που εμφανίζονται στα γραφήματα.

Τα όρα, οι αναμεικτές και οι περιγραφές που χρησιμοποιούνται στον χάρτη δεν σημαίνει ότι χαίρουν επίσημης έγκρισης ή αποδοχής από τα Ηνωμένα Έθνη.

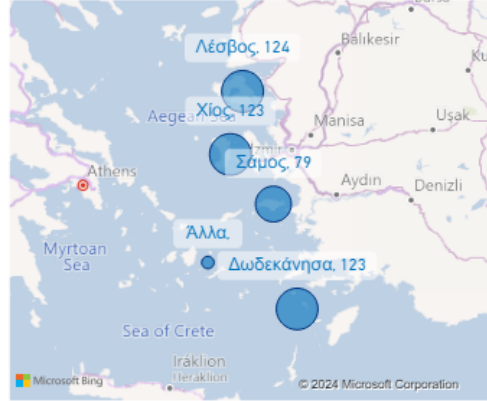
Σάμος Εβδομαδιαία Στατιστική Ανασκόπηση

Αφίξεις μέσω θαλάσσης

Αυτή την εβδομάδα, 79 άτομα έφθασαν στη Σάμο. Οι αφίξεις μέσω θαλάσσης είναι λιγότερες από αυτές της προηγούμενης εβδομάδας (187). Ο μέσος όρος των ημερησίων αφίξεων στη Σάμο για αυτή την εβδομάδα είναι 11.

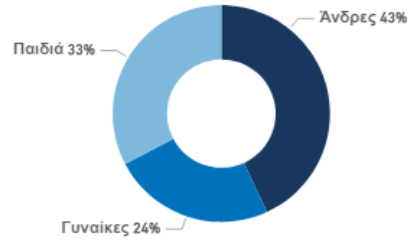
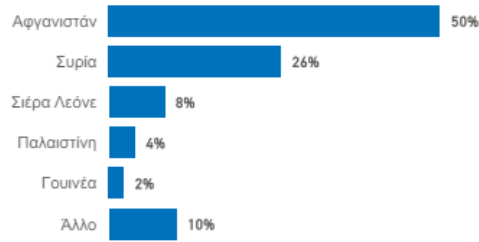
Σημεία εισόδου

Πληθυσμός στο ΚΕΔ

Συνολικά 2.531 πρόσφυγες και μετανάστες διαμένουν επί του παρόντος στη Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Νήσου Σάμου.

Από το σύνολο του καταγεγραμμένου πληθυσμού, οι περισσότεροι είναι από Αφγανιστάν (50%), Συρία (26%) και Σιέρα Λεόνε (8%). Οι άνδρες αποτελούν το 43% του πληθυσμού, οι γυναίκες το 24% και τα παιδιά το υπόλοιπο 33%.

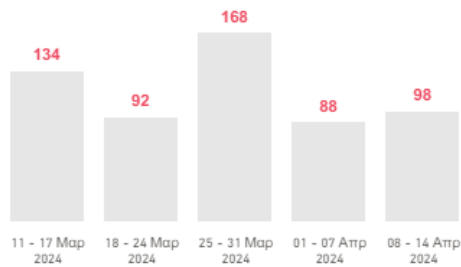
Πληθυσμός στη Σάμο

Στη Σάμο βρίσκονται 2.580 πρόσφυγες και μετανάστες. Από αυτό το σύνολο, 2.531 διαμένουν στο ΚΕΔ, 15 φιλοξενούνται σε άλλες εγκαταστάσεις και, βάσει εκτιμήσεων της Ύπατης Αρμοστείας, 34 στεγάζονται με ίδια μέσα.

Αναχωρήσεις

Αυτή την εβδομάδα 98 πρόσφυγες και μετανάστες αναχώρησαν από τη Σάμο προς την ενδοχώρα.

Δημοσιεύτηκε στις 18/04/2024

Περισσότερες πληροφορίες: [UNHCR Operational Portal - Greece](#)

*Στις άλλες εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται τα καταφύγια για ασυνόδευτα παιδιά, οι χώροι κράτησης κ.λπ. Το ΕΕΤΙΑ αφορά μόνο την Τήλο. Στους πρόσφυγες και μετανάστες περιλαμβάνονται οι αιτούντες άσυλο, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας και τα άτομα εκτός διαδικασίας άσυλου. Στις αναχωρήσεις προς την ενδοχώρα περιλαμβάνονται κυρίως: i) οι μεταφορές στο πλαίσιο του προγράμματος Υποβοηθούμενης Εθελούσιας Επιστροφής και Επανεπίταξης του ΔΟΜ, ii) οι μεταφορές ασυνόδευτων παιδιών σε κρατικές εγκαταστάσεις, iii) οι οργανωμένες μεταφορές που στήριζονται από τις Αρχές, συμπεριλαμβανομένων των διαμερισμάτων στο πλαίσιο του ΕΕΤΙΑ II και των ελεγχόμενων δομών για την προσωρινή φιλοξενία αιτούντων άσυλο στην ενδοχώρα και τις δομές, και iv) τα άτομα που αναχωρούν με ίδια μέσα. Πηγές στοιχείων: Πληθυσμιακά Στοιχεία - Αρχές και άλλες πηγές; Αφίξεις/Αναχωρήσεις - Ελληνική Αστυνομία, Ελληνική Ακτοφυλακή

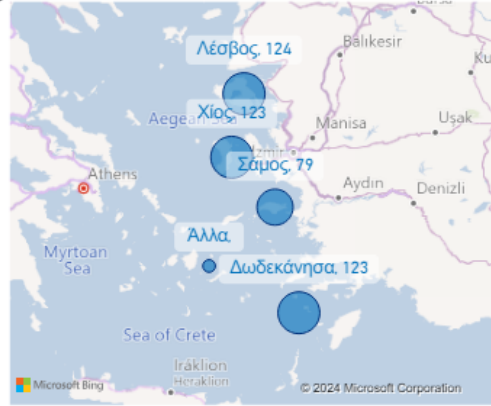
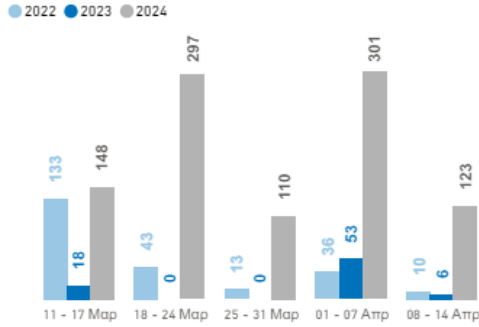
Τα στοιχεία υπόκεινται σε μελλοντική προσαρμογή βάσει των εναπομεινών στοιχείων που παρέχουν οι Αρχές. Το αθροίσμα των ποσοστών ενδέχεται να μην είναι 100 λόγω στρογγυλοποίησης. Τα ποσοστά που εμφανίζονται στο κείμενο ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρώς από εκείνα που εμφανίζονται στα γραφήματα.

Τα όρια, οι ονομασίες και οι περιγραφές που χρησιμοποιούνται στον χάρτη δεν σημαίνει ότι χαιρουν επίσημης έγκρισης ή αποδοχής από τα Ηνωμένα Έθνη.

Δωδεκάνησα Εβδομαδιαία Στατιστική Ανασκόπηση

Αφίξεις μέσω θαλάσσης Σημεία εισόδου

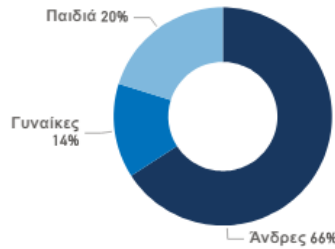
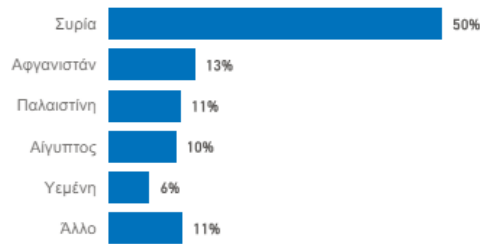
Αυτή την εβδομάδα, 123 άτομα έφθασαν στα Δωδεκάνησα. Οι αφίξεις μέσω θαλάσσης είναι λιγότερες από αυτές της προηγούμενης εβδομάδας (301). Ο μέσος όρος των ημερησίων αφίξεων στα Δωδεκάνησα για αυτή την εβδομάδα είναι 18.

Πληθυσμός στα ΚΕΔ

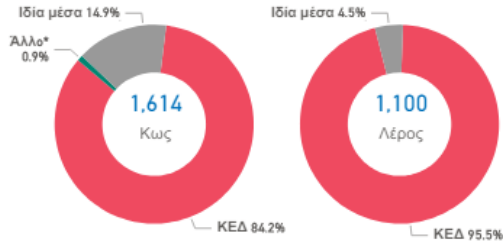
Συνολικά 2,409 πρόσφυγες και μετανάστες διαμένουν επί του παρόντος στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές Κω και Λέρου.

Οι περισσότεροι από αυτούς είναι από Συρία (50%), Αφγανιστάν (13%) και Παλαιστίνη (11%). Οι άνδρες αποτελούν το 66% του πληθυσμού, οι γυναίκες το 14% και τα παιδιά το υπόλοιπο 20%.

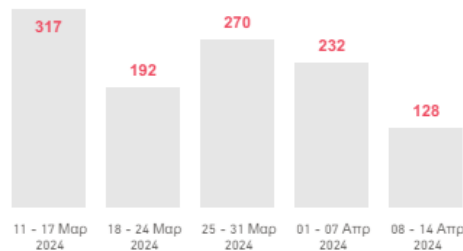
Πληθυσμός στα Δωδεκάνησα

Επί του παρόντος, υπάρχουν 2,714 πρόσφυγες και μετανάστες που διαμένουν στα Δωδεκάνησα. Από αυτό το σύνολο, 1,359 διαμένουν στην ΚΕΔ στην Κω και 1,050 στην ΚΕΔ στην Λέρο. Στην Κω, εκτιμάται ότι 240 άτομα στεγάζονται με ίδια μέσα, και επιπλέον 15 φιλοξενούνται σε άλλες εγκαταστάσεις, ενώ στη Λέρο υπολογίζεται ότι 50 άτομα στεγάζονται με ίδια μέσα και 0 φιλοξενούνται σε άλλες εγκαταστάσεις.

Αναχωρήσεις

Αυτή την εβδομάδα 128 πρόσφυγες και μετανάστες αναχώρησαν από τα Δωδεκάνησα προς την ενδοχώρα..

Δημοσιεύτηκε στις 18/04/2024

Περισσότερες πληροφορίες: [UNHCR Operational Portal - Greece](#)

*Στις άλλες εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται τα καταλύματα για ασυνόδευτα παιδιά, οι χώροι κράτησης κ.λπ. Το ΕΕΤΙΑ αφορά μόνο την Τήλο. Στους πρόσφυγες και μετανάστες περιλαμβάνονται οι αιτούντες άσυλο, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας και τα άτομα εκτός διαδικασίας ασύλου. Στις αναχωρήσεις προς την ενδοχώρα περιλαμβάνονται κυρίως: i) οι μεταφορές στο πλαίσιο του προγράμματος Υποβοηθούμενης Εθελούσιας Επιστροφής και Επανάταξης του ΔΟΜ, ii) οι μεταφορές ασυνόδευτων παιδιών σε κρατικές εγκαταστάσεις, iii) οι οργανωμένες μεταφορές που στηρίζονται από τις Αρχές, συμπεριλαμβανομένων των διαμερισμάτων στο πλαίσιο του ΕΣΤΙΑ II και των ελεγχόμενων δομών για την προσωρινή φιλοξενία ασύλων στην ενδοχώρα και τις δομές, και iv) τα άτομα που αναχωρούν με ίδια μέσα. Πηγές στοιχείων: Πληθυσμιακά Στοιχεία - Αρχές και άλλες πηγές: Αφίξεις/Αναχωρήσεις - Ελληνική Αστυνομία, Ελληνική Ακτοφυλακή

Τα στοιχεία υπόκεινται σε μελλοντική προσαρμογή βάσει των ενοποιημένων στοιχείων που παρέχουν οι Αρχές. Το άθροισμα των ποσοστών ενδέχεται να μην είναι 100 λόγω στρογγυλοποίησης. Τα ποσοστά που εμφανίζονται στο κείμενο ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρώς από εκείνα που εμφανίζονται στα γραφήματα.

Τα όρα, οι ονομασίες και οι περιγραφές που χρησιμοποιούνται στον χάρτη δεν σημαίνει ότι χαιρουν επίσημη έγκριση ή αποδοχής από τα Ηνωμένα Έθνη.

Από τα δοθέντα στοιχεία προκύπτει ένας μερικός ισόποσος διαμοιρασμός των εισερχομένων μεταναστών μεταξύ των νήσων Χίου, Λέσβου, και Σάμου με τα Δωδεκάνησα, κυρίως λόγω μεγέθους και απόστασης να επωμίζονται μικρότερους αριθμούς.

Ο αριθμός διαμενόντων στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) αποτυπώνεται πολύ εύσημα και στα κάτωθι στοιχεία, αυτή τη φορά προερχόμενα απευθείας από το αρμόδιο υπουργείο, και εν προκειμένω αφορούν την εβδομάδα 8-14 Απριλίου όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω.

HELLENIC REPUBLIC
MINISTRY OF CITIZEN PROTECTION
NATIONAL COORDINATION CENTER FOR
BORDER CONTROL, IMMIGRATION AND
ASYLUM (N.C.C.B.C.I.A.)

Athens, 18/4/2024

NATIONAL SITUATIONAL PICTURE REGARDING THE ISLANDS AT EASTERN AEGEAN SEA (17/04/2024)

PLACE/LOCATION	LESVOS		CHIOS		SAMOS		LEROS		KOS		OTHER ISLANDS		TOTAL	
	OCC.	CAP.	OCC.	CAP.	OCC.	CAP.	OCC.	CAP.	OCC.	CAP.	OCC.	CAP.	OCC.	CAP.
C.C.A.C.	2.800	3.840	1.067	1.014	2.510	3.650	995	2.150	1.317	2.923			8.689	13.577
OTHER ACCOMMODATION FACILITIES	0	352											0	352
HELLENIC POLICE FACILITIES									15	440			15	440
P.D.C. DETENTION FACILITIES	0		0		0		0		2		20		22	
MINISTRY OF MIGRATION AND ASYLUM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N.C.S.S.	164	193	15	18	14	15							193	226
OTHER N.G.O.s	0	0											0	0
MAKESHIFT CAMPS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MIGRANTS PRESENT ON THE ISLAND	2.964		1.082		2.524		995		1.334		20		8.919	
ARRIVALS	28		0		0		0		0		25		53	
TRANSPORTS TO THE MAINLAND	0		12		3		2		20		0		37	
DEPARTURES (EU-TURKEY STATEMENT)	0		0		0		0		0		0		0	
DEPARTURES (I.O.M.)	0		0		0		0		0		0		0	
TOTAL DEPARTURES FROM THE ISLAND	0		0		0		0		0		0		0	

CAP. CAPACITY
OCC. OCCUPANCY
R.I.C. RECEPTION AND IDENTIFICATION CENTRE
C.C.A.C. CLOSED CONTROLLED ACCESS CENTER
N.C.S.S. NATIONAL CENTRE FOR SOCIAL SOLIDARITY
P.D.C. PREFELECTURE DETENTION CENTRE

Πηγή: <https://www.scribd.com/document/724262813/NSP-Eastern-Aegean-17-04>

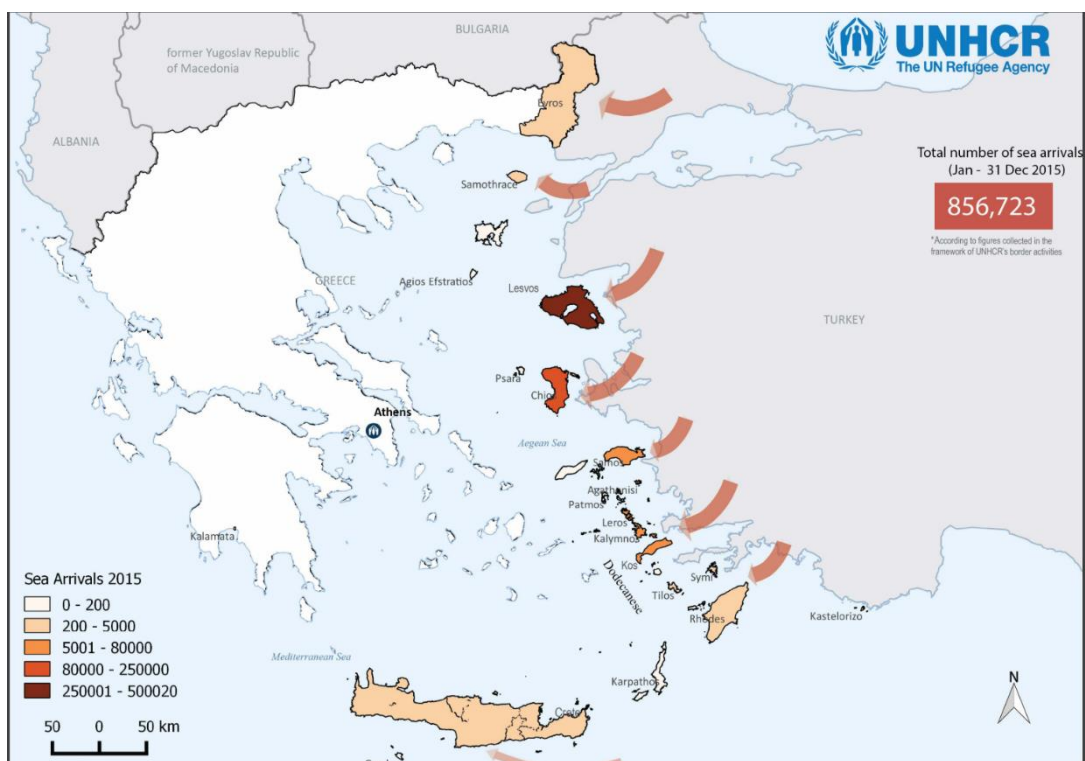
(μέσω της επίσημης ιστοσελίδας του ελληνικού υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου)

Ενδεικτική είναι η πληρότητα που καταγράφεται στα ΚΥΤ των νήσων του Α. Αιγαίου καθώς η τρέχουσα (τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές) πληρότητα (occupancy) συνολικά στα νησιά που προαναφέρθηκαν αγγίζει το 64% σε όλα τα κέντρα (κλειστού και ανοιχτού τύπου).

Αυτό το νούμερο φαντάζει φυσιολογικό για κάποιον που δεν έχει λάβει υπόψιν του πως το ποσοστό αυτό 1) αφορά τους κρατούμενους σε κέντρα μετανάστες, 2) αφορά συγκεκριμένα νησιά που δεν αποτελούν προορισμό, αλλά προθάλαμο, και 3) αναφέρονται σε μία περίοδο κατά την οποία κατά κοινή ομολογία δεν υφίσταται κάποια μεταναστευτική κρίση όπως

αυτές του 2015 ή 2019, με το μεταναστευτικό ζήτημα στην Ελλάδα εν έτη 2024 να μην αποτελεί θέμα που απασχολεί σε μεγάλο βαθμό την ελληνική κοινωνία⁹, καθώς η κυβέρνηση έχει κατορθώσει να περάσει προς τα έξω την εικόνα και την πεποίθηση πως πρόκειται περί ενός επιλυμένου ή έστω ελεγχόμενου προβλήματος.

Πριν περάσουμε στη δημογραφική ανάλυση των πληθυσμών που εισέρχονται παρανόμως στην Ελλάδα, θεωρείται αναγκαία μία ακόμη παράθεση στοιχείων της Ύπατης Αρμοστείας που θα μας δώσει μία εικόνα τόσο για τον όγκο των μεταναστευτικών ροών, όσο και για τις εισόδους που χρησιμοποιούν, αναφερόμενοι σε στοιχεία που αναζητήθηκαν αυτή τη φορά για τα έτη 2015-2017.

Εικόνα 5.1: Χάρτης που αποτυπώνει με χρώματα τις συχνότερες διαδρομές των μεταναστευτικών ροών την περίοδο Ιανουάριος-Δεκέμβριος του 2015

⁹ Άρθρο που δημοσιεύτηκε στις 28/02/2024 στον ιστότοπο της Ναυτεμπορικής και παρουσιάζει τα αποτελέσματα δημοσκόπησης της MRB όπου μεταξύ άλλων καταγράφουν πως «Η ακρίβεια συνεχίζει να είναι το πρώτο πρόβλημα που απασχολεί τους Έλληνες με ποσοστό 53.5%. Ακολουθεί η υγεία (31.3%), το ύψος εισοδημάτων (20.6%), η παιδεία (17.3%), η εγκληματικότητα (15.6%), η ανάπτυξη (15%) και τέλος η ανεργία (11.9%).» <https://www.naftemporiki.gr/politics/1603183/dimoskopisi-mrb-anodos-tis-ellinikis-lysis-pos-krinetai-i-paremvasi-tsipra/>

GREECE Sea arrivals dashboard

Overview

So far in 2017, a total of 27,354 refugees and migrants arrived in Greece by sea. The majority are from Syria (42%), Iraq (19%) and Afghanistan (11%). More than half of the population are women (22%) and children (37%), while 41% are men.

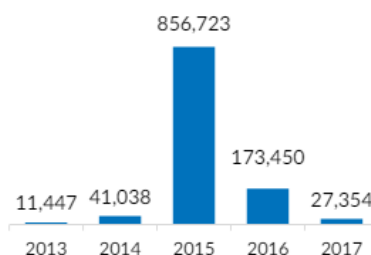
Arrivals in 2017 have steadily increased since June, peaking in September with 4,886 people. They have since decreased, with 3,215 people arriving on the islands in November. Nevertheless, arrivals in November 2017 are 61% higher than those of November 2016. Between June and November 2017, some 5,000 more people arrived in Greece than in the same period last year (34% increase).

Lesvos, Chios and Samos continue to receive 83% of all new arrivals, followed by the Dodecanese islands (14%) and islands in Cyclades and Crete (3%).

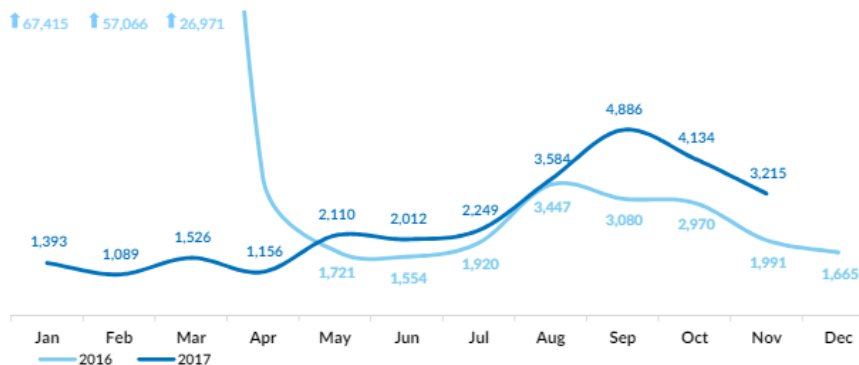
27,354

sea arrivals January to November 2017 ¹

Arrivals from 2013 to 2017

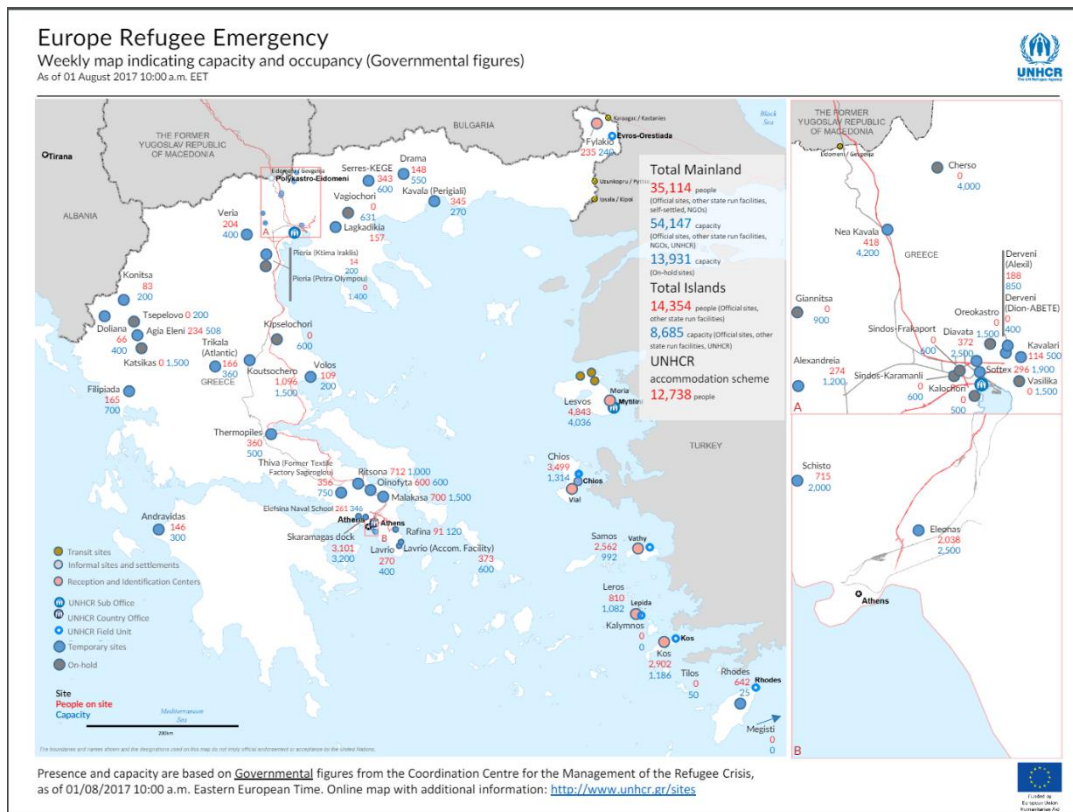

Monthly arrivals 2016 to 2017

Note – arrivals during the first months of 2016 exceeded 100,000. To better enable comparison between 2016 & 2017, the monthly arrivals chart has been truncated at 8,000.

Εικόνα 5.2: Διάγραμμα που αποτυπώνει τις μηνιαίες αφίξεις λαθρομεταναστών για τα έτη 2016 και 2017.

Εικόνα 5.3: Χάρτης με ενσωματωμένες πληροφορίες διαμενοντών σε ΚΥΤ ανά την Ελλάδα (από 1 Αυγούστου 2017 έως σήμερα).

5.1.1.β Δημογραφικά στοιχεία

Σε δεύτερη φάση της παρουσίασης των στοιχείων που προκύπτουν και αφορούν τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς που έρχονται στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, αξίζει να γίνει μία αναφορά στα δημογραφικά στοιχεία που τους χαρακτηρίζουν.

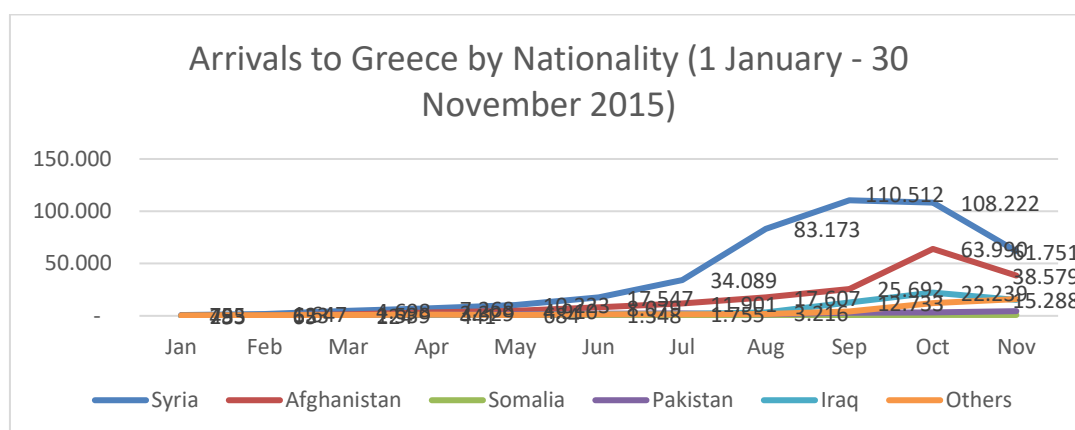
Θα παρατεθούν τα δεδομένα που αφορούν το φύλο, την ηλικία, και την εθνικότητα των μεταναστών που εισέρχονται στην ελληνική επικράτεια, όπως προκύπτουν από τις εκθέσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σύμφωνα πάντα με τα δεδομένα που της παρέχουν οι ελληνικές αρχές.

Το επίμαχο έτος 2015, όταν μία πλημμυρίδα λαθρομεταναστών εισήλθε παρανόμως στην Ελλάδα μέσω των διαφόρων θαλασσίων οδών του Αιγαίου, όπως προκύπτει από τον πίνακα εθνικοτήτων των αφιχθέντων εκ θαλάσσης μεταναστών που μας παρέχει η UNHCR (Ιανουάριος-Νοέμβριος 2015), επικρατέστερη εθνικότητα ήταν η Συριακή, με Αφγανιστάν,

Σομαλία, Πακιστάν και Ιράκ να συμπληρώνουν την πεντάδα των συχνότερων ταυτοποιήσεων.

Nationalities of Mediterranean Sea Arrivals to Greece - 2015 Monthly breakdown - As of 30 November 2015							
2015	Syria	Afghanistan	Somalia	Pakistan	Iraq	Others	Total
Jan	755	493	123	10	28	281	1.690
Feb	1.647	623	120	23	65	467	2.945
Mar	4.698	1.539	269	177	224	727	7.634
Apr	7.268	3.329	375	728	441	991	13.133
May	10.223	4.910	198	1.459	684	971	18.444
Jun	17.547	8.079	278	2.107	1.348	1.359	30.717
Jul	34.089	11.901	365	2.408	1.755	1.433	51.951
Aug	83.173	17.607	402	1.578	3.216	1.867	107.843
Sep	110.512	25.692	410	2.904	12.733	4.206	156.457
Oct	108.222	63.990	875	3.218	22.239	12.280	210.824
Nov	61.751	38.579	720	4.477	15.288	16.012	136.827
	439.884	176.742	4.135	19.089	58.020	40.594	738.465

Εικόνα 5.4: Εθνικότητες των αφιχθέντων μέσω θαλάσσης πληθυσμών στην Ελλάδα (μηνιαία ανάλυση Ιανουάριος – 30 Νοεμβρίου 2015)

Εικόνα 5.5: Διάγραμμα των αφιχθέντων μέσω θαλάσσης πληθυσμών στην Ελλάδα (μηνιαία ανάλυση Ιανουάριος – 30 Νοεμβρίου 2015)

Σε μία ανάλυση των δημογραφικών από τον Δεκέμβριο του 2023, υπάρχουν ομοιότητες αλλά και διαφορές στις εθνικότητες των μεταναστών.

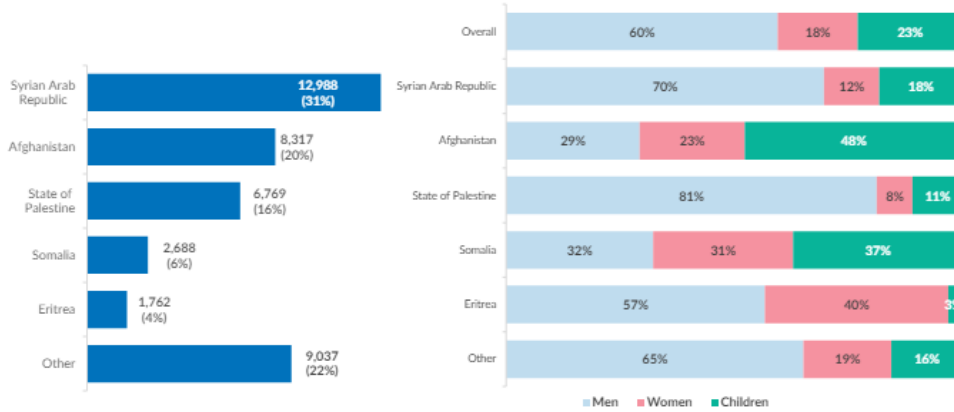
Ενώ επικρατέστερη ως χώρα προέλευσης παραμένει η Συρία, και το Αφγανιστάν ως δεύτερη, πλέον η Παλαιστίνη έχει καταλάβει την Τρίτη θέση σε αριθμό αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα με χώρες όπως η Σομαλία και η Ερυθραία να ακολουθούν.

Αυτό το γεγονός αποτελεί μία ένδειξη πως πολλοί μετανάστες έχοντας υπόψιν τους την ειδική μεταχείριση που θα λάβουν αν καταφέρουν να πείσουν πως προέρχονται από χώρες που βρίσκονται σε εμπόλεμη κρίση, δηλώνουν πρόσφυγες πολέμου και ελπίζουν ελλείψει νομικών εγγράφων να κατορθώσουν να αναγνωριστούν ως τέτοιοι.

Ενδιαφέρον στην εικόνα 5 που ακολουθεί από το 2023, παρουσιάζουν και τα στατιστικά που αφορούν το φύλο των εν λόγω πληθυσμών καθώς μας δείχνουν πως το **60% των μεταναστών είναι άνδρες** (70% των Σύριων), 18% γυναίκες και 23% παιδιά. Εδώ να σημειωθεί πως ελλείψει νομικών εγγράφων όπως διαβατήριο ή ταυτότητα, πολλές φορές η ηλικία αποτελεί αντικείμενο προς αμφισβήτηση για τους ίδιους λόγους που αναλύθηκαν πιο πάνω για τα κίνητρα ψευδούς δηλώσεως χώρας προέλευσης.

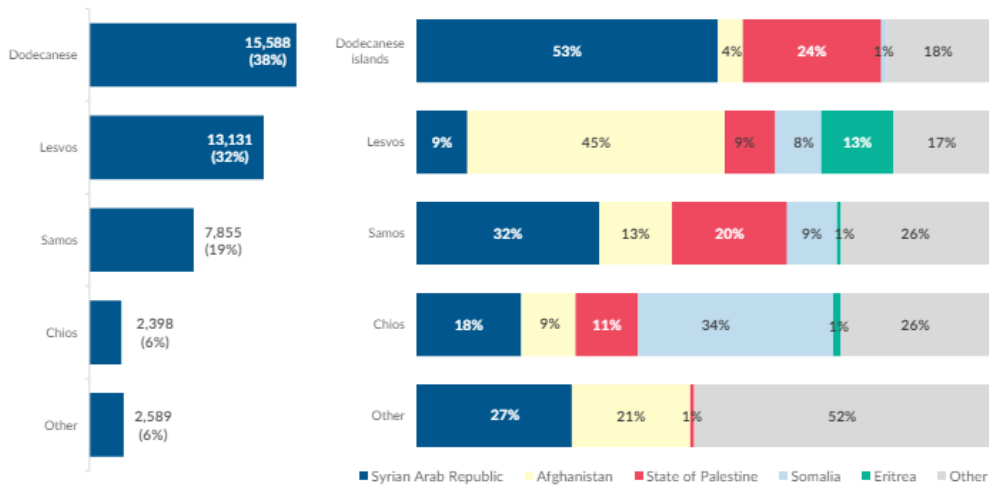
Demographics (continued)

Most of new arrivals in 2023 are from Syria (12,988), Afghanistan (8,317) and the State of Palestine (6,769). As in the previous year, the majority of arrivals from Afghanistan come in family groups.

Entry points

During 2023, the majority of refugees and asylum-seekers in Greece arrived on Dodecanese Islands (38%), Lesbos (32%), and Samos (19%).

UNHCR 19 January 2024

¹Arrival figures for Greece are provided by the Hellenic Police and Hellenic Coast Guard. Figures are subject to future adjustment and should not be considered final. Percentages may not total 100 due to rounding.

more information: data.unhcr.org/mediterranean

Εικόνα 5.6: Δημογραφική ανάλυση των αιτούντων άσυλο που εισήλθαν στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του έτους 2023

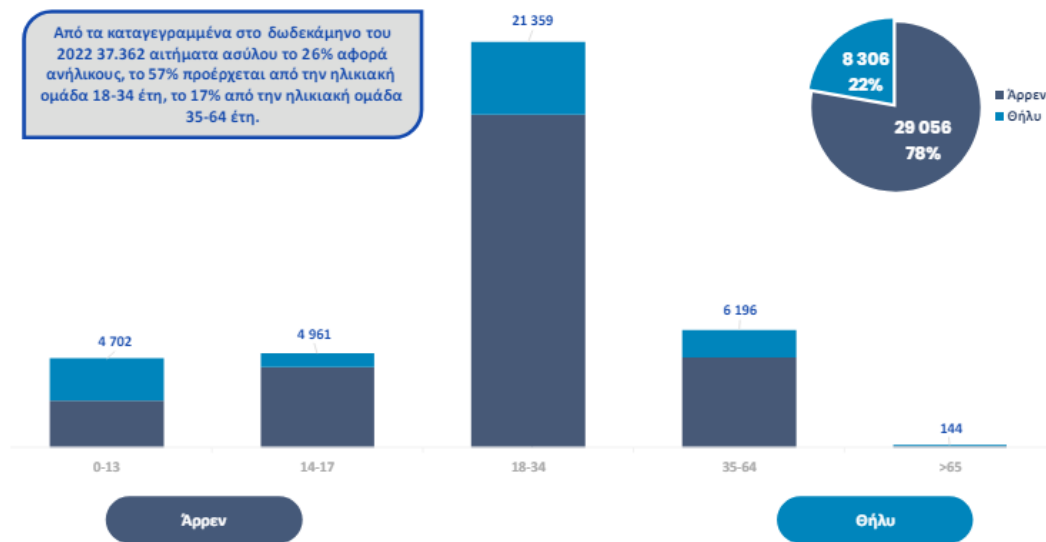
Τέλος, φαίνεται στην ίδια ανάλυση πως επικρατέστεροι προορισμοί για τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς το 2023 ως προθάλαμοι για την ενδοχώρα και το υπόλοιπο της Ευρώπης, υπήρξαν τα Δωδεκάνησα (38% του συνόλου), η Λέσβος (32%) και η Σάμος (19%).

Πριν προχωρήσουμε στην παρουσίαση του νομικού πλαισίου που περικλείει τη δράση των αρχών σε αυτές τις καταστάσεις διαχείρισης μεταναστευτικών ροών, και το καθεστώς των προσφύγων εν γένει, πρέπει να γίνει μία σύντομη αναφορά και στην ηλικία των μεταναστών που φτάνουν στην Ελλάδα.

Αυτή τη φορά απευθείας από το αρμόδιο υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου, έχουμε στοιχεία για το έτος 2022 που μας φανερώνουν τις επικρατέστερες ηλικιακές ομάδες των αιτούντων άσυλο, αλλά και άλλο ένα πολύ χρήσιμο στοιχείο που αφορά την κατανομή τους ανά την ελληνική επικράτεια (Εικόνες 6&7).

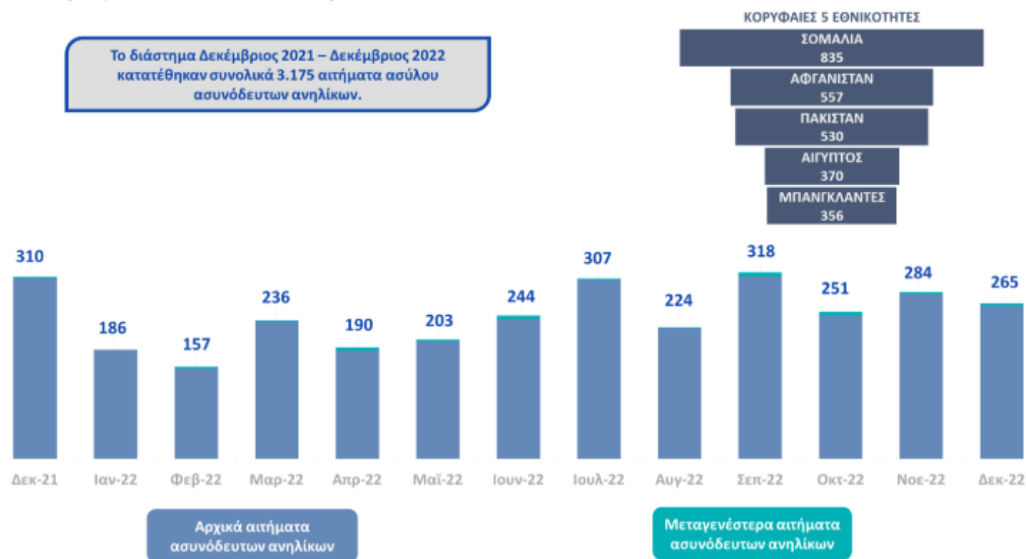
Όπως πληροφορούμαστε από την εικόνα 6 και τα στοιχεία του υπουργείου, μόλις το 26% των αιτημάτων ασύλου αφορά ανήλικους, ενώ στην πλειοψηφία τους οι αιτήσεις αφορούν άνδρες (78%) ηλικιακής ομάδας 18-34 ετών (57%) και λιγότεροι ηλικιακής ομάδας 35-64 (17%). Η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών που εισήλθαν στην Ελλάδα το 2022 αποτελούνταν από άνδρες μάχιμης ηλικίας και όχι από «γυναικόπαιδα» όπως πολύ συχνά περιγράφονται στα ΜΜΕ και σε κοινωνικούς και πολιτικούς φορείς της χώρας.

Όσον αφορά την κατανομή των εν λόγω αιτούντων άσυλο ανά την ελληνική επικράτεια, πάλι με στοιχεία του υπουργείου, προκύπτει ασφαλώς πως τα νησιά του βορείου Αιγαίου φέρουν το μεγαλύτερο βάρος της διαχείρισης των πληθυσμών αυτών (Εικόνα 7), με περισσότερα από 3.000 άτομα για το 2022, ενώ Στερεά Ελλάδα και Ήπειρος ακολουθούν με εξίσου μεγάλους αριθμούς αιτούντων άσυλο να φιλοξενούνται εκεί.

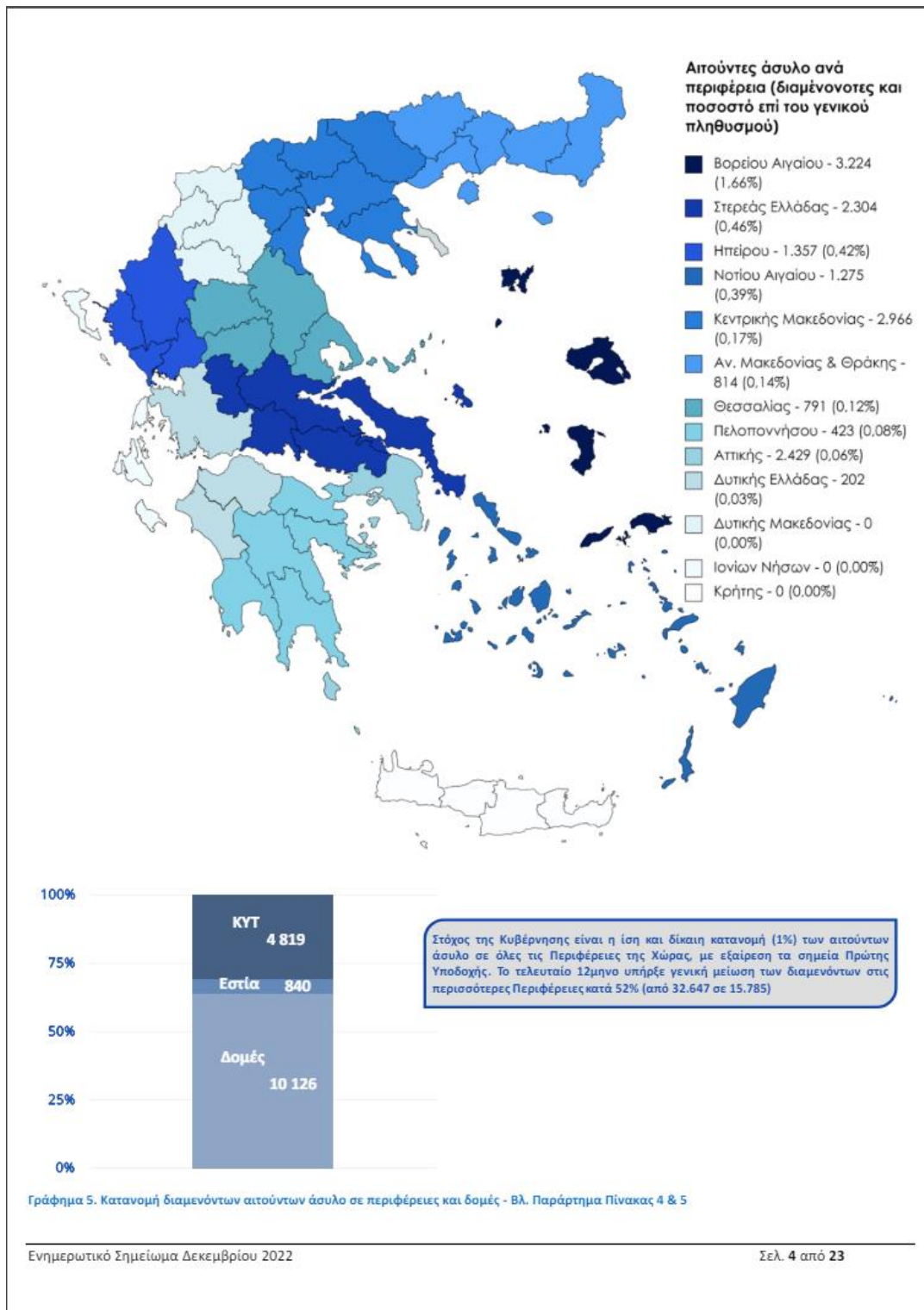
Γράφημα 12. Αιτήσεις Ασύλου δωδεκαμήνου 2022 ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο - Βλ. Παράρτημα Πίνακας 8ε

6ε. Αιτήσεις Ασύλου ασυνόδευτων ανηλίκων

Γράφημα 13. Αιτήσεις Ασύλου ασυνόδευτων ανηλίκων με διάκριση σε αρχικές και μεταγενέστερες και κορυφαίες 5 εθνικότητες Δεκέμβριος 2021 - Δεκέμβριος 2022 - Βλ. Παράρτημα Πίνακας 8στ

Εικόνα 5.7: Δημογραφική ανάλυση ανά φύλο και ηλικία των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα για το δωδεκάμηνο του 2022

Εικόνα 5.8: Κατανομή των αιτούντων άσυλο ανά την ελληνική επικράτεια

5.1.2. Συστημικοί δρώντες και νομικό πλαίσιο

Αφού στο προηγούμενο κεφάλαιο δόθηκε μία καλή εικόνα της κατάστασης που επικρατεί στο Αιγαίο αλλά και στην ελληνική επικράτεια εν γένει όσον αφορά αριθμούς και δημογραφικά στοιχεία των μεταναστών που παρανόμως βρίσκονται στη χώρα, πρέπει να τεθεί επί τάπητος και το νομικό πλαίσιο που έχει οριστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεσμεύει σε μεγάλο βαθμό όλα τα κράτη μέλη της.

Σε αυτό το κομμάτι της εργασίας θα παρουσιάσουμε τόσο το νομικό πλαίσιο που περιβάλλει το καθεστώς των προσφύγων και μεταναστών εντός ΕΕ, όσο και την αντιπαράθεση υλικού και ανθρωπίνου δυναμικού που οι δύο βασικοί συστημικοί δρώντες του εν λόγω συμπλόκου διαθέτουν στη σκακιέρα του Αιγαίου και του Έβρου στο παιχνίδι αυτό που ονομάζεται «διαχείριση μεταναστευτικού ζητήματος».

Τέλος θα γίνει μία σύντομη παράθεση των κύριων αξόνων δράσης του αφανούς δρώντος που ακούει στο όνομα «ΜΚΟ», ενώ θα αναζητηθούν τα κίνητρα, οι πηγές χρηματοδότησης και η δράση τους αυτή καθαυτή.

5.1.2.α Νομοθετικό πλαίσιο – Ισχύουσα Νομοθεσία

Η ισχύουσα νομοθεσία και το νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες διέπεται από μια σειρά νομοθετικών εργαλείων και πολιτικών προσεγγίσεων που σκοπεύουν στην εξασφάλιση προστασίας και δικαιοσύνης για τους ανθρώπους που αναζητούν άσυλο, καθώς και στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ/CEAS) παρέχει μια εναρμονισμένη προσέγγιση στο άσυλο μέσω πέντε βασικών νομοθετικών μέσων, που περιλαμβάνουν τις Οδηγίες για τις Διαδικασίες Ασύλου, τις Συνθήκες Υποδοχής, την Οδηγία Προσόντων, τον Κανονισμό Δουβλίνου, και τον Κανονισμό EURODAC. Αυτά τα εργαλεία στοχεύουν στη διασφάλιση ότι οι αιτούντες άσυλο αντιμετωπίζονται δίκαια και ίσα, ανεξαρτήτως του κράτους μέλους στο οποίο υποβάλλουν την αίτησή τους.

Πιο συγκεκριμένα, το ΚΕΣΑ τα τελευταία χρόνια έχει λάβει κάποιες πολύ κρίσιμες νομοθετικές πρωτοβουλίες που αφορούν τη διαχείριση του μεταναστευτικού στην ΕΕ, οι οποίες έρχονται να προστεθούν επικουρικά στο ήδη υπάρχων πρωτογενές ευρωπαϊκό δίκαιο

(ΣΛΕΕ, ΣΕΕ, Χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ) και παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο. Σκοπός των οδηγιών αυτών ήταν η παροχή κοινού συστήματος για τη διεκπεραίωση αιτήσεων χορήγησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της ΟΕΑΑ. ((IARLJ-Europe), 2016)

Συνοπτικά, το νομικό πλαίσιο που περιβάλλει το καθεστώς προσφύγων και μεταναστών στην ΕΕ σήμερα και είναι αποτέλεσμα του ΚΕΣΑ, απαρτίζεται από τέσσερις νομοθετικές πράξεις και έναν οργανισμό:

- Η **οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου** αποσκοπεί στον καθορισμό των προϋποθέσεων για δίκαιες, γρήγορες και ποιοτικές αποφάσεις ασύλου.
- Η **οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής** διασφαλίζει ότι προβλέπονται κοινά πρότυπα για τις συνθήκες υποδοχής.
- Η **οδηγία για την αναγνώριση** αποσαφηνίζει τους λόγους χορήγησης διεθνούς προστασίας.
- Ο **κανονισμός του Δουβλίνου** ενισχύει την προστασία των αιτούντων άσυλο κατά τη διαδικασία προσδιορισμού του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης και αποσαφηνίζει τους κανόνες που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των κρατών.
- Ο **κανονισμός EURODAC** υποστηρίζει τον καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου και επιτρέπει στις αρχές επιβολής του νόμου να έχουν πρόσβαση στη βάση δεδομένων της ΕΕ για τα δακτυλικά αποτυπώματα των αιτούντων άσυλο σε αυστηρά περιορισμένες περιστάσεις.
- Ο **Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο** συμβάλλει στη βελτίωση της λειτουργίας και της εφαρμογής του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου». (ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, n.d.)

Πιο συγκεκριμένα:

Η οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου: α) θεσπίζει τους κανόνες που δίνουν αποτελεσματική και γρήγορη πρόσβαση στον οιονδήποτε θελήσει να κάνει αίτηση χορήγησης ασύλου, β) καθορίζει τις προθεσμίες για την εξέταση των αιτήσεων, γ) επιτρέπει τη διενέργεια των εν λόγω διαδικασιών στα σύνορα καθορίζοντας την έννοια της ασφαλούς χώρας, δ) διασφαλίζει στους αιτούντες πρόσβαση σε νομική συνδρομή, ε) παρέχει ειδική στήριξη σε όσους χρήζουν ειδικών εγγυήσεων (π.χ. λόγω ηλικίας, αναπηρίας, ασθένειας), και στ)

θεσπίζει κανόνες σχετικά με τη διαμονή και τη χρήση ένδικων μέσων ενώπιον δικαστηρίων.¹⁰

Η οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής: α) διασφαλίζει την πρόσβαση των αιτούντων στα απαραίτητα (τροφή, ένδυση, υγειονομική περίθαλψη) για χρονική περίοδο όχι μεγαλύτερη των 9 μηνών από την είσοδό τους στη χώρα της ΕΕ, β) δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε ευάλωτα άτομα όπως ασυνόδευτα ανήλικα και θύματα βασανιστηρίων, και γ) περιλαμβάνει κανόνες που σχετίζονται με την κράτηση των αιτούντων άσυλο πάντα με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων¹¹

Η οδηγία για την αναγνώριση: α) θέτει με σαφήνεια τους λόγους χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, β) ρυθμίζει τους λόγους για αποκλεισμό ή παύση, γ) παρέχει στους έχοντες διεθνή προστασία δικαιώματα και μέτρα ένταξης, δ) αναγνωρίζει πρακτικές δυσκολίες που ενδεχομένως να αντιμετωπίζουν, και ε) διασφαλίζει το συμφέρον του παιδιού και λαμβάνει υπόψη τις πτυχές που σχετίζονται με το φύλο κάθε αιτούντα κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της αίτησής του.¹²

Ο κανονισμός του Δουβλίνου (Δουβλίνο III): από τον Ιούλιο του 2013 θεσπίζει α) μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης, β) διατάξεις σχετικά με την προστασία των αιτούντων όπως η υποχρεωτική προσωπική συνέντευξη, γ) δυνατότητα άσκησης ένδικων μέσων για αναστολή εκτέλεσης μεταφοράς όσο εκκρεμεί η προσφυγή, δ) παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής κατόπιν αίτησης, ε) κράτηση μόνο σε περίπτωση κινδύνου διαφυγής και περιορισμένο χρόνο κράτησης, και στ) ευμενή μεταχείριση στα πλαίσια του Δουβλίνου 3 σε άτομα που σύμφωνα με την οδηγία για επιστροφή θα θεωρούνταν παράτυποι μετανάστες.¹³

¹⁰ Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση), [2011]. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=en>

¹¹ 9 Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία, [2013] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0033&from=EN>

¹² Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση), [2011] <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:337:0009:0026:en:PDF>

¹³ Κανονισμός Δουβλίνο III - REGULATION (EU) No 604/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL, 26 June 2013. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:02013R0604-20130629>

Ο κανονισμός EURODAC: υποστηρίζει τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου και επιτρέπει στις αρχές επιβολής του νόμου να έχουν πρόσβαση στη βάση δεδομένων της ΕΕ με τα δακτυλικά αποτυπώματα των αιτούντων άσυλο υπό αυστηρά περιορισμένες περιστάσεις, προκειμένου να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν ή να διερευνούν τα σοβαρότερα εγκλήματα, όπως οι δολοφονίες και η τρομοκρατία.¹⁴

Ο Οργανισμός της ΕΕ για το Άσυλο: έχει αναλάβει την επίβλεψη της τήρησης και εφαρμογής του ΚΕΣΑ στις χώρες μέλη της ΕΕ, συνδράμοντας παράλληλα στη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε όλα τα κράτη της Ευρώπης¹⁵

5.1.2.β Υπολογισμός ανακατανομής ισχύος στα υπό εξέταση υποσυστήματα

Σειρά πλέον έχει η παράθεση των τιμών που συλλέχθηκαν για ορισμένους επιλεγμένους δείκτες των πυλώνων Άμυνας και Ασφάλειας, και Πολιτικής.

Τα υποσυστήματα για τα οποία αναζητήθηκαν και βρέθηκαν πληροφορίες είναι τρία, η Ελλάδα, η Τουρκία και η Κύπρος.

Οι δείκτες που επιλέχθηκαν είναι δύο από τον κάθε πυλώνα, και αναφέρονται παρακάτω:

Για τον Πυλώνα Άμυνας & Ασφάλειας επιλέχθηκε ο δείκτης που απεικονίζει τον προσφυγικό πληθυσμό ανά χώρα ή περιοχή ασύλου (Refugee population by country or territory of asylum) και σαν δεύτερος δείκτης επιλέχθηκε το ποσοστό μεταναστών διεθνώς επί του συνολικού πληθυσμού της εκάστοτε χώρας-υποσυστήματος (International migrant stock – percentage of population).

Για τον Πυλώνα Πολιτικής επιλέχθηκαν δύο σύνθετοι δείκτες οι οποίοι όμως συνεισφέρουν σημαντικά στην εξαγωγή συμπερασμάτων στο πλαίσιο της αναζήτησης της ανακατανομής

¹⁴ 4 Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (αναδιατύπωση), [2013]. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0603>

¹⁵ Επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο: <https://euaa.europa.eu/>

ισχύος σε ένα υποσύστημα. Αυτοί είναι, 1) η πολιτική σταθερότητα και η απουσία βίας και τρομοκρατίας (Political Stability and Absence of Violence/Terrorism) ενώ ο εν λόγω δείκτης υπολογίστηκε με μία κλίμακα από μείον 2,5 έως συν 2,5 τα οποία αποτελούν και τον κατώτερο και ανώτερο βαθμό αντίστοιχα, και 2) ο έλεγχος της διαφθοράς (Control of Corruption). Οι δείκτες αυτοί είναι σύνθετοι και αποτελούν αποτέλεσμα επεξεργασίας πολλών άλλων πρωτογενών δεικτών ώστε να βγει το τελικό αποτέλεσμα που προκύπτει.

Όλες οι τιμές χρησίμευσαν ως πρώτες ύλες για την μελέτη μας στην προσπάθεια του γράφοντος να εντοπίσει τις τάσεις ανακατανομής ισχύος αρχικά σε κάθε υποσύστημα ξεχωριστά, και εν συνεχεία στο σύστημα της Α. Μεσογείου εν συνόλω.

Να σημειωθεί επίσης πως οι επιλεγείσα χρονική περίοδος που αναλύθηκε αφορά τα έτη 1990, 2000, και έπειτα τα πολύ πιο πρόσφατα και επίμαχα στο μεταναστευτικό ζήτημα έτη 2014-2017.

Στο σύνολό τους οι τιμές των δεικτών που αναζητήθηκαν και διήλθαν επεξεργασίας προκειμένου να διεξαχθούν συμπεράσματα στα πλαίσια της γεωπολιτικής ανάλυσης προέκυψαν από την επίσημη βάση δεδομένων (database) της Παγκόσμιας Τράπεζας (<https://data.worldbank.org>) η οποία αντλεί συνεχώς δεδομένα από χιλιάδες άλλους αξιόπιστους φορείς πληροφοριών και αποτελεί μία πραγματικά αξιόπιστη πηγή άντλησης δεδομένων.

Υποσύστημα Α: Ελλάδα				
	Πυλώνας Α & Α		Πυλώνας Β	
<u>Έτος</u>	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5)	Control of Corruption
1990	8.488	6.1	--	--
2000	6.653	11.1	0,81	0,63
2014	10.292	--	-0,14	-0,14
2015	24.831	10.3	-0,24	-0,12
2016	46.411	--	-0,13	-0,13
2017	38.988	--	-0,08	-0,11

Υποσύστημα Β: Τουρκία				
	Πυλώνας Α & Α		Πυλώνας Β	
<u>Έτος</u>	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5)	Control of Corruption
1990	28.000	2.2	--	--
2000	3.096	2.0	-0,80	-0,26
2014	1.587.365	--	-1,09	-0,13
2015	2.541.348	3.8	-1,50	-0,16
2016	2.869.419	--	-2,01	-0,20
2017	3.480.350	--	-1,79	-0,21

Υποσύστημα Γ: Κύπρος

	Πυλώνας A & A		Πυλώνας Π	
Έτος	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5)	Control of Corruption
1990	31	5.7	--	--
2000	73	8.5	0,52	1,08
2014	5.120	--	0,55	1,07
2015	7.062	16.8	0,54	0,97
2016	8.478	--	0,59	0,79
2017	9.790	--	0,53	0,75

Έχοντας πλέον τις πρώτες ύλες στη διάθεσή μας η έρευνα είναι σε θέση να περάσει σε δεύτερο στάδιο, αυτό της επεξεργασίας τους προς αναζήτηση της τάσης ανακατανομής ισχύος για κάθε ένα από τα ανωτέρω υποσυστήματα.

Σε αυτό το στάδιο, γίνεται η επεξεργασία των παραπάνω τιμών ώστε να πραγματοποιηθεί το γεωπολιτικό υπόδειγμα που θα ενσωματώνει τις τάσεις ανακατανομής ισχύος που θα διαμορφωθούν.

Αρχικά, θα πρέπει να επεξεργαστούμε τις τιμές ώστε να καταστούν συγκρίσιμες. Αυτό εν προκειμένω θα γίνει με τη μέθοδο της **Κανονικοποίησης** και πιο συγκεκριμένα με την κανονικοποίηση **ελαχίστου-μεγίστου** που είναι και από τις πιο διαδεδομένες στη διεθνή βιβλιογραφία και εφαρμόζει τον παρακάτω τύπο:

$$x' = \frac{x - \min_A}{\max_A - \min_A} (\text{new_max}_A - \text{new_min}_A) + \text{new_min}_A$$

Όπου:

- **min_A**: Η ελάχιστη τιμή από το σύνολο δεδομένων του συστήματος για έναν δείκτη

- **maxA**: Η μέγιστη τιμή από το σύνολο δεδομένων του συστήματος για έναν δείκτη
- **new_minA**: Η νέα ελάχιστη τιμή στο διάστημα που αποφασίζει ο αναλυτής
- **new_maxA**: Η νέα μέγιστη τιμή στο διάστημα που αποφασίζει ο αναλυτής

Η παραπάνω εξίσωση θα εφαρμοστεί για τους δείκτες του Πυλώνα Άμυνας & Ασφάλειας (καθώς οι άλλοι δύο όντας σύνθετοι έχουν ήδη την επιθυμητή μορφή) για το διάστημα των ετών που παρουσιάζονται στα πινακάκια που παρατέθηκαν ανωτέρω.

Δεν πρέπει να παραλειφθεί η αναφορά σε δύο σημαντικές δυσκολίες που προέκυψαν στην εφαρμογή της μεθόδου αυτής και αναφέρονται κάτωθι:

Πρώτον δημιουργήθηκαν οι παραπάνω πίνακες με συγκεκριμένες ελλείψεις όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό και από τα κελιά που παραμένουν κενά, λόγω έλλειψης δεδομένων στην βάση της Παγκόσμιας Τράπεζας απ' όπου και αντλήθηκαν,

Και δεύτερον, η μέθοδος κανονικοποίησης που επιλέχθηκε περιλαμβάνει το μειονέκτημα της μερικής ανομοιομορφίας των προϊόντων τιμών που θα προκύψουν καθώς ο παραπάνω μαθηματικός τύπος αδυνατεί να παράξει τιμές με αρνητικό πρόσημο (όπως αυτές των πυλώνων πολιτικής).

Οι παραπάνω δυσκολίες, αν και όχι απροσπέλαστες, θεωρήθηκε σκόπιμο από τον γράφοντα να μην καλυφθούν καθώς έτσι το αποτέλεσμα θα ήταν περισσότερο ανόθευτο και ειλικρινές ως προς την υπό εξελίξει επιστήμη της ΣΓΑ, αλλά και προς τον μέσο αναγνώστη.

Έτσι θα παραχθεί ευθύς αμέσως ένα αποτέλεσμα ομοιόμορφο με όμοιες τιμές που θα ευνοήσουν τον υπολογισμό της ανακατανομής ισχύος για τον κάθε πυλώνα στο κάθε υποσύστημα ξεχωριστά.

Με τα παραπάνω στοιχεία λοιπόν, έστω ότι το εύρος τιμών που επιλέγει να εργαστεί ο αναλυτής στην συγκεκριμένη περίπτωση, είναι το διάστημα $[0,1]$. Επομένως γνωρίζουμε:

- $\text{new_minA} = 0$
- $\text{new_maxA} = 1$

Έτσι ο τύπος της κανονικοποίησης Ελαχίστου-Μεγίστου απλοποιείται σημαντικά:

$$x' = \frac{x - \min_A}{\max_A - \min_A}$$

Εφαρμόζοντας τον τύπο αυτό λοιπόν, οι νέες απλοποιημένες τιμές που προκύπτουν διαμορφώνουν τους πίνακες ως εξής:

<u>Υποσύστημα Α: Ελλάδα</u>				
	Πυλώνας Α & Α		Πυλώνας Β	
<u>Έτος</u>	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5)	Control of Corruption
1990	0,04	0	--	--
2000	0	1	0,81	0,63
2014	0,09	--	-0,14	-0,14
2015	0,45	0,84	-0,24	-0,12
2016	1	--	-0,13	-0,13
2017	0,81	--	-0,08	-0,11

<u>Υποσύστημα Β: Τουρκία</u>				
	Πυλώνας Α & Α		Πυλώνας Β	
<u>Έτος</u>	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5)	Control of Corruption
1990	0,007	0,11	--	--

2000	0	0	-0,80	-0,26
2014	0,45	--	-1,09	-0,13
2015	0,72	1	-1,50	-0,16
2016	0,82	--	-2,01	-0,20
2017	1	--	-1,79	-0,21

Υποσύστημα Γ: Κύπρος				
	Πυλώνας Α & Α		Πυλώνας Β	
<u>Έτος</u>	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5)	Control of Corruption
1990	0	0	--	--
2000	0,004	0,25	0,52	1,08
2014	0,52	--	0,55	1,07
2015	0,72	1	0,54	0,97
2016	0,86	--	0,59	0,79
2017	1	--	0,53	0,75

Από τη στιγμή λοιπόν που απλοποιήθηκαν οι τιμές των δεικτών μας, πρέπει να υπολογίσουμε την Τάση Ανακατανομής Ισχύος για κάθε έναν πυλώνα ξεχωριστά.

Αυτό γίνεται με την πρόσθεση των τιμών ανά έτος, αλλά έπεται του ορισμού βαρύτητας των δεικτών. Στην προκειμένη περίπτωση έχουμε 2 δείκτες υπο εξέταση οπότε θα θέσουμε δείκτη βαρύτητας σε αυτούς.

Ο γράφων εν προκειμένω θέτει πως:

Για τον Πυλώνα Άμυνας & Ασφάλειας οι δείκτες βαρύτητας ορίζονται ως εξής:

Refugee population by country or territory of asylum 40% ή 0,4
International migrant stock – percentage of population (%) 60% ή 0,6

Ενώ για τον Πυλώνα Πολιτικής οι δείκτες βαρύτητας ορίζονται ως έχει:

Political Stability and Absence of Violence/Terrorism 70% ή 0,7
Control of Corruption 30% ή 0,3

Αφού πολλαπλασιαστούν με τον αντίστοιχο δείκτη βαρύτητάς τους (π.χ. 0,4), θα προστεθούν για να βγάλουν μία επίδοση ισχύος για κάθε έτος ξεχωριστά.

Επομένως η επίδοση ισχύος του Πυλώνα Άμυνας & Ασφάλειας για κάθε ένα από τα τρία υποσυστήματα διαμορφώνεται ως εξής:

Πυλώνας Α & Α			
Ελλάδα			
<u>Έτος</u>	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Επίδοση ισχύος Πυλώνα
1990	0,04 (*0,4)	0 (*0,6)	0
2000	0 (*0,4)	1 (*0,6)	0
2014	0,09 (*0,4)	--	0,036
2015	0,45 (*0,4)	0,84 (*0,6)	0,684
2016	1 (*0,4)	--	0,4
2017	0,81 (*0,4)	--	0,324

Πυλώνας A & A			
Τουρκία			
<u>Έτος</u>	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Επίδοση ισχύος Πυλώνα
1990	0,007 (*0,4)	0,11 (*0,6)	0,0688
2000	0 (*0,4)	0 (*0,6)	0
2014	0,45(*0,4)	--	0,18
2015	0,72(*0,4)	1 (*0,6)	0,888
2016	0,82(*0,4)	--	0,328
2017	1 (*0,4)	--	0,4

Πυλώνας A & A			
Κύπρος			
<u>Έτος</u>	Refugee population by country or territory of asylum	International migrant stock – percentage of population (%)	Επίδοση ισχύος Πυλώνα
1990	0 (*0,4)	0 (*0,6)	0
2000	0,004 (*0,4)	0,25 (*0,6)	0,1516
2014	0,52 (*0,4)	--	0,208
2015	0,72 (*0,4)	1 (*0,6)	0,1728
2016	0,86 (*0,4)	--	0,344
2017	1 (*0,4)	--	0,4

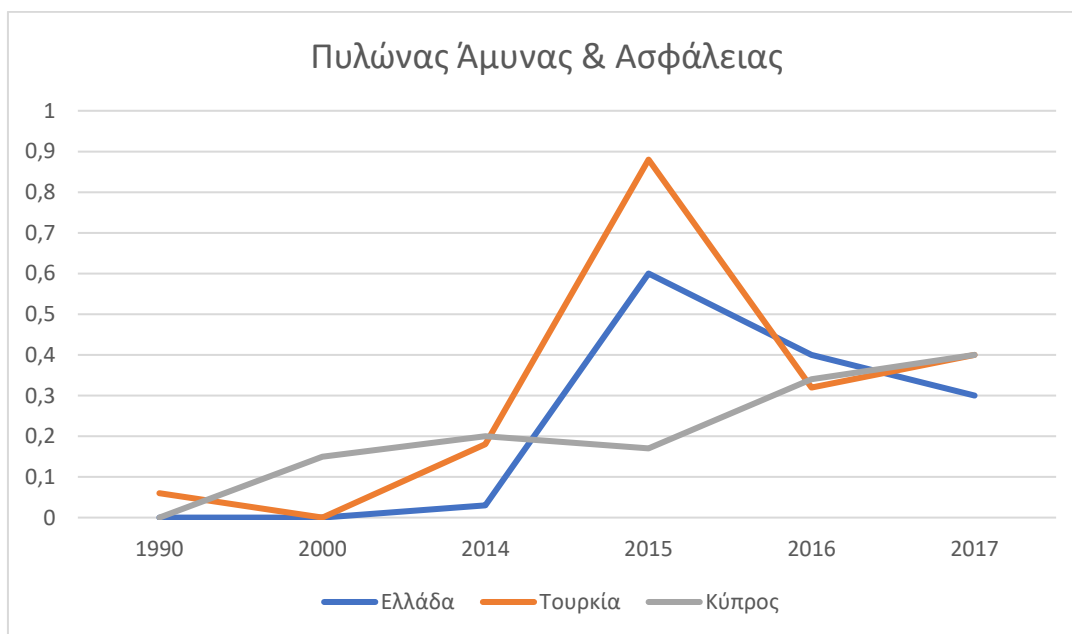
Ενώ αντίστοιχα οι πίνακες με την επίδοση ισχύος του Πυλώνα Πολιτικής διαμορφώνονται:

Πυλώνας Π			
Ελλάδα			
<u>Έτος</u>	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5) (*0,7)	Control of Corruption (*0,3)	Επίδοση ισχύος Πυλώνα
1990	--	--	--
2000	0,81	0,63	0,756
2014	-0,14	-0,14	-0,14
2015	-0,24	-0,12	-0,204
2016	-0,13	-0,13	-0,13
2017	-0,08	-0,11	-0,089

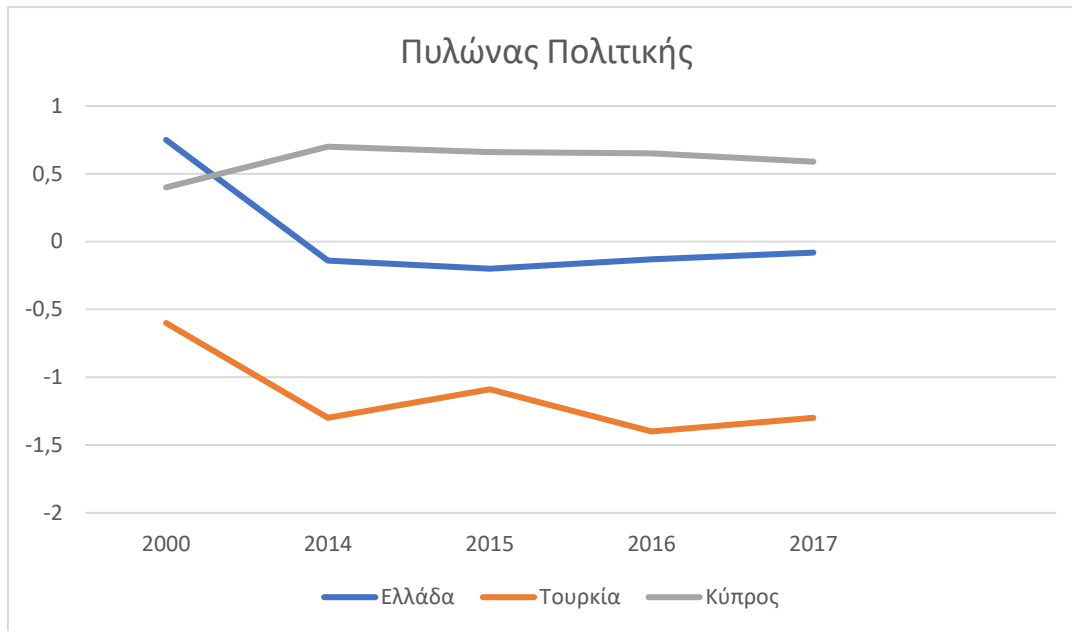
Πυλώνας Π			
Τουρκία			
<u>Έτος</u>	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5) (*0,7)	Control of Corruption (*0,3)	Επίδοση ισχύος Πυλώνα
1990	--	--	--
2000	-0,80	-0,26	-0,638
2014	-1,09	-0,13	-1,369
2015	-1,50	-0,16	-1,098
2016	-2,01	-0,20	-1,467
2017	-1,79	-0,21	-1,316

Πυλώνας Π			
Κύπρος			
Έτος	Political Stability and Absence of Violence/Terrorism (-2.5 - +2.5) (*0,7)	Control of Corruption (*0,3)	Επίδοση ισχύος Πυλώνα
1990	--	--	--
2000	0,52	1,08	0,4732324
2014	0,55	1,07	0,706
2015	0,54	0,97	0,669
2016	0,59	0,79	0,65
2017	0,53	0,75	0,596

Για να γίνουν πιο κατανοητά τα αποτελέσματα των έως τώρα ενεργειών μας, προέχει η οπτικοποίησή τους σε διαγράμματα όπως παρακάτω:

Γράφημα 1: Γραμμική απεικόνιση της επίδοσης ισχύος του Πυλώνα Α & Α στα 3 Υποσυστήματα

Γράφημα 2: Γραμμική απεικόνιση της επίδοσης ισχύος του Πυλώνα Πολιτικής στα 3 Υποσυστήματα

Τάση Ανακατανομής Ισχύος Υποσυστήματος

Αφού υπολογιστούν όλες οι Επιδόσεις Ισχύος για τους τέσσερις Πυλώνες που καθορίζουν ένα Υποσύστημα, πρέπει αυτές οι επιδόσεις να συνθέσουν τη συνολική επίδοση ισχύος του Υποσυστήματος.

Για να επιτευχθεί αυτή η σύνθεση, προτείνεται η πρόσθεση των Επιδόσεων Ισχύος των επιμέρους Πυλώνων, χρησιμοποιώντας συντελεστές βαρύτητας.

Ο αναλυτής, με βάση την εμπειρία και την κρίση του, αποδίδει συντελεστές βαρύτητας στην Επίδοση Ισχύος κάθε Πυλώνα του Υποσυστήματος, δίνοντας έτσι μεγαλύτερη σημασία σε εκείνους που θεωρεί πιο σημαντικούς.

Έχοντας αυτά κατά νου, θα ορίσουμε συντελεστές βαρύτητας στους 2 υπό εξέταση πυλώνες ως εξής:

Πυλώνας Άμυνας & Ασφάλειας	60% ή 0,6
Πυλώνας Πολιτικής	40% ή 0,4

Επομένως, με όμοια μέθοδο υπολογισμού της ανακατανομής ισχύος όπως και πριν, προκύπτει η τάση ανακατανομής ισχύος των υποσυστημάτων μας όπως απεικονίζεται στους πίνακες I, II και III.¹⁶

Πίνακας I: Τάση Ανακατανομής Ισχύος του Υποσυστήματος A - Ελλάδα

Υποσύστημα A: Ελλάδα			
Έτος	Πυλώνας Άμυνας & Ασφάλειας (*0,6)	Πυλώνας Πολιτικής (*0,4)	Επίδοση Ισχύος Υποσυστήματος
1990	0	--	0
2000	0	0,756	0,302
2014	0,036	-0,14	-0,0344
2015	0,684	-0,204	0,3288
2016	0,4	-0,13	0,188
2017	0,324	-0,089	0,1588

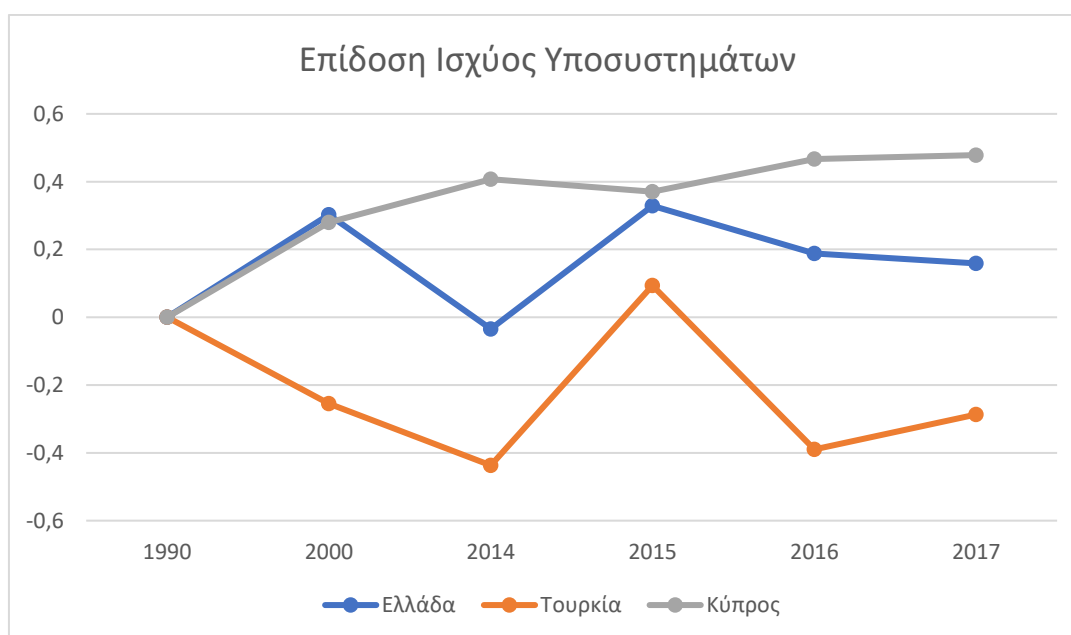
Πίνακας II: Τάση Ανακατανομής Ισχύος Υποσυστήματος B - Τουρκία

Υποσύστημα B: Τουρκία			
Έτος	Πυλώνας Άμυνας & Ασφάλειας (*0,6)	Πυλώνας Πολιτικής (*0,4)	Επίδοση Ισχύος Υποσυστήματος
1990	0,068	--	0
2000	0	-0,638	-0,2552
2014	0,18	-1,369	-0,4369
2015	0,888	-1,098	0,0936
2016	0,328	-1,467	-0,39
2017	0,4	-1,316	-0,2864

¹⁶ Στους Πίνακες I,II & III οι τιμές που εμφανίζονται στους δείκτες των Πυλώνων A & A, και II, είναι απλοποιημένη μορφή των τιμών που προέκυψαν στο προηγούμενο στάδιο της έρευνας. Η απλοποιημένη μορφή τους πλέον περιλαμβάνει έως 3 δεκαδικά ψηφία.

Πίνακας III: Τάση Ανακατανομής Ισχύος Υποσυστήματος Γ – Κύπρος

Υποσύστημα Γ: Κύπρος			
Έτος	Πυλώνας Άμυνας & Ασφάλειας (*0,6)	Πυλώνας Πολιτικής (*0,4)	Επίδοση Ισχύος Υποσυστήματος
1990	0	--	0
2000	0,151	0,473	0,2798
2014	0,208	0,706	0,4072
2015	0,172	0,669	0,3708
2016	0,344	0,65	0,4664
2017	0,4	0,596	0,4784

Γράφημα 3: Γραμμική Απεικόνιση της Επίδοσης Ισχύος Υποσυστημάτων

Συνολική Επίδοση Ισχύος Συστήματος

Για να μπορέσει να εξαχθεί αληθοφανές συμπέρασμα όσον αφορά την ισορροπία ισχύος σε ένα σύστημα με υποσυστήματα που έχουν αντικρουόμενα συμφέροντα, θα πρέπει να γίνει μία ομαδοποίηση των υποσυστημάτων. Εν προκειμένω, οι δύο ομάδες συμφερόντων είναι: οι ελληνόφωνες δυνάμεις (Ελλάδα, Κύπρος), και η Τουρκία.

Με την άθροιση των επιμέρους ενιαίων επιδόσεων των Υποσυστημάτων σε επίπεδο Κατηγορίας Συμφερόντων, παίρνουμε τις αλγεβρικές τιμές κατ' έτος για κάθε μια κατηγορία. Ακολουθεί η απεικόνιση ακριβώς αυτών των τιμών στον πίνακα IV:

Πίνακας IV: Άθροισμα ελληνόφωνων συμφερόντων και υπολογισμός επίδοσης ισχύος.

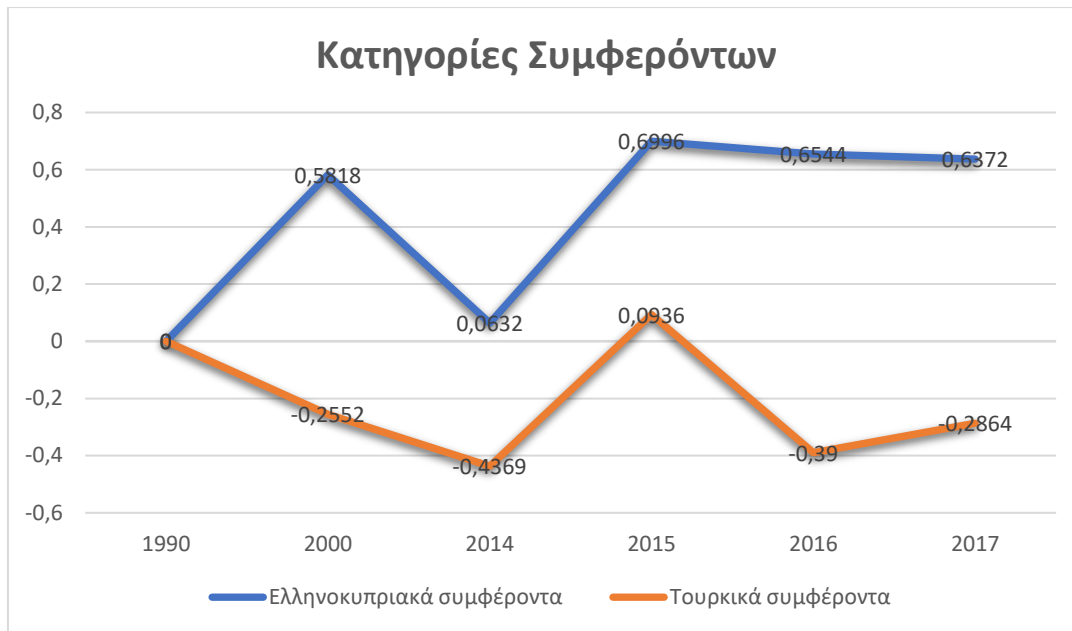
Έτος	Υποσύστημα Α: Ελλάδα	Υποσύστημα Γ: Κύπρος	«Ελληνόφωνα συμφέροντα»
1990	0	0	0
2000	0,302	0,2798	0,5818
2014	-0,0344	0,4072	0,0632
2015	0,3288	0,3708	0,6996
2016	0,188	0,4664	0,6544
2017	0,1588	0,4784	0,6372

Οπότε σε αντιπαράθεση με τα «τουρκικά συμφέροντα» παρουσιάζονται στον πίνακα V.

Πίνακας V: Παράθεση επιδόσεων ισχύος ελληνόφωνων και τουρκικών συμφερόντων ανά έτος.

Έτος	Ελληνόφωνα Συμφέροντα	Τουρκικά Συμφέροντα
1990	0	0
2000	0,5818	-0,2552
2014	0,0632	-0,4369
2015	0,6996	0,0936
2016	0,6544	-0,39
2017	0,6372	-0,2864

Τελικά, με τους αλγεβρικούς δείκτες που προέκυψαν από την ΣΓΑ στο υπό μελέτη σύστημα, προκύπτει το εξής τελικό γράφημα 4 που ακολουθεί.

Γράφημα 4: Γραμμική απεικόνιση της επιδόσεως ισχύος των αντιθέτων συμφερόντων εντός του συστήματος της μελέτης

Σε αυτό το σημείο, έχοντας περατώσει την Συστημική Γεωπολιτική Ανάλυση του συστήματός μας, πρέπει να διεξάγουμε συμπεράσματα προχωρώντας πλέον στην μέθοδο της Γεωστρατηγικής Σύνθεσης.

Πριν όμως γίνει αυτό, είναι χρήσιμο για την έκθεση του αναγνώστη στο πραγματικό εύρος και την πολυπλοκότητα του συστήματος, να γίνει μία συνοπτική αναφορά σε ορισμένους υπερσυστημικούς δρώντες που επηρεάζουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τα τεκταινόμενα εντός αυτού.

5.1.2.γ Υπερσυστημικοί δρώντες:

Σε αυτή την υπο ενότητα θα αναφερθούν οι κυριότεροι δρώντες που αν και δεν ανήκουν σε κάποιο από τα υποσυστήματα που μελετήθηκαν, συνεχίζουν να επηρεάζουν τα δεδομένα στο φαινόμενο της μαζικής εισροής μεταναστών από την Ασία μέσω Τουρκίας στην Ελλάδα και την Κύπρο (και κατ' επέκταση στην Ευρώπη), καθώς παίζουν κάποιον ρόλο είτε στις πολιτικές και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, είτε στο μέτωπο εισδοχής και προώθησης μεταναστών.

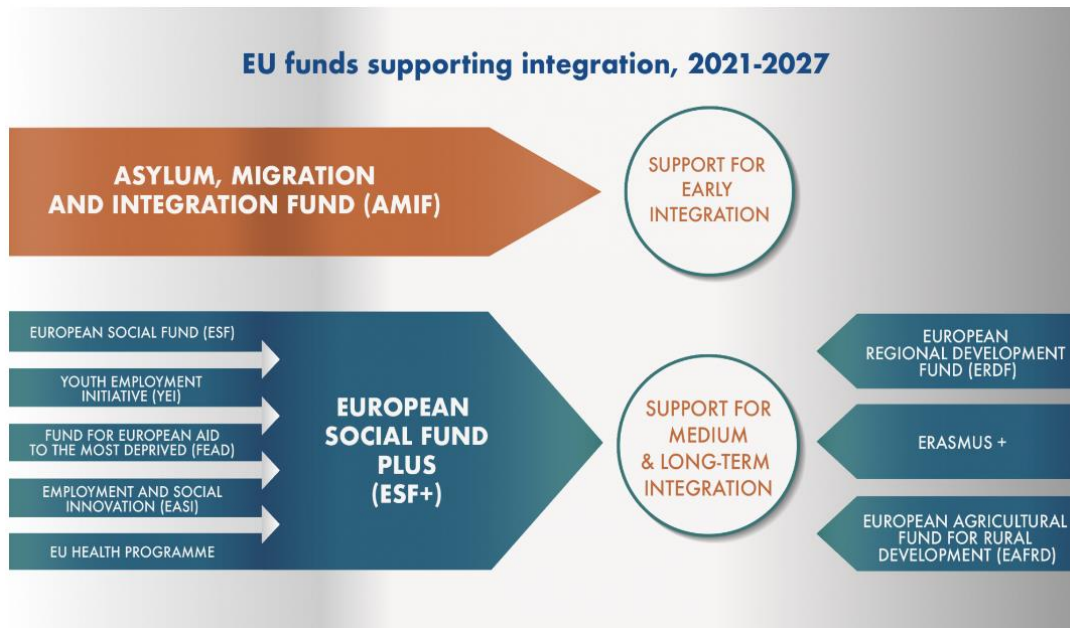
1. Ε.Ε

Πρώτη και κυριότερη σε αυτή τη λίστα δε θα μπορούσε να είναι άλλη από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση που μέσω των οργάνων της, είτε κεντρικών όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είτε περιφερειακών όπως η FRONTEX, λαμβάνει αποφάσεις τις οποίες μετουσιώνει σε πράξη πολλές φορές και για λογαριασμό κρατών που δεν επιθυμούν να ακολουθήσουν τις ίδιες πολιτικές (π.χ. Ουγγαρία, Πολωνία).

Ενδεικτικά, η ΕΕ μέσω διαφόρων funds όπως τα παρακάτω:

- The European Regional Development Fund (ERDF)
- The European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)
- The European Maritime and Fisheries Fund (EMFF)
- The Citizens, Equality, Rights and Values programme (CERV)
- The European Solidarity Corps (ESC)

Η το European Social Fund (ESF+) χρηματοδοτεί με υπέρογκα ποσά διάφορα προγράμματα που αφορούν την προσαρμογή και αφομοίωση μεταναστών στις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Συγκεκριμένα το ESF+, σύμφωνα με στοιχεία που παραθέτει στην επίσημη ιστοσελίδα της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με συνολικό προϋπολογισμό 99,3 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2021-2027, είναι το κύριο μέσο επενδύσεων της ΕΕ για την οικοδόμηση μιας πιο κοινωνικής Ευρώπης χωρίς αποκλεισμούς. Αποτελεί βασική πηγή χρηματοδότησης μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων πρωτοβουλιών ένταξης που δημιουργήθηκαν για τη στήριξη της απασχόλησης και τη συμβολή σε μια δίκαιη κοινωνία χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς. (Πηγή: <https://migrant-integration.ec.europa.eu/funding>)

Εικόνα 1: Πηγές χρηματοδότησης της ΕΕ προς ενίσχυση της αφομοίωσης μεταναστών, 2021-2027.

(Πηγή: <https://migrant-integration.ec.europa.eu/funding>)

2. ΜΚΟ

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις δύσκολα μπορούν να ενταχθούν σε μία κατηγορία καθώς τα κίνητρα και οι επιδιώξεις της καθεμίας διαφέρουν. Παρόλα αυτά, υπάρχει ένα διαρκώς επαναλαμβανόμενο μοτίβο που ορίζει ΜΚΟ και μετανάστευση ως δύο δοχεία συγκοινωνούντα με διαρκή διασύνδεση.

Χαρακτηριστικά, μπορεί κανείς με μία αναζήτηση λίγων λεπτών να βρεθεί μπροστά στα στοιχεία των πολλών εκείνων ΜΚΟ που καταπιάνονται ακριβώς με το μεταναστευτικό ζήτημα όπως οι κάτωθι (Ελλάδα):

1. PRAKSIS
2. ARSIS, Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης νέων
3. ΚΑΡΙΤΑΣ
4. ΚΕΘΕΑ MOSAIC

και άλλες πολλές. Μάλιστα αρκετές από αυτές χρηματοδοτούνται μέσω οργανισμών και ατόμων με σκιάδη συμφέροντα όπως εκατομμυριούχοι εβραϊκής καταγωγής που στην Ελλάδα μέσω της Solidarity NOW, μη κερδοσκοπικής οργάνωσης που δραστηριοποιείται

στον τομέα της εκπαίδευσης και αφομοίωσης μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, παίζουν τον ρόλο τους στην ενίσχυση παρά στην επίλυση του ζητήματος.

Κοινή πολιτική και νοοτροπία όλων των αντίστοιχων ΜΚΟ που αναλαμβάνουν να καταπιαστούν με το μεταναστευτικό αποτελεί η υποδοχή, όχι η απαγόρευση, η αλληλεγγύη, όχι η απομόνωση, η αφομοίωση, όχι η διατήρηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών που μας ξεχωρίζουν. Αυτή η πολιτική αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της στάσης όλων σχεδόν των πολιτικών κομμάτων, τόσο της κυβέρνησης όσο και της αντιπολίτευσης τα τελευταία τουλάχιστον 15 χρόνια.

Ενώ οι εν λόγω οργανώσεις βρίσκονται σε διαρκή αντιπαλότητα με το ελληνικό λιμενικό για τα λεγόμενα push backs και τις επαναπροωθήσεις, βρίσκονται σε αγαστή συνεργασία με την τουρκική ακτοφυλακή όπως πολλάκις έχει αποκαλυφθεί σε υποθέσεις όπως αυτή της Aegean Boat Report το 2021:

«Καθώς η έρευνα είναι σε εξέλιξη, οι επίσημες Αρχές δεν έχουν κατονομάσει τη ΜΚΟ, η οποία εμπλέκεται σε όλα τα παραπάνω. Όμως η ΜΚΟ Aegean Boat Report σε ανάρτηση στο διαδίκτυο φρόντισε να απαντήσει σαν να γνωρίζει η ίδια ότι είναι η ΜΚΟ στην οποία αναφέρθηκαν οι επίσημες ανακοινώσεις. Στην απάντησή της αυτή αποκαλύπτει πλήρως τους σκοπούς της δράσης της, επιτιθέμενη κατά της χώρας μας και των αρχών ασφαλείας, τις οποίες κατηγορεί για παράνομες δραστηριότητες.

Η συνεργασία της ΜΚΟ με την τουρκική πλευρά συνεχίζεται κι εδώ, καθώς αυτή υιοθετεί πλήρως τους τουρκικούς ισχυρισμούς σχετικά με τις επαναπροωθήσεις που έχουν ως στόχο να μετατρέψουν τη χώρα μας σε «θύτη» στο Μεταναστευτικό, αντί για θύμα που είναι.»¹⁷

¹⁷ Άρθρο στο newsbreak.gr στις 01/08/2021. <https://www.newsbreak.gr/ellada/229898/mko-toy-aigaiouy-pioni-tis-toyrkias/>

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα ακολουθήσει η ερμηνεία των δεδομένων που προέκυψαν στο προηγούμενο κεφάλαιο ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα όσον αφορά τις ισορροπίες ισχύος στο υπό μελέτη σύμπλοκο.

6.1. ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ανάδειξη των δεδομένων που αφορούν την μετανάστευση αλλοφύλων και αλλοθρήσκων πληθυσμών στην Ελλάδα έχει ως σκοπό την ενημέρωση, την αφύπνιση και την πρόσδοση προσοχής του μέσου αναγνώστη, είτε αρμοδίου είτε όχι σε θέματα μετανάστευσης και πολιτικής εν γένει. Όπως ο γεωπολιτικός αναλυτής διεξάγει μία έρευνα με σκοπό να υπογραμμίσει στους ιθύνοντες της χώρας του τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν ώστε να προβούν σε αλλαγές και διορθώσεις, ακόμη και σε εκ νέου χάραξη εξωτερικής πολιτικής, έτσι και εδώ, η παρούσα μελέτη θα ερμηνευθεί σαν να απευθύνεται σε παράγοντες καθ' ύλην αρμόδιους να προβούν στις προτεινόμενες αλλαγές που επιτάσσει το αποτέλεσμα της εργασίας.

Γίνεται λοιπόν εμφανές μέχρι και στον τελευταίο παρατηρητή πως πλέον οι αριθμοί μεταναστών που βρίσκονται σε διαδικασία μετεγκατάστασης στην ευρωπαϊκή ήπειρο 1) βρίσκουν τη χώρα μας ως επικρατέστερη δίοδο λόγω εγγύτητας και ευνοϊκής μεταχείρισης τόσο από τις τουρκικές όσο και από τις ελληνικές αρχές, και 2) αποκτούν μία ολοένα αυξανόμενη δυναμική σε σημείο που γίνονται δυσβάστακτοι για ένα κράτος όπως η Ελλάδα.

Οι δείκτες στην προηγηθείσα μελέτη είναι ανησυχητικοί. Κάποιος με μία πρώτη ανάγνωση θα έλεγε πως ειδικά στην αντίπερα όχθη τα πράγματα είναι χειρότερα. Με μία δεύτερη ανάγνωση όμως θα γίνει φανερό πως η κατάσταση αυτή είναι μεταβαλλόμενη και στον άξονα του χώρου καθώς κύριος πρωταγωνιστής της είναι μάζες ανθρώπων που τείνουν να μετακινούνται μέσα σε ορισμένα γεωγραφικά πλαίσια.

Έτσι λοιπόν, μία μεταβλητή που δηλώνει επιβάρυνση της Τουρκίας στον τομέα εισδοχής μεταναστών, εύκολα μετατρέπεται σε μία αντίστοιχη μεταβλητή που θα προβάλλει την ίδια (και πολλαπλάσια) επιβάρυνση σε χώρες πολύ μικρότερες τόσο γεωγραφικά όσο και πληθυσμιακά όπως η Ελλάδα και η Κύπρος.

Ποιο είναι το πρόβλημα λοιπόν με αυτή την τάση μετακίνησης και μετεγκατάστασης ανθρώπων από την Ασία και την Αφρική στην Ελλάδα μέσω Τουρκίας; Αυτό το ερώτημα είναι το πιο φλέγον στην προκειμένη περίπτωση και αποτελεί τον σκοπό της μελέτης μας.

Οι κατηγορίες που επιλέχθηκαν ως πυλώνες της ανάλυσής μας στο προηγούμενο κεφάλαιο, δεν ήταν καθόλου τυχαίες. Αφού γίνει μία σύντομη αναφορά στους 2 βασικούς παράγοντες που επηρεάζονται με την κατάσταση αυτή, θα επεξηγήσουμε πως η εθνική άμυνα και ασφάλεια της Ελλάδος τίθεται σε κίνδυνο με την συνέργεια και συνενοχή του πολιτικού κόσμου της.

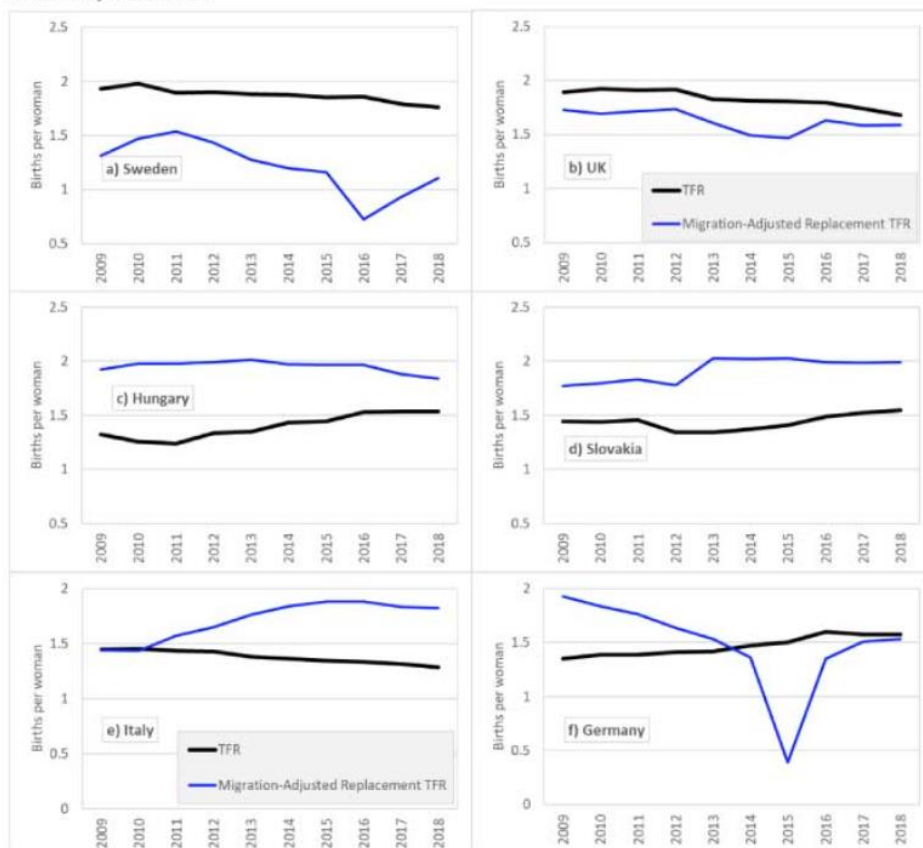
Πρώτος και κυριότερος παράγοντας είναι ο δημογραφικός. Με την αθρόα μετανάστευση αλλοφύλων πληθυσμών σε μία χώρα του μεγέθους της Ελλάδος η αφομοίωση, η ανάμειξη και εν τέλει η αλλοίωση της εθνολογικής σύνθεσης του πληθυσμού της χώρας μας είναι αναπόφευκτη εξέλιξη. Να σημειωθεί πως όσες φορές το μεταναστευτικό τίθεται σε δημόσια διαβούλευση, η συζήτηση συνήθως περιστρέφεται γύρω από ζητήματα δικαιωμάτων και διαχείρισης μέσω ισορροπημένης κατανομής των παρανόμως εισελθόντων πληθυσμών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Ποτέ δεν τίθεται όριο στο πόσους μετανάστες μπορεί να αντέξει μία χώρα. Πόσοι είναι πλέον αρκετοί. Ποιος είναι αυτός ο αριθμός που αν ξεπεραστεί θα δημιουργήσει πρόβλημα αφομοίωσης και συνύπαρξης. Συνήθως η απάντηση είναι πως κάτι τέτοιο απλούστατα δεν υφίσταται. Η Ευρώπη είναι βυθισμένη σε μία ατέρμονη δίνη που την ωθεί σε ένα μέλλον πολυπολιτισμικό για αυτήν, αλλά όχι για τις χώρες εκτός αυτής, μία φυλετική και πολιτισμική μίξη άνευ προηγουμένου όχι μόνο λόγω του όγκου των μεταναστών που αδιάκοπα εισέρχονται σε αυτήν για να μείνουν, αλλά και λόγω της αδιανόητης αυτοχειρίας που μέσω της χειραγώγησης των ελίτ, διαπράττει ο δυτικός άνθρωπος με το να αποδέχεται και πολλές φορές να υπερασπίζεται την αλλοίωση του ίδιου του πολιτισμού και της ίδιας του της φυλής. Και όλα αυτά, χωρίς να προκύψει κανένας πόλεμος, χωρίς να προηγηθεί κάποιου είδους συνθηκολόγηση που τους ανάγκασε.

Η δημογραφική απειλή για τον λευκό ευρωπαϊό και κατ' επέκταση για τον Έλληνα είναι στον ορίζοντα και όσο συνεχίζεται η εισαγωγή αλλοφύλων πληθυσμών με μεγαλύτερα ποσοστά γεννήσεων από τους γηγενείς, η υλοποίηση της αντικατάστασης πληθυσμών αλλιώς γνωστή και ως «Le Grande Remplacement» από τον Γάλλο Ρενό Καμύ, είναι απλώς θέμα χρόνου. Η κατάσταση πλέον έχει προχωρήσει σε τέτοιο σημείο ώστε οι φωνές που προτάσσουν την ενσωμάτωση μεταναστών με υψηλούς δείκτες γεννήσεων σε χώρες που αντιμετωπίζουν δημογραφικό πρόβλημα ολοένα και αυξάνονται:

«Σε άλλη σύσταση, η έκθεση ζητά «διαχειριζόμενη νόμιμη μετανάστευση» για την κάλυψη του αυξανόμενου αριθμού κενών θέσεων, οι οποίες βρίσκονται ήδη σε επίπεδα ρεκόρ.

Η Ένωση, η οποία βρίσκεται στη μέση ενός σκληρού αγώνα για τη μεταρρύθμιση της πολιτικής της για το άσυλο, υποδέχθηκε 3 εκατομμύρια μετανάστες εργάτες μέσω νόμιμων διαύλων πέρυσι, σε σύγκριση με 300.000 που έφτασαν μέσω παράτυπων διαύλων.»¹⁸

Figure 1 – Observed and migration-adjusted replacement fertility in selected European countries, 2009-2018

Note: Note the change of range in panels (e) and (f)

Source: Parr (2023a)

Διάγραμμα που συγκρίνει τους πληθυσμούς που υπέστησαν ανάμειξη με μετανάστες (μπλε), με αμιγώς γηγενείς (μαύρο), όσον αφορά τα επίπεδα γεννήσεων σε 6 ευρωπαϊκές χώρες (Σουηδία, Μ. Βρετανία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Ιταλία και Γερμανία) από το 2009 έως το 2018.

¹⁸ [Οικονομικός Ταχυδρόμος: "Δημογραφικό: Λύση στη γήρανση του πληθυσμού με μετανάστες", 05.11.2023](#)

Πηγή: <https://www.niussp.org/fertility-and-reproduction/replacement-fertility-with-immigration-in-europe/>

Η εν λόγω μελέτη όμως πραγματοποιήθηκε ώστε να δώσει και μία γεωπολιτική ερμηνεία στην ήδη επώδυνη αυτή κατάσταση για την Ελλάδα με σκοπό να γίνουν διαπιστώσεις και προτάσεις βελτίωσης της γεωστρατηγικής θέσης της χώρας μας.

Αναλύοντας τα δεδομένα που προέκυψαν στη ΣΓΑ που προηγήθηκε, οι δείκτες της Ελλάδας και Κύπρου μας θέτουν σε μία εμφανώς καλύτερη θέση εντός του συστήματος της Α. Μεσογείου όπως φάνηκε και στην απεικόνιση μας στα Γραφήματα 3 & 4. Αυτή η κατάσταση δε μπορεί όμως να έχει μονοδιάστατη ανάγνωση. Καθώς η Τουρκία αποφασίζει να δρα επεκτατικά τόσο στην ευρύτερη περιοχή της Β. Συρίας όσο και στο Αιγαίο, με σκοπό την αυξημένη επιρροή της στις περιοχές αυτές που δεν αποτελούν κομμάτι εντός του οποίου μπορεί να ασκήσει άμεση κυριαρχία, η Ελλάδα λαμβάνει μια παθητική στάση τόσο στις παραβιάσεις της Τουρκίας στο Αιγαίο, όσο και στο θέμα του μεταναστευτικού, δίνοντας έτσι στην Τουρκία τα ηνία της κατάστασης.

Όταν λοιπόν λέμε πως στην προκειμένη φάση η Τουρκία αποτελεί τον ηνίοχο του μεταναστευτικού στην Α. Μεσόγειο, δεν πρόκειται για κάποιου είδους γενίκευση, αλλά ρητή παραδοχή από επίσημα χείλη όπως αυτά του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ο οποίος στο παρελθόν έχει προχωρήσει σε αντίστοιχες δηλώσεις πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: *«Σύμφωνα με το Reuters, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν δήλωσε την Πέμπτη ότι η Άγκυρα θα στείλει στην Ευρώπη τους 3,6 εκατ. πρόσφυγες που βρίσκονται στην Τουρκία, εάν η Ευρώπη ή ευρωπαϊκές χώρες χαρακτηρίσουν τη στρατιωτική επιδρομή στη Συρία ως κατοχή. «Θα ανοίξουμε τις πύλες και θα στείλουμε 3,6 εκατ. πρόσφυγες προς τα εκεί» ανέφερε ο Ερντογάν, μιλώντας σε βουλευτές του κόμματός του.»*¹⁹

Η Ελλάδα βρίσκεται λοιπόν σε αυτή την κατάσταση όπου καλείται να συνυπάρξει με έναν γείτονα που φτάνει στο σημείο να απειλεί με την εργαλειοποίηση του μεταναστευτικού χάρη στην γεωγραφική της θέση, και έρχεται καθημερινά αντιμέτωπη με ορδές μεταναστών που με την πρωτοβουλία ή την απλή ανοχή της Τουρκίας αποπειρώνται να εισέλθουν σε αυτήν.

¹⁹ ["Ερντογάν: Θα στείλουμε 3,6 εκατομμύρια πρόσφυγες στην Ευρώπη, αν χρειαστεί", ΕΘΝΟΣ, 10/10/2019](#)

Και εδώ έρχεται να αποδείξει η διοίκηση της Ελλάδος (πολιτική και στρατιωτική), πως επιδεικνύει ανορθολογική συμπεριφορά, και πως δεν μεριμνά για την γεωστρατηγική της αναβάθμιση. Αυτό αποδεικνύεται από τα πεπραγμένα των ελληνικών αρχών στην αντιμετώπιση του προβλήματος που είναι κάτι παραπάνω από ανεπαρκή και αναποτελεσματικά, και εξηγούνται παρακάτω:

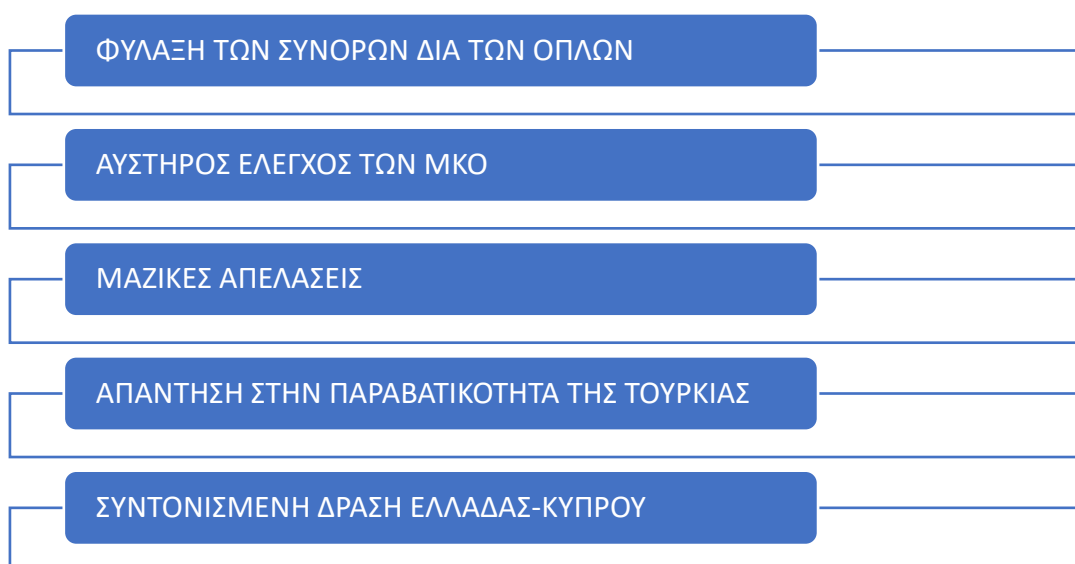
- Η στάση του ελληνικού λιμενικού είναι αρκετά ανεκτική (ειδικά σε σύγκριση με το αντίστοιχο τουρκικό) καθώς η πάγια τακτική του είναι να δρα παθητικά με απλές προειδοποιήσεις απέναντι στο τουρκικό λιμενικό και σε διακινητές, με μόνο βέβαιο και απαράβατο κανόνα να διασώσει οποιονδήποτε χρήζει διάσωσης και να τον μεταφέρει σε ασφαλές ελληνικό έδαφος, αυτό που εξ αρχής ήθελε δηλαδή.
- Η νομοθεσία που ορίζεται και ψηφίζεται από την πολιτική και δικαστική εξουσία επιτάσσει ευνοϊκή μεταχείριση τόσο σε μετανάστες που τους αναγνωρίζεται καθεστώς πρόσφυγα, όσο και σε αυτούς που αποδεδειγμένα δεν χρήζουν αυτής της μεταχείρισης. Τους παρέχονται στέγη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και επιδόματα σε βαθμό που δεν παρέχεται ούτε σε γηγενείς που ζουν στην ένδεια και φορολογούνται για όλες αυτές τις παροχές.
- Η συμπεριφορά και αντιμετώπιση της ΕΛΑΣ²⁰ σε σειρά εγκληματικών πράξεων που αποδεδειγμένα διαπράττουν οι μετανάστες στην ελληνική επικράτεια είναι τουλάχιστον αδικαιολόγητη πάντοτε υπό την πίεση σειράς πολιτικών παραγόντων και ΜΚΟ που θα βρεθούν εκεί για να ασκήσουν σφοδρότατη κριτική στον μέσο αστυνομικό που θα αποπειραθεί να δράσει ως οφείλει, δηλαδή με πυγμή και αυστηρότητα απέναντι σε αλλοδαπό εγκληματία.
- Τέλος, η λεγόμενη «τέταρτη εξουσία», τα ΜΜΕ, πάντοτε οι πρώτοι που θα επηρεάσουν την κοινή γνώμη με αντιρατσιστική προπαγάνδα σε σπάνιες περιπτώσεις που ο μετανάστης θα μετατραπεί σε θύμα, ή να αποκρύψουν την καταγωγή του δράστη όταν ο μετανάστης θα είναι ο θύτης.

²⁰ [Άρθρο που δημοσιεύτηκε στο Πρώτο Θέμα στις 25/10/2023 αναφέρει πως σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΑΣ: " περισσότεροι από το 55% των κρατουμένων στις ελληνικές φυλακές είναι αλλοδαποί."](#)

6.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Έχοντας φτάσει στο σημείο αυτό, πλέον έχει γίνει σαφές πως η Ελλάδα βρίσκεται σε μία δυσχερή θέση με έναν γείτονα που χρησιμοποιεί το μεταναστευτικό ως εργαλείο πίεσης και φθοράς του αντιπάλου βραχυπρόθεσμα, και μακροπρόθεσμα εποφθαλμεί να χρησιμοποιήσει όλους αυτούς τους ομοθρήσκους της πληθυσμούς που έχουν συγκεντρωθεί εντός Ελλάδος ως ενδεχόμενη Πέμπτη φάλαγγα σε περίπτωση κλιμάκωσης της έντασης και σύρραξης των δύο πλευρών.

Πλέον, το μόνο που έχει απομείνει είναι να παρατεθούν οι προτάσεις που αν υλοποιηθούν, θα μπορούσαν να λύσουν το πρόβλημα, όχι αναίμακτα, όμως αποτελεσματικά και ταυτόχρονα θα εδραιώσουν τη χώρα μας γεωστρατηγικά στο πλαίσιο του συσχετισμού δυνάμεων στην ευρύτερη περιοχή.

Εν αρχή, είν' η ασφάλεια. Μέσω της απειλής και χρήσης των μέσων που έτσι κι αλλιώς διαθέτει το ελληνικό λιμενικό και η ελληνική συνοριοφυλακή, οι ροές θα μειωθούν δραματικά καθώς το ρίσκο μεγαλώνει δραματικά για τον μέσο επίδοξο εισβολέα και η αναζήτηση ασφαλέστερων επιλογών θα μετατραπεί σε μονόδρομο.

Με την άμεση και αποτελεσματική φύλαξη των συνόρων όπως θα έκανε σε περίπτωση εισβολής εχθρικών δυνάμεων, το ελληνικό κράτος προφυλάσσεται από κάθε λογής εγκληματικές και τρομοκρατικές ενέργειες που μπορεί να λάμβαναν χώρα σε περίπτωση που επέτρεπε σε οποιονδήποτε ανεξαιρέτως να εισέλθει αναζητώντας ένα καλύτερο αύριο (όπως κάνει τώρα).

Έπειτα, θα πρέπει να διαχειριστεί τους ήδη διαμένοντες εν Ελλάδι που αποτελούν δυνητική απειλή για την ελληνική εσωτερική ασφάλεια και κοινωνική συνοχή. Αυτό υλοποιείται μόνο με παροχή κινήτρων επαναπατρισμού, και σαν δεύτερη επιλογή, μαζικές απελάσεις στην πρώτη διαθέσιμη ασφαλή χώρα. Λύση θα μπορούσε να αποτελέσει και η συμφωνία της Ελλάδος με άλλο κράτος όπως αυτή της Δανίας με την Ρουάντα, ώστε η έταιρη χώρα να λειτουργήσει ως άτυπο κέντρο κράτησης και επαναπροώθησης λαθρομεταναστών, ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός τους σε ελληνικό έδαφος και η χρήση πολύτιμων πόρων της χώρας που μπορούν να χρησιμεύσουν στους γηγενείς.

Στο εσωτερικό, σημαντικό μέτρο καταπολέμησης του φαινομένου αποτελεί και ο αυστηρός έλεγχος της δράσης των ΜΚΟ εντός της ελληνικής επικράτειας. Οποιαδήποτε οργάνωση προκαλεί υποψίες με τον τρόπο δράσης της, το ποιόν των μελών της, την προέλευση της χρηματοδότησής της, και τα κίνητρά της, θα έπρεπε να παύεται αυθημερόν με πρωτοβουλία εισαγγελείας. Καταστατικό και λεπτομερής καταγραφή της δράσης των ΜΚΟ θα τηρείται ανελλιπώς και θα αξιολογείται από τους αρμόδιους φορείς.

Όσον αφορά την εξωτερική πολιτική, η απάντηση στις προκλήσεις τις Τουρκίας στο Αιγαίο με τον ίδιο τρόπο, θα μπορούσε να δράσει ως καταλύτης για την υποχώρηση της γείτονος χώρας στο πεδίο του μεταναστευτικού και θα περνούσε στην απέναντι πλευρά το μήνυμα πως τέτοιες τακτικές δεν πρόκειται να ευδοκιμήσουν και να οδηγήσουν πουθενά. Αυτό θα έβρισκε σύμφωνους και τους περισσότερους από τους συμμάχους της Ελλάδος καθώς η γεωγραφική μας θέση επιτάσσει μία πιο σκληρή στάση απέναντι σε τέτοιες παραβατικές συμπεριφορές.

Σε συνδυασμό με όλα τα προαναφερθέντα, μείζονος στρατηγικής σημασίας είναι και η σύμπραξη Ελλάδος-Κύπρου με κοινά στρατιωτικά γυμνάσια, κοινή ανακήρυξη ΑΟΖ όπως πολλάκις έχουν προτείνει διακεκριμένοι καθηγητές του είδους όπως ο Ιωάννης Μάζης: *«Η Άγκυρα δεν έχει άμεσο λόγο να αλλάξει πολιτική έναντι της Ελλάδος και της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο το δίπολο αυτό του Ελληνισμού δεν προχωρεί σε κινήσεις που να αποδεικνύουν τη διάθεσή τους να αντιδράσουν σθεναρά και αποτελεσματικά στους τουρκικούς εκβιασμούς. Και αυτό σημαίνει: 1ον) προσήλωση στην υπογραφείσα αμυντική Συμφωνία Ελλάδος-Αιγύπτου και άμεση προσυπογραφή ανάλογου συνθήκης με την Ιερουσαλήμ, 2ον) «αφύπνιση» του Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου Ελλάδος-Κύπρου»*²¹

²¹ [Απόσπασμα από συνέντευξη του Ι. Μάζη στην ιστοσελίδα energypress.gr στις 04/02/2015](http://www.energypress.gr)

Συμπερασματικά λοιπόν, η γεωστρατηγική αναβάθμιση της Ελλάδος και η αποτελεσματική καταπολέμηση του φαινομένου της λαθρομετανάστευσης που εδώ και μία δεκαετία μαστίζει τη χώρα μας, περνούν μέσα από την θωράκιση τόσο των συνόρων, όσο και των εσωτερικών δομών της κοινωνίας μέσα από μία σειρά μέτρων που θα προσανατολίζονται περισσότερο στην ισχυροποίηση της θέσης μας ως σταθερός πυλώνας ασφάλειας και αξιοπιστίας στην ευρύτερη περιοχή, και όχι ως τροχοπέδη και έρμαιο ύποπτων πολιτικών συμφερόντων και εξωγενών παραγόντων. Μία πολιτική που ήδη σε γενικές γραμμές εφαρμόζεται από διάφορα κράτη της ΕΕ όπως η Ουγγαρία και η Πολωνία, και θα μπορούσε να αποτελέσει μία ενδεδειγμένη πολιτική και στην περίπτωση της Ελλάδας αν οι αποφάσεις περνούσαν από τα σωστά χέρια.

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εν κατακλείδι, μέσω της μελέτης που σιγά σιγά ολοκληρώνεται, αναδείξαμε τη σημασία του μεταναστευτικού σε πολλές πτυχές της ελληνικής κοινωνίας, αλλά προπαντός, στον τομέα Άμυνας & Ασφάλειας της χώρας. Μέσω στοιχείων και δεδομένων που αντλήθηκαν από έγκριτες πηγές και διήλθαν επεξεργασίας στα πλαίσια της ΣΓΑ, αναδείξαμε τις τάσεις ανακατανομής ισχύος και κατά πόσο αυτές επηρεάζονται από τις μεταναστευτικές ροές και την πολιτική διαχείριση τους από την εκάστοτε πλευρά.

Η αποτίμηση της εν λόγω έρευνας δε θα μπορούσε να είναι παρά προτρεπτική για τον μέσο αναγνώστη της, προτρεπτική ως προς την εκ νέου αναζήτηση πληροφοριών πάνω στο ζήτημα, καθώς όπως έχει ήδη αναφερθεί λόγω πολιτικής ορθότητας και σκοπιμοτήτων πολλές φορές το να ψάχνει κανείς στοιχεία που αποτυπώνουν την σκληρή πραγματικότητα του φαινομένου στη χώρα μας, ομοιάζει με τη διαδικασία αναζήτησης ψύλλων εις άχυρα, όπως λέει και ο σοφός λαός.

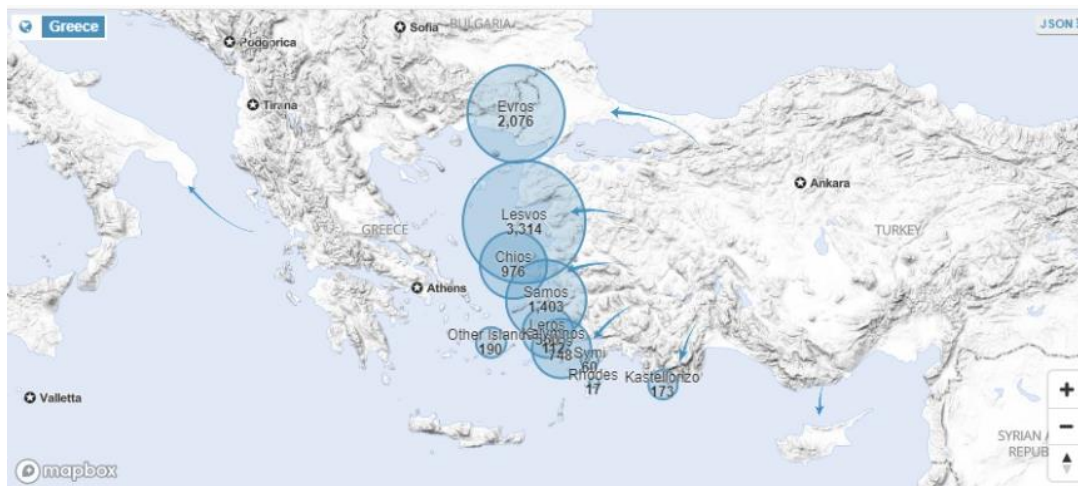
Κυρίως όμως η εργασία αυτή έχει σκοπό να αφήσει ένα αποτύπωμα στον αναγνώστη. Να δημιουργήσει σκέψεις και ερωτήματα που ενδεχομένως να μην ήξερε πως είχε. Όταν άλλωστε μιλάμε για ένα φαινόμενο με διακύβευμα την δημόσια και εθνική ασφάλεια και άμυνα σίγουρα δεν είναι κάτι που κάποιος θα προσπεράσει εύκολα.

Κλείνοντας σε έναν προσωπικό τόνο, θα ήθελα να επισημάνω για μία τελευταία φορά πως η κατάσταση δεν είναι ακόμη μη αναστρέψιμη. Αυτό που χρειάζεται όμως είναι η αναγνώριση του προβλήματος στον δημόσιο διάλογο και η ανάλυσή του πάνω σε σταθερές και αδιαμφισβήτητα δεδομένα όπως αυτά που παρουσιάστηκαν στην παρούσα μελέτη. Με συζητήσεις περί κοινής αντιμετώπισης της ΕΕ, περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αντιρατσισμό, το πρόβλημα όχι μόνο δεν επιλύεται, αλλά οξύνεται ολοένα και περισσότερο.

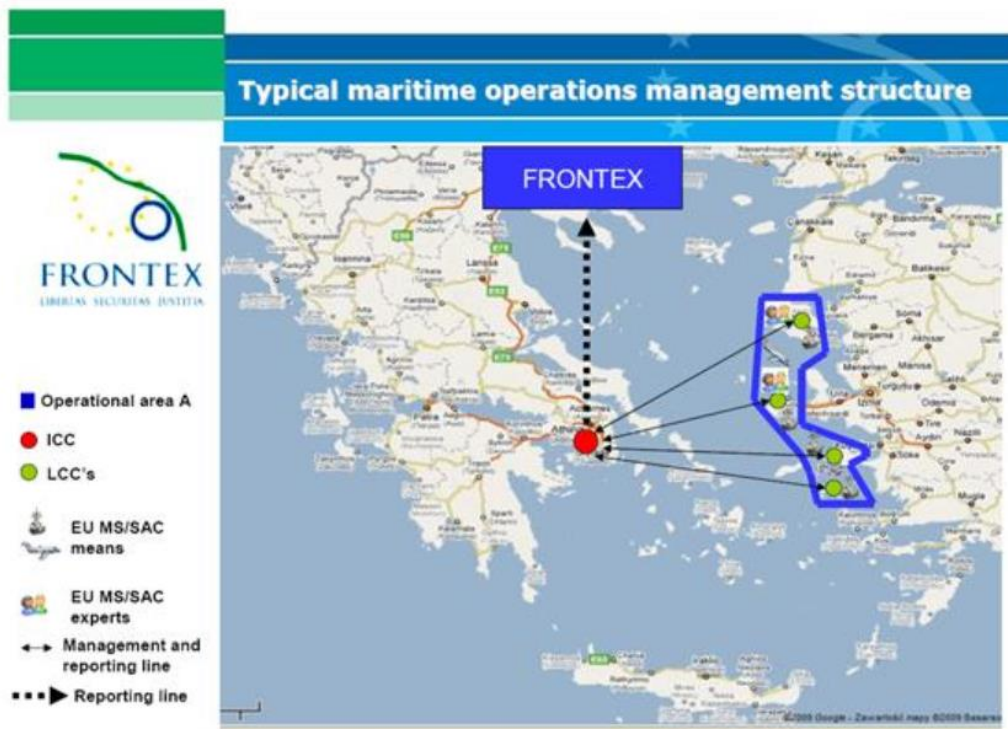
8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΑΡΤΩΝ & ΕΙΚΟΝΩΝ

Χάρτης 1: Η περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου

Χάρτης 2: Απεικόνιση μεταναστευτικών ροών με χρήση αριθμών

Χάρτης 3: Η επιχείρηση Poseidon Sea της FRONTEX στα ελληνοτουρκικά σύνορα

Πηγή: Frenzen 2010

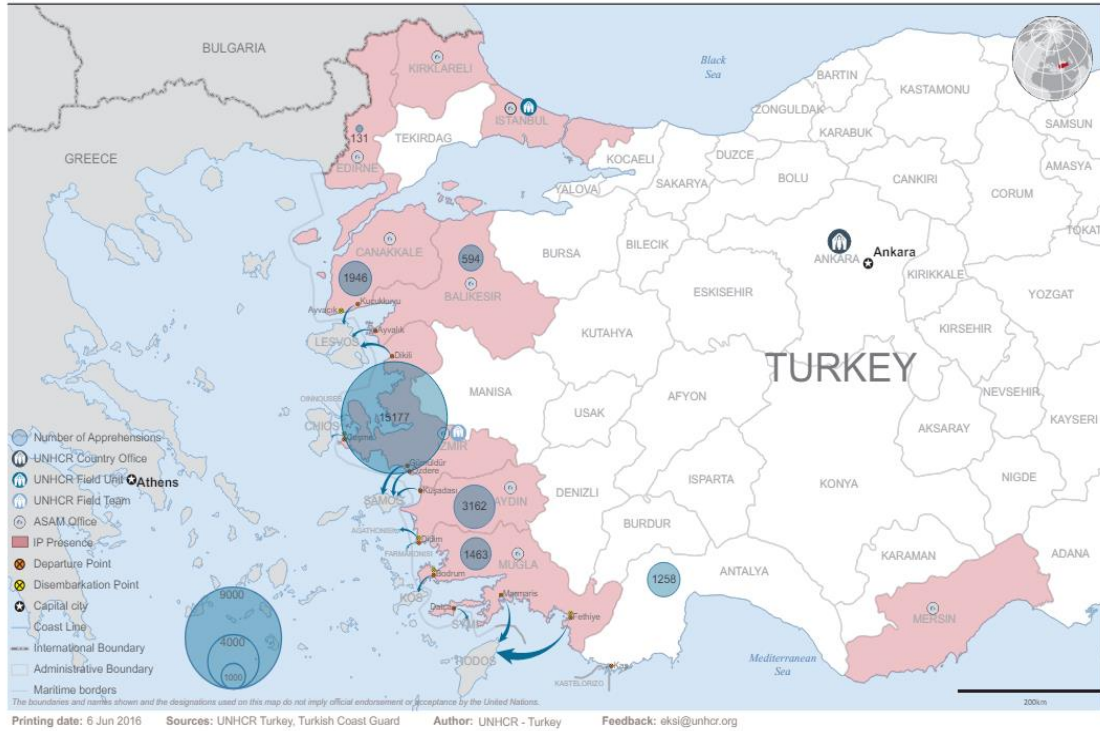

Χάρτης 4: Ο χάρτης και η δράση των ΜΚΟ στη Λέσβο

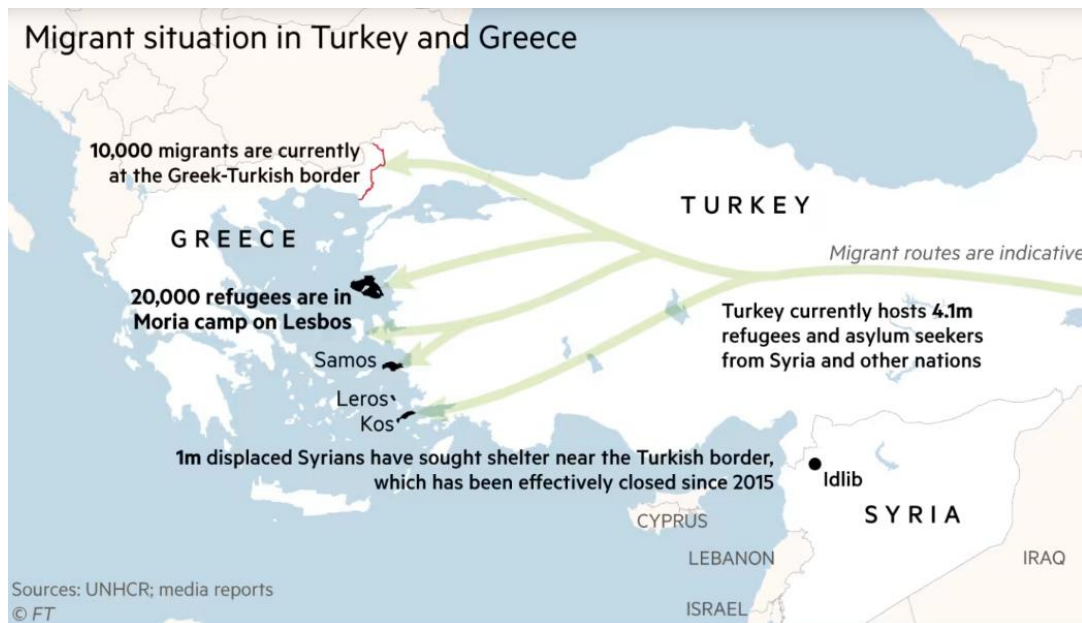
Turkey - Mediterranean Sea and Western Border Operations

Cumulative Apprehension and Rescue Figures - Turkish Coast Guard Reports

as of 6 June 2016

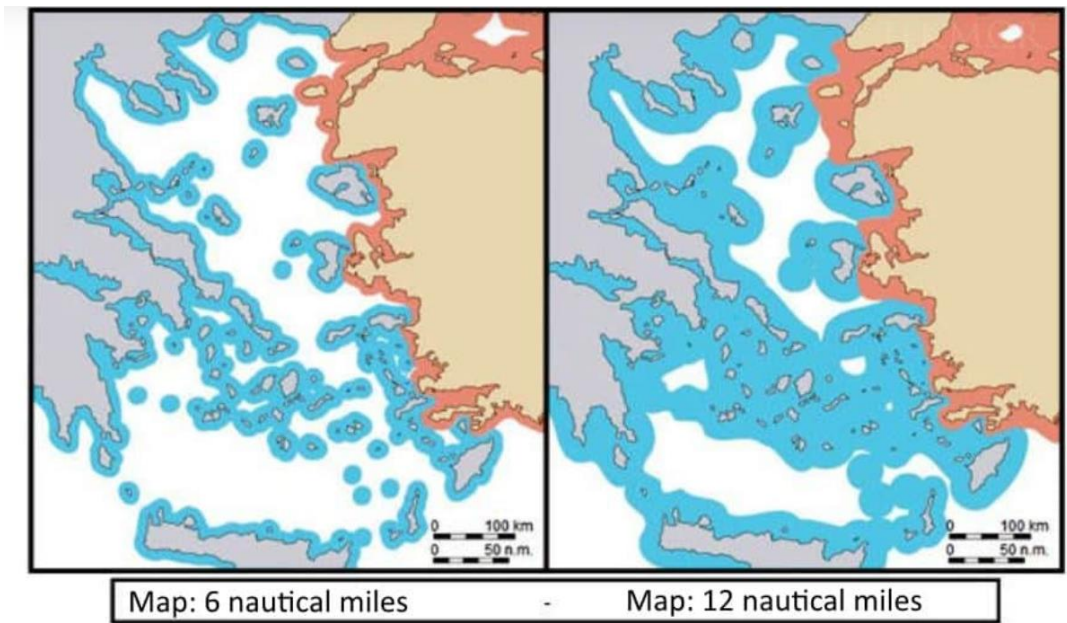
Χάρτης 7: Επιχειρήσεις της τουρκικής ακτοφυλακής στα δυτικά σύνορα και στη Μεσόγειο (συλλήψεις και διασώσεις)

Χάρτης 8: Διαδρομές μεταναστών σε Τουρκία-Ελλάδα. Financial Times, 2020.

Χάρτης 9: Από δημοσίευμα της τουρκικής ακτοφυλακής με τις διεκδικήσεις στο Αιγαίο

Χάρτης 10: Απεικόνιση της ελληνικής ΑΟΖ στα 6 ναυτικά μίλια (αριστερά), και στα 12 ναυτικά μίλια (δεξιά)

Εικόνα 1: Μετανάστες συγκεντρωμένοι στα ελληνοτουρκικά σύνορα

Εικόνα 2: Στιγμιότυπο από τα επεισόδια του Έβρου τον Μάρτιο του 2020

Εικόνα 3: Κομμάτι του φράχτη στον Έβρο

Εικόνα 4: Αποκαλυπτικές εικόνες από την επόμενη μέρα των επεισοδίων που έκαψαν το ΚΥΤ Μόριας

Εικόνα 5: Φωτογραφία του υπερφορτωμένου πλοιαρίου που ναυάγησε ανοιχτά της Πύλου

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναφορές

- (IARLJ-Europe), E. T. (2016). *Εισαγωγή στο Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ) για τα Δικαστήρια - Δικαστική Ανάλυση*. EASO. doi:10.2847/630727
- Hassene Kassar, P. D. (2014). The big crossing: illegal boat migrants in the Mediterranean. *European Journal of Public Health*, 24(1), σσ. 11-15. doi:10.1093/eurpub/cku099
- Murray, D. (2017). *Η Ευρώπη Αυτοκτονεί (The Strange Death of Europe)*. (Π. Τσακαλογιάννης, Μεταφρ.) Αθήνα: Liberal Books.
- Ninna Nyberg Sørensen. (2006). *Mediterranean Transit Migration*. Copenhagen: DIIS-Danish Institute for International Studies.
- Th., D. N. (2014). «Systemic Geopolitical Modeling. Part 1. Prediction of Geopolitical Events». *GEOJOURNAL*, σ. 28. doi:10.1007/s10708-014-9569-
- Tim Röhn, WELT. (2024, 01 22). *welt*. Ανάκτηση από .de: <https://www.welt.de/politik/ausland/article249625314/Frontex-Nichts-kann-Menschen-davon-abhalten-eine-Grenze-zu-ueberqueren.html>
- Unicef. (2001). <http://www.unicef.gr>. Retrieved from [racism.php: http://www.unicef.gr/reports/racism.php](http://www.unicef.gr/reports/racism.php)
- Zweig, S. (1942). *Die Welt von Gestern*.
- Κολοβός, Α. (2020, Ιούνιος). Κρίση στον Έβρο: Η Ολιστική Προσέγγιση και οι Προκλήσεις για Ολοκληρωμένη Δράση. Αθήνα, Ελλάδα.
- Μάζης, Ι. Θ. (2002). *Η Γεωπολιτική, η Θεωρία και η Πράξη*.
- Μάζης, Ι. Θ. (2002). *Η Γεωπολιτική, η Θεωρία και η Πράξη*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Μάζης, Ι. Θ. (2012). *Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Μάζης, Ι. Θ. (2012). *Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής, Το νεοθετικιστικό πλαίσιο*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Μαρούκης, Α. (2007). *Οικονομική μετανάστευση στην Ελλάδα: αγορά εργασίας και κοινωνική ένταξη*. Αθήνα: (Doctoral dissertation, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης).

Σκούρτου, Ε. Β. (2004). *Μετανάστευση στην Ελλάδα και Εκπαίδευση Αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης–Προκλήσεις και Προοπτικές βελτίωσης*. Αθήνα: ΙΜΕΠΟ.

Σταματελόπουλος, Ν. (2014). *Παράνομη μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ο ρόλος της Eurorol - Frontex και η ελληνική πραγματικότητα (στατιστικά δεδομένα, προτάσεις, λύσεις)*. Τρίπολη: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου - Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων.

ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, Γ. Δ. (χ.χ.). *Επίσημος Ιστότοπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (μτφ ελληνικά)*. Ανάκτηση από https://commission.europa.eu/index_el: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system_en?prefLang=el&etrans=el

Χριστόπουλος, Δ. (2015, 07 20). Αναζητώντας το ελάχιστο πολιτειακό (πολυπολιτισμικό;) όριο: η μετανάστευση στην Ελλάδα της κρίσης. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, σσ. 41-74.

Χρήσιμοι ιστότοποι

- <https://data.europa.eu>
- <https://data.unhcr.org>
- www.scribd.com
- <https://eur-lex.europa.eu>
- <https://data.worldbank.org>
- <https://migrant-integration.ec.europa.eu>
- <https://www.niussp.org>